

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Læsevejledning.....	7
1. Initierende problem.....	11
2. Problemanalyse	13
2.1 International demografi	13
2.2 National demografi.....	13
2.3 Krise.....	14
2.4 Livskvalitet og sociale netværk på plejehjem.....	14
2.5 Velfærdsteknologi	16
2.6 State of the art	17
2.6.1 Assisterende robot teknologier	17
2.6.2 Digitale games.....	22
2.7 Den valgte velfærdsteknologi – Trivselsskærmen.....	23
2.8 Fremtidens Plejehjem	24
3. Problemformulering.....	27
3.1 Begrebsafklaring af problemformuleringen	27
3.2 Afgrænsning.....	27
4. Trivselsskærmen.....	29
4.1 Tablet.....	29
4.2 Hvad er en App?	30
4.3 Trivselsskærmen	30
5. Metode.....	38
5.1 Den kvalitative tilgang	39
5.2 Redegørelse for videnskabsteoretisk referenceramme	39
5.2.1 Hermeneutik.....	39
5.2.2 Fænomenologi	41
5.2.3 Forforståelse.....	41
5.3 Metodetriangulering.....	42
5.4 Indledende dataindsamlingsteknikker	43
5.4.1 Informerende interview	43
5.4.2 Workshop hos samarbejdspartner.....	43
5.4.3 Litteratursøgning.....	44
5.5 Brugerdreven innovation	47
5.6 Valg af respondenter.....	48
5.6.1 Rekruttering af respondenter	50
5.7 Ethiske overvejelser	51
5.8 Induktiv og deduktiv tilgang.....	53
5.9 Kvalitative dataindsamlingsteknikker	54
5.9.1 Det kvalitative interview	54

5.9.2 Det semistrukturerede interview	55
5.9.3 Interviewguide	55
5.9.4 Validering af interviewguide	55
5.9.5 Interviewsituation.....	56
5.9.6 Workshop	57
5.9.7 Kreativt rum for workshop.....	60
5.9.8 Observationer og feltnoter	61
5.10 Bearbejdning af den indsamlede empiri.....	61
5.10.1 Transskribering.....	61
5.10.2 Malteruds tværgående kvalitative analysemetode.....	62
5.10.3 NVivo.....	63
5.11 Verificering.....	63
5.11.1 Reliabilitet.....	64
5.11.2 Validitet.....	64
5.11.3 Generaliserbarhed.....	65
5.12 Fejlkilder	66
6. Teoretisk referenceramme	67
6.1 Canadian Model of Occupation Performance.....	67
6.2 Netværksteori	70
6.3 Konstruktivistisk teknologiteori.....	73
7. Empiri.....	78
7.1 Empiriske fund fra semistrukturerede interviews.....	78
7.2 Empiriske fund fra kreative workshops.....	81
7.3 Empiriske fund fra observationer	83
8. Analyse af de empiriske fund.....	86
8.1 Tidligere sociale netværk	86
8.1.1 Tæthed af netværket inden indflytning på plejehjem	86
8.1.2 Tilgængeligheden inden indflytning på plejehjem	87
8.1.3 Omfanget af relationer inden indflytning på plejehjem	88
8.2 Nuværende sociale netværk.....	90
8.2.1 Tætheden af netværket efter indflytning på plejehjem.....	90
8.2.2 Tilgængelighed efter indflytning på plejehjem	92
8.2.3 Omfanget af relationer efter indflytning på plejehjem	94
8.3 Tidligere aktiviteter.....	96
8.3.1 Fritidsinteresser og aktiviteter som barn	96
8.3.2 Fritidsinteresser og aktiviteter efter familiestiftelse.....	98
8.3.3 Fritidsinteresser og aktiviteter som pensionist.....	100
8.4 Nuværende aktiviteter	101
8.4.1 Nuværende aktiviteter på plejehjemmet.....	101
8.4.2 Nuværende aktiviteter med familie og venner	103
8.4.3 Nye interesser og aktiviteter på plejehjemmet.....	104
8.4.4 Dagligdagsaktiviteter	105
8.5 Aktivitetsudfoldelse.....	106

8.5.1 Mulighed for deltagelse i aktivitet	106
8.5.2 Begrænsninger for at deltage i aktivitet	107
8.5.3 Krav for opfyldelse af aktivitet.....	108
8.6 Behov for praktiske foranstaltninger ved Trivselsskærmen	109
8.6.1 Positiv over for Trivselsskærmen.....	109
8.6.2 Afprøvning af Trivselsskærmen	110
8.6.3 Bekymringer ved Trivselsskærmen.....	111
8.6.4 Let anvendelig.....	112
8.7 Ønsker og behov til sociale aktiviteter ved brug af Trivselsskærmen	113
8.7.1 Nye funktioner til Trivselsskærmen.....	113
8.7.2 Kultur funktioner	113
8.7.3 Netværks funktioner	114
8.8 Ønsker til sociale aktiviteter, der kan fremmes ved hjælp af nye moduler til Trivselsskærmen.....	115
8.8.1 Ønsker til plejehjemmets nuværende ressourcer.....	116
8.8.2 Ønsker til netværket.....	118
8.8.4 Kønsopdelte ønsker	124
9. Resultater fra analysen	128
10. Diskussion	132
10.1 Diskussion af metode	132
10.1.1 Inklusion og eksklusion kriterier	132
10.1.2 Rekruttering af respondenter.....	132
10.1.3 Kvalitative dataindsamlingsmetoder	133
10.1.4 Workshop.....	134
10.2 Resultatdiskussion.....	136
11. Konklusion.....	140
12. Perspektivering.....	142
13. Referenceliste	144
Appendix	
Bilag	

Forord

Dette speciale er resultatet af det problemorienterede projektarbejde, der er udarbejdet af gruppe 1092 i foråret 2013, som et led i at gennemføre 4. semester på kandidatuddannelsen i Klinisk Videnskab og Teknologi ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Aalborg Universitet. Projektgruppen består af tre medlemmer med en professionsbachelor i henholdsvis sygepleje og ergoterapi.

Specialet henvender sig til alle sundhedsprofessionelle og andre fagpersoner med interesse i velfærdsteknologi til plejehjemsbeboere. Specialet er udarbejdet på baggrund af rammer og kriterier fra modulbeskrivelsen i studieordningen.

Projektgruppen vil gerne takke vores vejleder, Lotte N.S. Andreasen Struijk, lektor på Institut for Medicin og Sundhedsteknologi, for støtte samt konstruktiv vejledning igennem hele projektforløbet. Dernæst en stor tak til projektmedarbejder for projektet Fremtidens Plejehjem Bent Sørensen og vores samarbejdspartnere fra Solution Hub, der har stået til rådighed under udarbejdelsen af dette speciale. Derudover en stor tak til de 15 respondenter, der har deltaget i undersøgelsen, og dermed har gjort specialet muligt. Til sidst og ikke mindst, en stor tak til vores kærester, familie og venner, som har støttet os igennem hele projektforløbet.

Aalborg Universitet, juni 2013

Britt Sloth Bengtsen

Kristina Skoven Pedersen

Virdina Kulenovic

Læsevejledning

Dette afsnit indeholder en begrebsafklarings liste, hvor projektets centrale begreber defineres. Dette er med henblik på at skabe en fælles grundforståelse af begreberne og dermed undgå misforståelser. Derudover indeholder afsnittet en beskrivelse af det anvendte referencesystem i projektet. Afslutningsvis vil fremgangsmåden for den overordnede metode til udarbejdelse af projektet, blive præsenteret.

Begrebsafklaring

I nedenstående defineres og uddybes de centrale begreber i projektet, for at klargøre, hvad der anses relevant ved hvert enkelt begreb og hvordan det anvendes i det udarbejdede projekt.

Fremtidens plejehjem:	Er et anderledes koncept end de eksisterende plejehjem i Danmark, hvor flere velfærds- og sundhedsteknologier vil blive implementeret for at fremme beboernes livskvalitet (1).
Games:	Digitale spil der har potentiale til at fremme sociale netværk.
Living lab:	Er et åbent innovationsmiljø, hvor respondenterne har mulighed for at afprøve en given teknologi (2).
Livskvalitet:	Livskvalitet handler om at have et godt liv, som er en subjektiv vurdering, der omhandler forhold i livet, som ikke er håndgribelige og ikke kan måles og vejes (3). s
Omgangskreds:	Gruppe af mennesker, et individ jævnligt omgås
Projektansvarlige:	Er medlemmer af projektgruppen, som har udarbejdet det pågældende projekt.
Respondenter:	Rekrutterede plejhjemsbeboere, der indgår i projektet.
Socialt netværk:	Sociale netværk refererer til relationer mellem mennesker, det vil sige individs kontakter til andre personer. Det sociale netværk kan bestå af nærtstående familiemedlemmer, slægt, venner, arbejdskolleger og nabofællesskaber (4).
Socialt samspil:	Socialt samspil refererer til situationer, hvor individer påvirker hinanden gennem deres gensidige handlinger. Socialt samspil kan sidestilles med social interaktion, som omfatter en grundlæggende social proces, hvor individer har

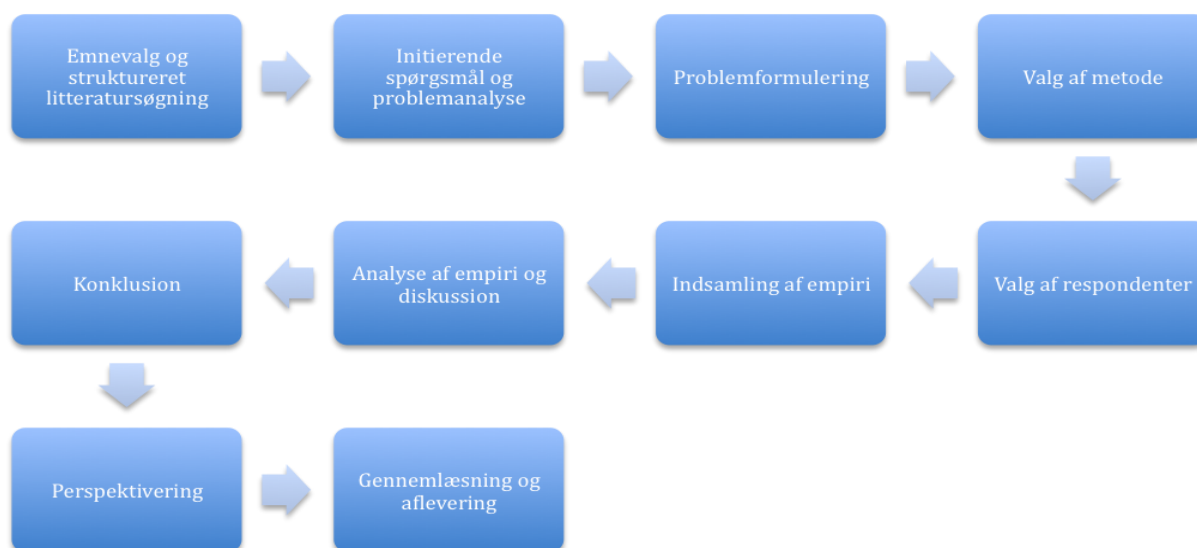
	en gensidig forståelse for hinandens handlinger (5).
Teknologi:	Teknologi er et middel, mennesket anvender til at genskabe, fremme og udvikle sine materielle og de ikke materielle livsbetingelser (6).
Trivselsskærm:	Trivselsskærmen er en App funktion, der er opbygget af forskellige moduler med dertil hørende funktioner, som kan anvendes på en tablet, som er en bærbar trådløs computer med touch screen interface
Velfærdsteknologi:	Velfærdsteknologier betragtes som, sociale teknologier der har til formål at fremme sociale netværk.

Referencer

I projektet anvendes Vancouver, som referencesystem.

Overordnet metode beskrivelse

I nedenstående figur ses en oversigt over den tilgang og metode der er anvendt i forhold til at tilgå et problemorienteret projekt. Den beskrives uddybende i det følgende.

I projektets opstartsfasen udføres et emnevalg i forhold til den problemstilling der gerne vil undersøges. Dette er efterfulgt af en struktureret litteratursøgning med henblik på at indsamle baggrundsviden om det valgte projektemne. I den indledende fase udarbejdes et initierende spørgsmål, som analyseres i problemanalysen. Under problemanalyse forefindes et ubelyst emne i

forskningen, som de projektansvarlige vælger at have fokus på i projektet. Herefter udarbejdes en problemformulering og på baggrund af den udvælges den metode, som findes relevant til at undersøge den valgte problemstilling. Når metoden er valgt rekrutteres respondenter til undersøgelsen, som kan medvirke til at afdække den valgte problemformulering og der indsamles empiri. Den indsamlede empiri analyseres og understøttes af den valgte teoretiske referenceramme og forskning, hvorefter den valgte metode og de fremkomne resultater diskuteres. Der udarbejdes en konklusion på baggrund af de fremkomne resultater og den udarbejdede diskussion i projektet. I projektets slutfase udarbejdes en perspektivering, som indeholder forslag til fremtidig forskning på området. Afslutningsvist gennemlæses og rettes projektet igennem, inden det er klart til aflevering.

Supplerende oplysninger

Projektet indeholder appendix og bilag, som har særskilt indholdsfortegnelse. Der fremgår ligeledes enkelte fodnoter i projektet.

1. Initierende problem

I 2010 var der i Danmark 227.510 ældre over 80 år (7), hvor det forventes at andelen af ældre over 80 år er steget til 555.509 ældre i 2050 (7,8). Primo 2011 boede 8.593 ældre på plejehjem i Danmark, hvoraf 8.081 var over 65 år, hvilket svarer til 94 procent af det samlede antal plejhjemsbeboere (7). Den demografiske udvikling forventes at medføre, at de vestlige lande vil stå over for en enorm mangel på kvalificeret sundhedspersonale i den nærmeste fremtid (9), hvilket betyder at der vil være færre hænder til at forsørge og pleje de ældre i fremtiden (10). Det at flytte på plejehjem kan ligeledes være en stor omvæltning for den enkelte plejhjemsbeboer (11), hvor beboere i mange tilfælde blandt andet bliver isoleret fra familie, venner og samfundet, hvor de mangler socialt samspil med omverdenen (12).

For nogle plejhjemsbeboere kan denne omvæltning medføre en krise, hvilket ligeledes kan medføre isolation for den enkelte (13). En undersøgelse viser, at fire ud af ti beboere på plejehjem føler sig alene og ensomme (14). På trods af at en del beboere føler sig ensomme, viser en undersøgelse fra England, at plejhjemmene har svært ved at forbedre beboernes sociale samspil på grund af manglende ressourcer og prioritering af andre opgaver. Der bør ydes en indsats for at forbedre beboernes sociale netværk da flere studier viser, at socialt netværk har betydning for beboernes livskvalitet (15-17). Det er dokumenteret, at velfærdsteknologi kan være medvirkende til at fremme socialt samspil og dermed højne de ældres livskvalitet (9). En tablet, som Trivselsskærmen, er en velfærdsteknologi, der har potentiale til at forbedre det sociale netværk (18). Det initierende spørgsmål er derfor: Hvilke udfordringer oplever plejhjemsbeboere i forbindelse med indflytning på plejehjem og hvilke velfærdsteknologier har indflydelse på socialt samspil for plejhjemsbeboere?

2. Problemanalyse

I følgende kapitel besvares det initierende spørgsmål. Indledningsvis beskrives den demografiske udfordring samfundet står overfor, både på internationalt og nationalt plan. Derudover beskrives de udfordringer de ældre kan opleve i forbindelse med indflytning på plejehjem, hvilken betydning livskvalitet og social samspil har for de ældre samt hvilke velfærdsteknologier, der kan benyttes til at fremme socialt samspil hos de ældre. Afslutningsvis introduceres den valgte velfærdsteknologi, som har potentiale til at imødekomme nogle af udfordringerne, som har betydning for socialt netværk hos plejehjemsbeboere.

2. 1 International demografi

En undersøgelse viser, at der over de sidste 100 år er forekommet demografiske ændringer, hvor procentdelen af ældre over 80 år med behov for pleje er steget fra 3,6 procent til 4,5 procent i perioden fra 1999 til 2005 og forventes i 2050 at stige til 12,1 procent (19). Den stigende befolkning af ældre stiller krav til samfundets fremtidige plejehjem. En Amerikansk undersøgelse viser, at der i 1998 boede mere end 1,8 million på plejehjem i USA, på trods af at de ældre ønsker at forblive i eget hjem, så længe de har ressourcerne og kan få hjælp i hjemmet (20). Generelt ønsker ingen ældre at bo på plejehjem, før de er tvunget til det, grundet deres fysiske eller psykiske tilstand eller på deres børns påbud (21). Derfor er gruppen af ældre, der i dag flytter fra eget hjem på plejehjem i stigende grad ældre, mere akut syge og fysisk samt psykisk svækkede (22,23). En undersøgelse fra Island som er udført i 2007 viser, at den gennemsnitlige plejehjemsbeboer er 84 år og at størstedelen af disse beboere er meget skrøbelige, hvor 35 procent er afhængige af en eller anden form for hjælp, 76 procent har en eller anden form for demens og 70 procent har et fysisk handicap. (23).

2.2 National demografi

I Danmark er gennemsnitslevealderen ligeledes let stigende, danskerne lever i gennemsnit fem år længere i dag end i 1970. Samtidig fødes der i dag færre børn i Danmark, hvor kvinderne i gennemsnit føder 1,9 barn, hvilket kan have betydning for den demografiske udvikling (24). I 2010 var der i Danmark 227.510 ældre over 80 år (7). I 2050 forventes det, at andelen af ældre over 80 år er steget til 555.509 ældre (7,8). Primo 2011 boede 8.593 ældre på plejehjem i Danmark, hvoraf 8.081 var over 65 år, hvilket svarer til 94 procent af det samlede antal plejehjemsbeboere (7). Den demografiske udvikling forventes at medføre, at de vestlige lande vil stå over for en enorm mangel på kvalificeret sundhedspersonale i den nærmeste fremtid (9), hvilket betyder at der vil være færre

hænder til at forsørge og pleje de ældre i fremtiden (10). Plejehjem i Danmark er et sted for ældre, der oftest er psykisk og fysisk svækkede og har svært ved at klare sig i eget hjem (7). I gennemsnit lever beboerne to et halvt år på plejehjem, hvor en tredjedel bor der mindre end et år (7). Indflytning på plejehjem kan være forbundet med en stor omvæltning i plejhjemsbeboerens liv, da det ofte er det sidste sted beboeren kommer til at bo. I værste fald kan denne omvæltning medføre en krisesituation for nogle af beboerne (7).

2.3 Krise

Igennem livet forekommer forskellige hændelser, som både kan give et individ glæde, sorg eller medføre krise (13). Der forefindes forskellige faktorer der kan udløse en krise. En ydre hændelse, såsom et tab af et andet nærtstående menneske eller fysisk flytning, såsom institutionsanbringelse på plejehjem kan medføre tab af egen integritet og derved medvirke til at udløse krisen hos et menneske. Det kan være forskelligt for hver enkel beboer, hvordan de håndterer kriseoplevelsen. En kriseoplevelse, er ifølge Cullberg, en oplevelse, der i forskellige grader kan være forstyrrende for den menneskelige funktion (13) Når et individ er i en krisesituation, kan vedkommende reagere ud fra forskellige forsvarsmekanismer, hvor en af disse er isolation (se appendix 1 – Cullbergs teori). Isolationen kan medføre, at det enkelte individ isolerer sig fra omverden og det er påvist, at en stor del af plejhjemsbeboerne føler sig ensomme. En undersøgelse viser, at fire ud af ti føler sig alene og ensomme på plejhjemmene, hvilket blandt andet kan skyldes, at plejhjemsbeboere er i en krisesituation (14) For at kunne skelne imellem, hvorvidt en plejhjemsbeboers isolationsfølelse skyldes en kriseoplevelse eller andre faktorer, kan det være relevant at have en viden omkring Cullbergs krisemodel, som har til formål at fungere, som et redskab til orientering i det pågældende kriseforløb (13). Dette kan være relevant at vide med henblik på, hvornår en velfærdsteknologi bør inddrages for at hjælpe den enkelte beboer med at forbedre det sociale netværk, da et godt socialt netværk kan forhøje livskvaliteten for den enkelte (17).

2.4 Livskvalitet og sociale netværk på plejehjem

Det sociale netværk med andre mennesker har stor betydning for det enkelte individ, da det er igennem samspil med andre mennesker, at et individ skaber sin identitet og opnår et tilhørsforhold (3). Mennesker er helt grundlæggende sociale væsener, og finder meningen med livet i samspillet med andre. Det sociale netværk betyder at være omgivet af mennesker, som individet kender fra sin dagligdag og kan hjælpe individet i krisesituationer. Et godt netværk kan give individet større mulighed for at leve et godt liv med høj livskvalitet (3). Det er vigtigt, at beboerne på plejehjem har

et godt netværk, for at undgå isolation og ensomhed, hvor de ikke har kontakt til andre mennesker, hvilket kan medføre sygdom for den enkelte (3). Et studie fra Tyrkiet viser ligeledes, at der er forskel på livskvaliteten for ældre, der bor i eget hjem og ældre, der bor på plejehjem, da beboere på plejehjem føler sig mere socialt isoleret end ældre bosiddende i eget hjem (25). Ifølge Siri Næs, er livskvalitet individcentreret og en subjektiv oplevelse, der handler om forhold i livet, som ikke er håndgribelige og ikke kan måles og vejes. Livskvalitet handler om at have det godt, og sidestilles med det at være aktiv, have samhørighed, selvfølelse og glæde (3).

Flere aspekter har vist at have indflydelse på plejhjemsbeboeres livskvalitet. Et studie fra USA viser, at et godt forhold mellem beboer og personale er med til at øge livskvaliteten. Studiet viser at, det er fundamentalt for beboerens livskvalitet at forholdet er godt, for at få en høj standard i plejen (26). Forskningen viser, at der er et stort fokus på pleje og omsorg på plejhjemmene, som giver beboerne en høj livskvalitet, men der mangler et større fokus på sociale netværk hos plejhjemsbeboere (7).

Et studie fra Norge viser, at relationer til familie og andre beboere, mulighed for at kunne komme uden for plejhjemmet, de fysiske omgivelser og deltagelse i meningsfulde aktiviteter kan højne livskvaliteten for den enkelte plejhjemsbeboer (27). Derfor er det nødvendigt, at plejhjemmet har et bredt udvalg af aktiviteter, som beboerne kan deltage i, og at aktivitetsudvalget tager udgangspunkt i beboernes ønsker og behov (28). Meningsfulde aktiviteter kan indebære forskellige aspekter og det er individuelt, hvad den enkelte beboer på et plejhjem finder meningsfuldt (29). Dette understøttes blandt andet af et studie fra Norge, hvor undersøgelsen viser, at beboere med en hobby og specielle interesser rapporterede højere livskvalitet inden for vitalitet og mentalt helbred (30). Endvidere viser et studie fra USA, at plejhjemsbeboeres livskvalitet kan højnes ved at inddrage lokalsamfundet, hvilket giver dem mulighed for at være en del af omverdenen (31). Derudover viser flere studier, at inddragelse af husdyr kan øge beboernes livskvalitet på plejhjem (28,32). Beboernes relationer på plejhjem kan forbedres ved fælles aktiviteter, hvilket fremmer livskvaliteten hos den enkelte (33). Det er dermed centralt at have fokus på livskvalitet på plejhjemmene og i 2011 nedsatte Social- og Integrationsministeriet i Danmark en kommission om livskvalitet og selvbestemmelse i plejebolig og plejhjem (7). Kommissionen havde til hensigt at undersøge, hvad der skal til for at give beboere i plejebolig og på plejhjem en forbedret livskvalitet. Undersøgelsen er udført af Det Nationale Forskningscenter for velfærd, SFI, i Danmark og resultaterne fra undersøgelsen er af kommissionen samlet i fem værdier samt en række

anbefalinger til, hvad der helt konkret skal gøres, for at højne livskvaliteten hos beboerne. Disse fem værdier, som beskrives nærmere i bilag 1, er 1) indflydelse på eget liv, 2) respekt for forskellighed, 3) medmenneskeligheden i fokus, 4) gode oplevelser hver dag og 5) en værdig afslutning på livet (7). Opfyldelse af de fem værdier kan give den ældre et godt liv på plejehjemmet (7).

Som det fremgår af kommissionen, er det vigtigt, at beboerne får gode oplevelser hver dag for at opnå høj livskvalitet. Et studie viser, at deltagelse i meningsfulde sociale relationer er centrale for beboerens livskvalitet, og relationerne er stadig lige så vigtige efter at den ældre er flyttet på plejehjem (17). Kvaliteten af relationerne med familie, venner, andre beboere og personale har en signifikant effekt på de ældres opfattelse af livskvalitet, tilfredshed med livet og velværd (34-36). Plejhjemsbeboeres oplevede kvalitet af de sociale relationer er påvirket af mange forskellige faktorer, inkluderet type og grad af samspil. Litteraturen understreger, at plejhjemsbeboere bruger en stor del af deres tid på at være inaktive, immobile eller alene (37).

Mange beboere giver udtryk for, at de oplever et begrænset og meningsfuld samspil med andre og kan føle sig socialt isoleret (15,16). Det viser, at socialt netværk er et område, hvor der kan ydes en indsats, som kan højne plejhjemsbeboernes trivsel og livskvalitet. En undersøgelse viser, at plejhjemmene har svært ved at forbedre beboernes sociale netværk og sociale aktiviteter, da det blandt andet kræver en del personale. Derfor er det et område, hvor plejhjemmene bør yde en indsats i forhold til nye tiltag (7). Et nyt tiltag kan blandt andet være inddragelse af velfærdsteknologi.

2.5 Velfærdsteknologi

Der er et stigende behov for velfærdsteknologier i den vestlige verden, og der er i dag et øget fokus på velfærdsteknologi i sundhedssektoren i Danmark, som kan assistere plejhjemsbeboerne i deres hverdag (9). For at imødekomme den demografiske udvikling, kræver det, at der tænkes i nye baner og at der tages nye værktøjer i brug (38). For at løse udfordringerne, er der ikke blot behov for tilstrækkeligt sundhedspersonale, der er ligeledes en stigende efterspørgsel på tilstedeværelse af velfærdsteknologier (9). Nye velfærdsteknologier, eksempelvis robotter, er i fremskreden udvikling i dag, hvilket resulterer i produkter, der har potentiale til at spille en væsentlig rolle i plejhjemsbeboernes hverdag på længere sigt (9).

2.6 State of the art

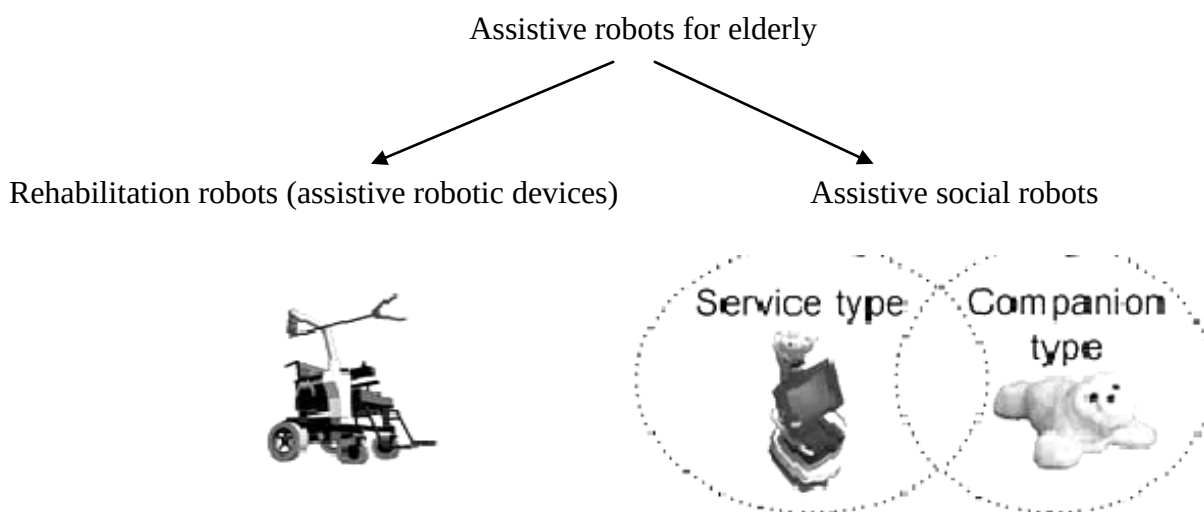
I projektet arbejdes der ud fra den betragtning, at velfærdsteknologier skal have til formål at øge livskvalitet, herunder fremme sociale aktiviteter hos de ældre. Ifølge et review fra 2009, ønsker de ældre, at der i fremtiden videreudvikles på de nuværende computerteknologier og at der udvikles andre nye teknologier, med det formål at hjælpe de ældre og berige deres hverdag. Hvis teknologier udvikles og tilpasses den enkelte, kan de være et vigtigt instrument i forhold til forbedring de ældres livskvalitet. (39) Derfor kan velfærdsteknologier anses som et middel til at nå målet, som er forbedret livskvalitet gennem øget socialt netværk.

Hermed redegøres for en state of the art, over de sociale teknologier, som er på markedet inden for feltet velfærdsteknologi. Dette er med henblik på, at få et indblik i hvilke eksisterende sociale teknologier, der har potentiale til at fremme det sociale netværk blandt plejehjemsboere.

Der fokuseres på to teknologiformer, som er på markedet og kan fremme socialt samspil. De er som følger; assisterende robot teknologier og games. Relevansen for disse teknologier uddybes i det følgende, hvor der gives flere eksempler på teknologierne under hvert afsnit.

2.6.1 Assisterende robot teknologier

Robotforskning indenfor ældreområdet vedrører assisterende robotteknologier, som omfatter både rehabiliterings robotter og assisterende sociale robotter (Se figur 2.1). (9).

Figur 2.1. Kategoriserer assisterende robot teknologier for de ældre (9).

Rehabiliterings robotter er egnede som assisterende hjælpemidler i forhold til de fysiske aspekter hos de ældre, disse kan primært ikke kommunikere og opfattes derfor ikke som sociale enheder.

Eksempler på denne type robotteknologi kan være smarte kørestole, proteser med mere (9). De vil ikke blive uddybet nærmere, da der i projektet er fokus på social robotteknologi, som vedrører systemer, der opfattes som sociale enheder og kan kommunikere med brugeren, hvilket beskrives i det følgende.

Sociale robotter er en særlig type robotter, som er designet med henblik på socialt samspil med mennesker og kan spille en vigtig rolle i forhold til den psykiske og fysiske velvære hos de ældre. Robotterne har til hensigt at bidrage til at øge livskvaliteten hos de ældre, ved at skabe kammeratskab, selskab med mere. Der er en stigende interesse for robotterne, da de kan spille en væsentlig rolle i forhold til at fremme socialt samspil hos de ældre. (9)

Sociale robotter i ældreplejen forefindes i flere forskellige robottyper, som kan opdeles i ”Service type” robotter og ”Companion type” robotter (se figur 2.1). ”Service type” robotter anvendes som hjælpemidler, der har til formål at øge de ældres selvstændighed ved at støtte dem i de grundlæggende ADL aktiviteter, som eksempelvis spisning, fysisk aktivitet og madlavning. Eksempler på robotterne er; ”nursebot” Pearl, den hollandske ”iCat” og den tyske ”Care-o-bot”. De sociale funktioner ved ”Service type” robotter er primært at lette kontakten mellem brugeren og den givne teknologi (9).

”Companion type” robotter er en anderledes type robot, hvor det primære fokus er at yde en form for kammeratskab og selskab for den ældre. Formålet med de sociale funktioner hos ”Companion type” robotter er, at forbedre og/eller opretholde sundhed og velvære hos den ældre. Eksempler på robotterne er; den japanske sælformede robot ”Paro”, ”the Huggable”, som begge er designet og udviklet til ældreomsorg og ”Aibo”. Det skal understreges, at nogle robotter kan indgå i begge kategorier ”Service type” og ”Companion type”. Aibo er for eksempel typisk defineret som en ”Companion type” robot, men den kan ligeledes programmeres til at yde assisterende aktiviteter. Ligeledes kan både Pearl og iCat yde selskab til de ældre (9). For at give en bredere forståelse af denne type teknologi, vil robotterne blive illustreret og beskrevet nærmere i det følgende. Afslutningsvis beskrives, hvilke resultater de forskellige studier er fremkommet med, efter afprøvning af robotterne i praksis.

Aibo

Aibo er en underholdningsrobot, som er fremstillet af firmaet Sony (se figur 2.2). Den har et plastic ydre, indeholdende et sæt af sensorer og aktuatorer¹. Sensorne omfatter et kamera, berøringssensor, infrarød og stereolyd. Aktuatorer indbefatter fire ben, et bevægeligt hoved og hale. Aibo er en mobil robot, der er programmeret til at lege og interagere med mennesker. Aibo er brugt i flere studier med ældre, hvor der vurderes på, hvorvidt robottens tilstedeværelse har en effekt på brugerens livskvalitet og symptomer på stress. (9,40)

Figur 2.2. Robotten Aibo

Paro

Paro er en robot i form af en sæl (Figur 2.3), som er udviklet af Intelligent Systems Research Institute (ISRI) i Japan. Robotten er udviklet med henblik på at undersøge virkningerne af "Animal Assisted Therapy" hos ældre. Robotten indeholder et sæt af sensorer, som omfatter berøringssensorer over hele kroppen, en infrarød sensor og sensorstereoskopisk hørelse og syn. Paros adfærd kan programmeres og robotten er ikke mobil. Aktuatorerne (41) inkluderer robottens øjenlåg, motorer i overkroppen, forpoter og bagben. Paro er ofte blevet anvendt i undersøgelser, for at vurdere hvorvidt der er en effekt af robot terapi hos ældre. (9)

¹ "Aktuator er en styringsenhed, der modtager et relativt svagt kommandosignal, for eksempel fra et joystick, og omsætter dette til en kraftig mekanisk handling i et automatiseret eller fjernbetjent system" (41).

Figur 2.3. Robotten Paro

iCat

iCat robotten er udviklet og produceret af firmaet Philips Electronics (Figur 2.4). Målet med at designe robotten er at udvikle en forskningsplatform for interaktionen mellem mennesker og robotter. Robotten ligner en kat og er udført i plastic. Robottens ansigt er i stand til at udtrykke følelser. De undersøgelser som har anvendt robotten, har som regel til formål at undersøge hvordan brugerne opfatter iCat som interface til en ny teknologi.

iCat er som regel ikke egnet til at yde socialt samspil i form af selskab og kammeratskab for brugeren, den fungerer nærmere som en funktionel assistance, klassificeret som en service type robot. Der forefindes studier som inkluderer ældre, hvor der måles på de ældres accept, under indflydelse af iCats forskellige sociale adfærd. Af denne grund bliver iCat derfor relateret til social samspil, de ældre og robotterne imellem. iCat er designet på en måde, der gør den i stand til at interagere med personen, hvilket giver mulighed for eksempelvis at spille skak eller kryds og bolle med iCat. (9,42)

Figur 2.4. Robotten iCat

Pearl

Pearl er en af de mest undersøgte robotter og er mest egnet til funktionel assistance (se figur 2.5). Pearl er udviklet af Carnegie Mellon Universitet i Pittsburgh, USA, og tilhører anden generation af nursebots. Pearl er en mobil robot med en brugervenlig interface, som kan hjælpe de ældre med at navigere rundt samt bidrage med rådgivning og kognitiv støtte. Der er udviklet andre robotter til gavn for de ældre, som minder om Pearl, disse er navngivet Careobot og Robocare. (9,43)

Figur 2.5 Robotten Pearl

Det er efterhånden blevet forsket i en række effekter, som de assisterende sociale robotter kan have hos ældre mennesker, herunder øget sundhed ved nedsat stressniveau, øget grad af positivt humør, reducere af ensomhed, forøget aktivitet i kommunikation og nyorientering i forhold til fortiden. Studierne viser positive effekter. Hvad angår det positive humør, viser det sig, at de assisterende robotter kan forøge den positive stemning hos ældre mennesker. Dette er typisk målt ved, at der er lavet en evaluering af de ældres ansigtsudtryk samt at de ældre har udfyldt spørgeskemaer. (9)

Det er yderligere rapporteret, at ensomheden hos de ældre mennesker bliver reduceret, efter intervention med de sociale robotter, som er målt via "loneliness measurement scales". Hvad angår sundhedsstatus, har det vist sig, at sociale robotter kan reducere og afhjælpe stress. For at undersøge

dette, er der målt på stresshormoner i urinen og forøget immunsystemrespons. (9) Med hensyn til de sociale relationer mellem de ældre beboere på plejehjem samt mellem de ældre og deres familiemedlemmer, viser undersøgelser positive resultater. Dette er kommet til udtryk ved, at der er udført målinger på frekvensen af kontakt hos de ældre indbyrdes, såvel som de ældre og deres familie. Det typiske emne for samtalen, har vist sig netop at være deres følgesvend i form af den sociale robot. Via narrative optagelser i en stor del af undersøgelserne, der omfatter de ældres opfattelse af robotterne, har det vist sig, at de ældre er glade for robotterne, ud fra den betragtning at de er deres kæledyr. Det skal understreges, at alle de udførte undersøgelser er med ældre på plejehjem og ikke med ældre mennesker, der er bosat i eget hjem, på trods af at der er et stigende antal ældre, der vælger at blive boende og få støtte i eget hjem. Det er derfor uvist hvorvidt effekterne af sociale robotter er de samme i de to tilfælde. (9)

2.6.2 Digitale games

Digitale games kan have potentiale i forhold til ældre, da de kan have både en underholdende og en terapeutisk værdi (44). Samtidig kan digitale games være med til at styrke de ældres sociale samspil, da de ældre kan spille med andre både fysisk og online. På trods af, at digitale games' potentiale for ældre, er ældre underrepræsenterede forbrugere af digitale games, primært fordi games udvikles til unge mennesker, for hvem behov og ønsker til games ikke stemmer overens med de ældres (44). Der bør derfor være mere fokus på ældre i udviklingen af nye games (44).

Der findes mange forskellige games, som kan anvendes af ældre. Nogle er udviklet til ældre, mens andre er udviklet til andre målgrupper eller til kommercielt brug, som derudover også kan anvendes til ældre. Der er udført få studier omkring, hvor mange ældre, der anvender digitale games. En finsk undersøgelse viser, at 52 procent af pensionister, over 65 år, rapporterende, at de spillede digitale games (44). Generelt kan det konkluderes, at ældre ikke anvender digitale games i samme grad som yngre, men det skyldes ikke, at ældre ikke interesserer sig for eller er modtagelige over for teknologien (44). Et studie viser, at ældre generelt er tilhængere af teknologi, men ikke for enhver pris. De ældre ønsker ikke at teknologi skal erstatte face-to-face kontakt, men de er interesseret i, at teknologi kan understøtte social kontakt med andre mennesker, der har samme interesser (45). Et review har vist, at nogle games ikke er anvendelige for de ældre for eksempel på grund af objekternes størrelse på skærmen eller krav om hurtige bevægelser eller reaktioner (46). I det nedenstående afsnit gennemgås nogle af de games, der kan anvendes til ældre.

De seneste år er der kommet kommercielle spilkonsoller på markedet, som har potentiale til forbedre ældres funktionsniveau og sociale samspil. De vil blive beskrevet i det nedenstående afsnit.

Spilkonsoller

Wii er en spilkonsol, der er udviklet til kommercielt brug. Det er en social og aktiv spilkonsol, der gør det muligt at være fysisk aktiv, i samvær med andre, under spillet. Bevægelserne registreres ved hjælp af en controller og en sensor (47)

Et studie har afprøvet Wii på en gruppe plejehjemsbeboere, hvor brugen af Wii blev tilbudt som en del af et fitnessprogram (48). I studiet var der fokus på beboernes samspil både med Wii og de andre deltagere samt beboernes oplevelse af brugen af Wii. Under brugen af Wii ændrede nogle af beboerne holdning til spilkonsollen. De startede med at være skeptiske overfor den, men blev opslugte af spillet under afprøvningen. De mange små knapper på controlleren gjorde det svært for beboerne at anvende spilkonsollen, da de nogle gange kom til at trykke på de forkerte knapper og dermed åbnede nogle forskellige menuer, hvilket gjorde beboerne bange for at de havde ødelagt spillet. Undervejs i afprøvningen blev der ændret i proceduren, ved at der blandt andet blev sat tape over de unødvendige knapper på controlleren, for at hjælpe beboerne med at ramme de rigtige knapper og dermed få en bedre oplevelse med spilkonsollen. (48). På baggrund af de nødvendige ændringer der blev foretaget undervejs i proceduren, konkluderer studiet, at brugen af digitale games til plejehjemsbeboere ikke er så let som hidtil antaget. Studiet viser, at plejehjemsbeboernes samspil med andre kan udvikle sig ved at anvende Wii, da spilkonsollen medvirker til at beboerne samles omkring en fælles aktivitet (48). Der forefindes yderligere et digitalt game, Xbox Kinect, som bygger grundlæggende på de samme principper som Wii. Men forskellen er, at sensorer i Kinect reagerer på hele kroppens bevægelser (49).

I det følgende introduceres den valgte velfærdsteknologi, kaldet Trivselsskærmen, som kan have potentiale til at fremme det sociale netværk hos plejehjemsbeboere.

2.7 Den valgte velfærdsteknologi – Trivselsskærmen

Trivselsskærmen er udviklet som en tablet-løsning i form af et PC system, som er målrettet ældreplejen. IT firmaet E-mergency digital creatives, har udviklet Trivselsskærmen, som er en App, der er opbygget af forskellige moduler med dertil hørende funktioner. Trivselsskærmen er valgt på baggrund af, at den skal implementeres på Fremtidens Plejehjem, som beskrives i afsnit 2.8, og kan

have potentiale til at fremme plejhjemsbeboernes sociale netværk. Trivselsskærmen og dens funktioner beskrives uddybende i kapitel 4.

Projektet ”Trivsels-Skærm – Styring af Atmosfæredesign, Kommunikation, Aktiviteter og Oplevelser”, er påbegyndt den 01. marts 2011 og afsluttet den 01. januar 2013. Det primære formål med projektet, som er udarbejdet som et led i Aalborg Kommunes projekt ”Fremtidens Plejehjem – Trivsel og Teknologi” og Gentofte Kommunes ”Fremtidens Plejebolig”, er at forbedre plejhjemsbeboernes trivsel, herunder livskvalitet i dagligdagen. Dette muliggøres ved, at gøre de ældre mere selvhjulpne og vedligeholde deres færdigheder, ved at styrke deres adgang til informationer og gøre det lettere for dem at komme i kontakt med omverden. Projektet muliggør ligeledes en optimering af aktiviteter for ældre og styring og optimering af dagligdags funktioner samt energiforbruget på Fremtidens Plejehjem. Et andet formål med projektet er, at effektivisere personalets arbejdsgange og optimere ressourcerne ved anvendelse af systemet. (50)

På nuværende tidspunkt er fire af Trivselsskærmens moduler afprøvet og evalueret af fire plejhjemsbeboere mellem 68-93 år, på to forskellige plejehjem i Aalborg og Gentofte Kommune (50). Undersøgelsen viste, at plejhjemsbeboerne var meget begejstrede for Trivselsskærmen, da ikonerne var tydelige og skærmen var let at betjene. Trivselsskærmens moduler er stadig under udvikling og de moduler, som er udviklet på Trivselsskærmen, er udviklet på baggrund af sund fornuft og observationer, hvor der ikke ligger de store undersøgelser bagved ((51) bilag 2). Derfor vil det være relevant at undersøge, hvordan Trivselsskærmen kan fremme det sociale netværk blandt plejhjemsbeboere, da det vurderes at Trivselsskærmen kan have potentiale til at fremme det sociale netværk. Se kapitel 4 for nærmere beskrivelse af Trivselsskærmen.

Trivselsskærmen vil ligeledes blive implementeret på Fremtidens Plejehjem, som er en af projektets samarbejdspartnere. Projektet vedrørende Fremtidens Plejehjem vil kort blive beskrevet i nedenstående afsnit.

2.8 Fremtidens Plejehjem

Projektet ”Fremtidens Plejehjem – trivsel og teknologi” er påbegyndt den 6. maj 2009 af Aalborg Kommunes Ældre- og Handicapforvaltning og har til formål at opfylde og tilgodese beboernes behov og ønsker til et godt liv (se figur 2.6 for skitse af Fremtidens Plejehjem). (52)

Figur 2.6. Fremtidens Plejehjem (53)

Fremtidens Plejehjem er et anderledes koncept end de eksisterende plejehjem i Danmark, idet teknologi vil overtage rutineprægede opgaver, hvilket kan frigøre ressourcer, som kan anvendes til at øge beboernes trivsels og livskvalitet. Visionen med Fremtidens Plejehjem er at skabe et velfungerende plejehjem, der samtidig fungerer som et "living lab". Dette betyder at plejehjemmet hele tiden skal udvikle sig dynamisk, og der bliver skabt rum for indpasning af fremtidige velfærds- og sundhedsteknologier. (1)

Fremtidens Plejehjem vil indeholde en række teknologier af forskellig karakter, heriblandt Trivselsskærmen. Anvendelse af velfærdsteknologi er hermed et middel i forhold til øget og forbedret trivsel og ikke et mål i sig selv ((54) bilag 3) For nærmere beskrivelse af Fremtidens Plejehjem henvises til appendix 2.

Trivselsskærmen er ligeledes et middel i forhold til at øge og forbedre livskvaliteten blandt plejhjemsbeboere, blandt andet ved at fremme deres sociale netværk. I projektet vil der derfor blive undersøgt, hvordan Trivselsskærmen kan fremme det sociale netværk hos plejhjemsbeboere, hvilket leder frem til nedenstående.

3. Problemformulering

Projektet tager sit udgangspunkt i at fremme plejhjemsbeboernes sociale netværk og dermed højne deres livskvalitet, ved hjælp af udvikling af nye moduler til Trivselsskærmen. Derfor er det relevant at undersøge plejhjemsbeboeres sociale netværk og deres ønsker og behov til udvikling af Trivselsskærmens moduler, for at besvare følgende spørgsmål:

Hvordan kan Trivselsskærmen fremme plejhjemsbeboernes sociale netværk med udgangspunkt i beboernes ønsker og behov?

3.1 Begrebsafklaring af problemformuleringen

I nedenstående tabel afklares de anvendte begreber i problemformuleringen.

Begreb	Definition
Trivselsskærmen	En App, der er opbygget af forskellige moduler med dertil hørende funktioner.
Fremmes	”Medvirke til at noget har fremgang eller sker hurtigere” (55).
Plejhjemsbeboere	Personer over 65 år, som er bosat på et plejhjem.
Socialt netværk	Samspillet imellem mennesker, både fysisk og over afstand via teknologi.
Beboernes ønsker og behov	De moduler i Trivselsskærmen, som plejhjemsbeboerne kunne tænke sig og har brug for i forhold til at fremme deres sociale netværk

3.2 Afgrænsning

Formålet med dette projekt er at undersøge, hvordan Trivselsskærmen kan fremme sociale netværk hos plejhjemsbeboere med udgangspunkt i deres ønsker og behov. For at undersøge, hvorvidt Trivselsskærmen kan have potentiale til at fremme plejhjemsbeboernes sociale netværk, vil det blive afdækket, om der er sket en forskel i plejhjemsbeboernes sociale netværk før og efter indflytning på plejhjem. Derudover vil det blive undersøgt, hvilke interesser og aktiviteter

plejehjemsbeboerne har udøvet før og efter indflytning på plejehjem, for at få et indblik i, hvilken målgruppe, der undersøges, for dermed at kunne tilpasse Trivselsskærmen til beboernes krav til interesser og aktiviteter. Endvidere inddrages plejehjemsbeboerne i den innovative proces, hvor deres ønsker og behov til udvikling af Trivselsskærmens moduler undersøges, med henblik på at fremme beboernes sociale netværk.

For at belyse problemformuleringen rekrutteres der plejehjemsbeboere fra tre forskellige plejehjem i Region Nordjylland via de projektansvarliges netværk fra samarbejdet med Solution Hub.

4. Trivselsskærmen

I følgende afsnit følger en redegørelse af Trivselsskærmen, for at give en indsigt i de forskellige moduler og dertilhørende funktioner der indgår på Trivselsskærmen. Dette er relevant, da Trivselsskærmen danner udgangspunktet for problematiseringen i dette projekt og er projektets teknologiske fokus.

4.1 Tablet

Trivselsskærmen også kaldet en Careplan², er en App funktion (se figur 4.1) der blandt andet kan anvendes på en tablet, som er en bærbar trådløs computer med touch screen interface, som er mobil og let anvendelig. Der findes mange forskellige typer af tablets, som har forskellig design alt efter, hvem udbyderne er.

Figur 4.1. Figuren viser en tablet hvor Trivselsskærmens App er markeret med en sort cirkel.

Tabletten er en intelligent trykskærm, hvor der er indbygget webcam, mikrofon og højttaler, med mulighed for at anvende headset (56). Tabletten er mindre end en computer, men større end en smartphones. Systemet fungerer primært med touch screen ved hjælp af en finger eller anden bevægelse i hånden, hvor den kan suppleres med forskellige fysiske kontekstafhængige knapper samt et virtuelt tastatur som datainput. En tablet har et integreret touch virtuelt tastatur, der kan

² Careplan er udviklet af IT firmaet E-emergency og betegnes af Fremtidens Plejehjem som en Trivselsskærm.

skjules. Alle tablets kan have adgang til internettet, hvor nogle kan bruge mobilt bredbånd ved at anvende et SIM-kort, mens andre kan gå online på trådløst netværk. Tablet kan fås i mange forskellige størrelser og mærker. Tabletten er let at anvende for alle typer brugere samt let at transportere. På en tablet kan der via App funktioner, skrives mails, få adgang til internettet, der kan læses e-bøger, høres musik, anvendes sociale medier, ses video samt hentes forskellige APPs (57,58).

En tablet kan udbydes med forskellige skærmstørrelser, skærmopløsninger, hvor pixeltætheden kan varierer, alt efter billedkvaliteten. En høj skærmopløsning giver skarpere billeder og de grafiske programmer bliver bedre. (57)

4.2 Hvad er en App?

På en tablet anvendes web-applikationer, også kaldet App, som er en forkortelse for ordet applikation (59,60). Det vil sige, at en applikation er et softwareprogram, der kan benyttes af folk via en web-browser, såsom enten internettet eller intranettet, blandet andet på en tablet (61). En App er udarbejdet til at forbedre funktioner i eksisterende programmer og hjemmesider, og kan levere dem med nye funktioner. Det er populært at anvende App, da den let kan tilkobles web-browsere, hvilket gør at de downloadede Apps automatisk bliver opdateret, uden der skal tildeles og installeres software. På en tablet er der fælles web-applikationer, og har ofte de samme funktioner, som på en smartphones, såsom webmail, online detailsalg, online auktioner og kamera, med mere. (56) Derudover kan det enkelte individ selv downloade forskellige Apps, som har dets interesse og findes anvendelige (62)

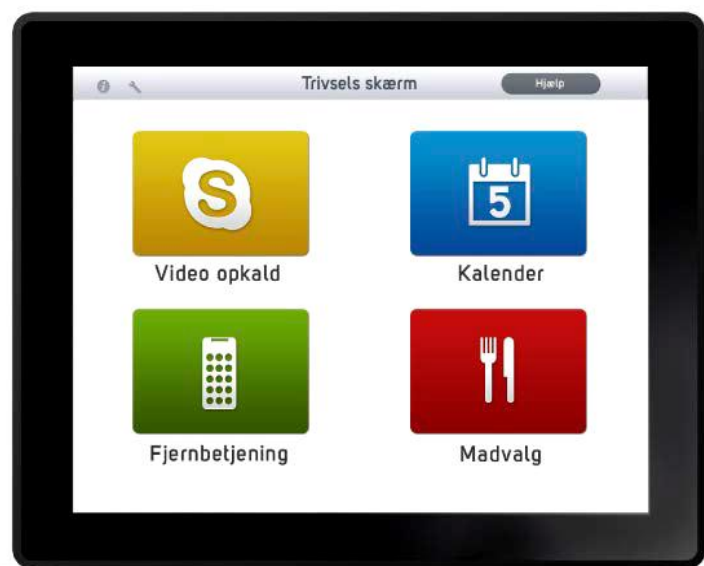
Som nævnt i ovenstående er Trivselsskærmen en App, som kan hentes til en tablet og denne vil blive beskrevet i det følgende.

4.3 Trivselsskærmen

Trivselsskærmen har til hensigt at fungere som et kommunikationsværktøj, et styringsværktøj, en fjernbetjening og et træningsredskab. Trivselsskærmen kan anvendes i forskellige styringssystemer som for eksempel Android, Windows og IOS.

Tabletten, som er brugt under afprøvningen af Trivselsskærmen, anvender Internet Explorer som webbrowser. Under afprøvning af Trivselsskærmen har beboerne haft mulighed for at kigge på forskellige hjemmesider, og har dermed også haft mulighed for at hente andre Apps.

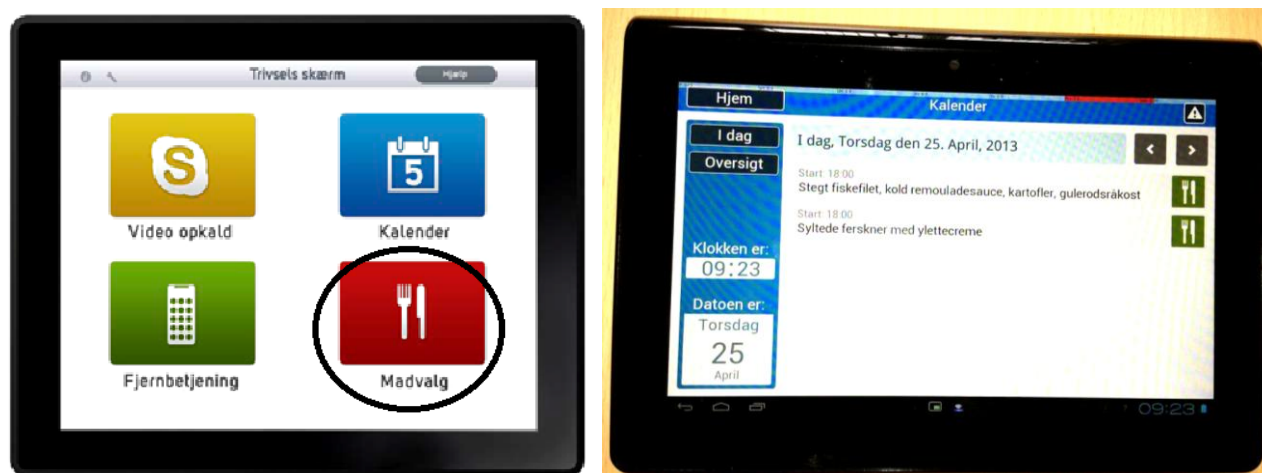
Det er forskelligt, hvilken browser den enkelte kommune anvender, men Trivselsskærmen benytter data, der understøttes af Firefox 10+ samt Google Chrome. For at anvende Trivselsskærmen bør den enkelte kommune have en af de to typer browser til rådighed, eller ændre til en af disse. Det kan være en fordel, at plejehjemmene har installeret trådløst internet, da beboerne herved har mulighed for at anvende tabletten uden for deres lejlighed. En tablet er let at løfte, hvilket giver plejehjemsbeboerne mulighed for at medbringe den overalt. Derudover er tabletten med touch skærm, hvor trykfølsomheden på skærmen kan justeres, alt efter beboernes behov. Tabletten bør have en tydelig skærm på minimum 10,1 tommer, for at beboerne kan se, aflæse og trykke på ikonerne. (63) Trivselsskærmen indeholder på nuværende tidspunkt 12 moduler, hvor fire af dem er blevet afprøvet og evalueret af plejehjemsbeboere i Gentofte og Aalborg kommune. Disse fire moduler er; Video opkald (Skype), kalender, madvalg og fjernbetjening og illustreres på nedenstående figur 4.2.

Figur 4.2. Figuren viser de moduler i Trivselsskærmens App, som er anvendt under afprøvningen af Trivselsskærmen.

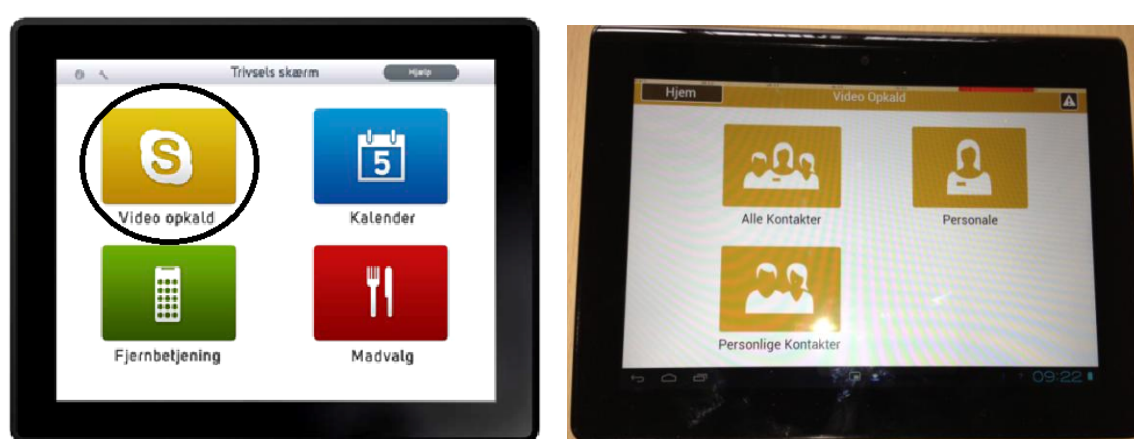
De forskellige moduler og dertilhørende funktioner, illustreres og beskrives i det følgende.

I modulet **Madvalg**, kan beboeren selv bestille mad, hvor de kan vælge imellem forskellige retter på den pågældende dag. Herved kan beboeren selv bestille mad uden involvering af personalet. Beboerne kan trykke sig ind på ikonet madvalg for at se dets funktioner, som illustreres i nedenstående figur 4.3. (63)

Figur 4.3. Figuren til venstre illustrerer ikonet for modulet madvalg, som er markeret med en sort cirkel. Til højre illustreres tilhørende funktioner under modulet madvalg.

I modulet **Video opkald** har beboeren mulighed for at komme i kontakt med, herunder se og tale med, sine pårørende, bekendte, venner og personalet. Modulet gør det muligt for beboeren både at foretage og modtage video opkald på deres tablet. Beboeren kan trykke på ikonet video opkald for at komme videre i modulets funktioner. Herefter kommer beboeren ind i en menu, hvor de har mulighed for at vælge, hvem de vil i kontakt med. Modulet består af følgende funktioner; Alle kontakter, Personlige kontakter og Personale, se nedenstående figur 4.4. (63)

Figur 4.4. Figuren til venstre viser ikonet for modulet videoopkald, som er markeret med en sort cirkel. Til højre illustreres de dertilhørende tre funktioner; Alle kontakter, Personlige kontakter og Personale.

Hvis beboeren trykker sig ind på eksempelvis funktionen personale, kommer vedkommende videre ind i en menu, med en oversigt over de personalekontakter der er registreret i vedkommendes modul. Dette er illustreret i den venstre figur 4.5.

Efterfølgende kan beboeren trykke sig ind på demopersonalets efternavn og foretage et videoopkald med personalet. Dette illustreres i den højre figur 4.5.

Figur 4.5. Figuren til venstre viser en oversigt over de personale kontakter, beboerne har på plejehjemmet.

Figuren til højre viser den funktion, som beboeren kan trykke sig ind på for at foretage et opkald.

Trivselsskærmen har derudover en **Kalenderfunktion**, hvor beboeren altid har et opdateret overblik over egne aftaler og aktiviteter. Beboeren kan trykke sig ind på en bestemt dag i måneden og skrive en påmindelse. I nedenstående figur 4.6 ses kalendermodulet. (63)

Figur 4.6. Figuren til venstre viser ikonet for modulet kalender, som er markeret med en sort cirkel. Figuren til højre illustrerer en oversigt over kalenderfunktionen, hvor beboeren kan notere aftaler.

Trivselsskærmen har endvidere et **Fjernbetjenings** modul, hvor beboeren f.eks. kan styre lys og varme i sin lejlighed. Dette illustreres i figur 4.7. (63)

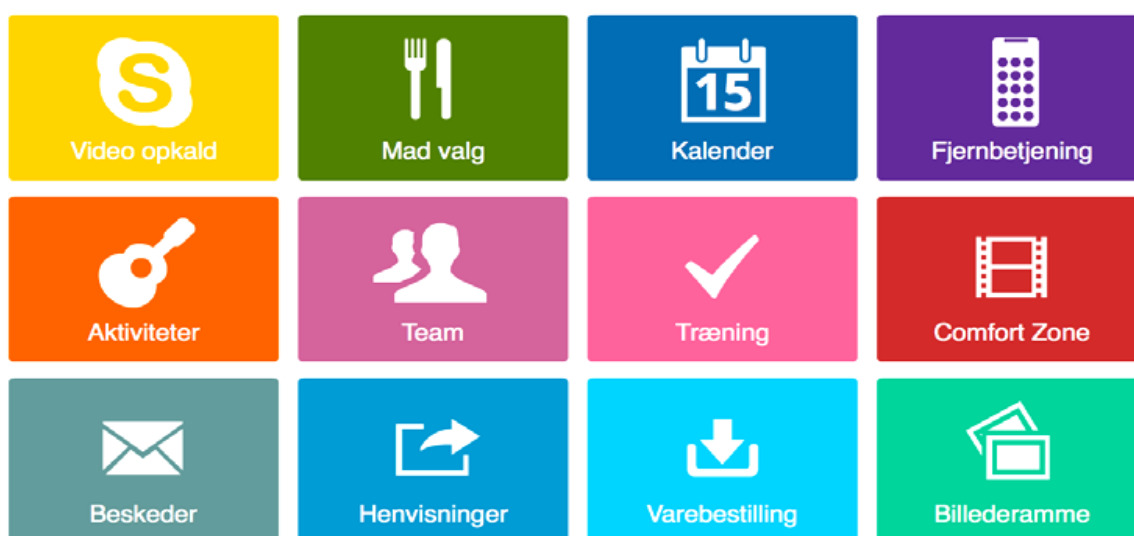

Figur 4.7. Figuren til venstre viser ikonet for modulet fjernbetjening, som er markeret med en sort cirkel.

Figuren til højre viser de forskellige funktioner beboeren kan styre ved hjælp af modulet.

Designet af Trivselsskærmens App og dens forskellige funktioner er generelt udført simpelt, for at imødekomme plejehjemsbeboeren på bedst mulig vis. Tabletten er modulært opbygget, hvor der er mulighed for videreudvikling af flere funktioner. Trivselsskærmens App består af store, selvvalgte ikoner, som gør det let at navigere rundt. (18)

Trivselsskærmens App er stadig under udvikling og består på nuværende tidspunkt af 12 moduler, med dertilhørende funktioner, som illustreres i figur 4.8.

Careplan 3.0

Figur 4.8. Figuren viser de moduler der er tilgængelige på Trivselsskærmen på nuværende tidspunkt.

De 12 moduler, som er illustreret i figur 4.8, beskrives i det følgende:

- **Madvalg**, hvor beboeren selv kan vælge og bestille mad direkte til produktionskøkkenet, så personalet er fri for at sørge for madplanerne.
- **Video opkald**, hvor beboeren har mulighed for at skype med andre beboer eller pårørende samt venner.
- **Kalender**, her har beboeren et overblik over de forskellige aktiviteter der er på deres plejehjem og kan nedskrive private eller fællesaktiviteter.
- **Fjernbetjening**, hvor beboeren kan styre lys, varme, gardiner og vinduer i egen lejlighed.
- **Aktiviteter**, her kan beboeren tilmelde sig de aktiviteter, der er på plejehjemmet.
- **Team**, beboeren kan få et overblik over det personale, som er på arbejde den pågældende vagt.
- **Træning**, her kan f.eks. fysioterapeuten/ergoterapeuten uploade et træningsprogram med videoer af øvelser og sørge for at beboeren får gennemgået sin træningsprogram.
- **Komfort Zonen**, her kan beboeren slappe af til forskellige videoer.
- **Beskeder**, her kan pårørende og personale sende beskeder til beboerne.
- **Henvisninger**, her har beboeren mulighed for at finde andre Apps, hjemmesider med mere.
- **Varebestilling**, hvor beboeren har mulighed for at handle dagligvarer over internettet.
- **Billedramme**, her kan beboeren se billeder af pårørende, familie, dyr med mere.

Ud over de 12 moduler, er der et ekstra modul, den centrale administration. Det centrale administrationssystem er kernen i Trivselsskærmen og kan benyttes via en browser af godkendt personale og pårørende. Herved kan de se i systemet, hvorvidt en beboer har fået bestilt mad, og kan få koordineret de aktiviteter beboeren har tilvalgt. Her kan pårørende og personale sende både praktiske og private meddelelser til beboeren (18).

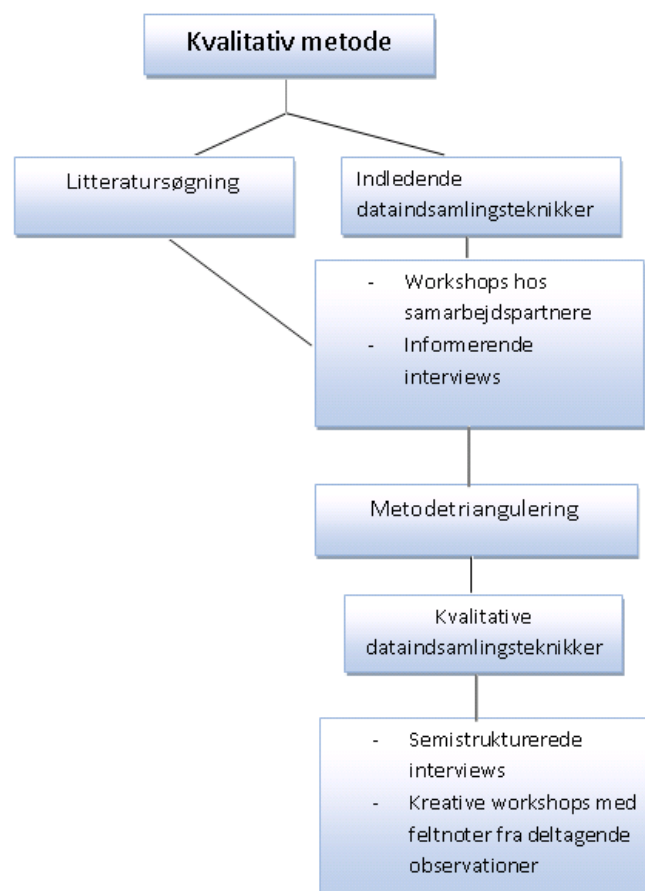
Af de ovenstående 12 funktioner, er kun fire blevet afprøvet, herunder madvalg, videoopkald, kalender og fjernbetjening. Af de afprøvede funktioner kan videoopkalds modulet være medvirkende til at fremme sociale netværk ved at plejehjemsbeboerne kan komme i kontakt med andre. Modulet kalender kan også medvirke til at fremme sociale netværk, idet beboerne kan danne et overblik over hvilke aktiviteter og aftaler de har med deres netværk. Af de resterende otte moduler, kan aktiviteter og beskeder være med til at danne sociale relationer. På nuværende

tidspunkt, er der kun fire moduler, der kan fremme det sociale netværk, og det vil derfor være relevant at videreudvikle flere moduler med det formål.

5. Metode

Projektets metoderamme tager afsæt i den kvalitative tilgang. Denne metode blev valgt, da den egner sig, når forskningen omhandler menneskers oplevelse og deres subjektive mening, og kan derfor være medvirkende til at afdække den givne problemstilling i projektet. Den kvalitative tilgang uddybes i afsnit 5.1.

I projektets opstartsfase blev der anvendt indledende dataindsamlingsteknikker i form af deltagelse i workshops og udførelse af informerende interviews. Der blev ligeledes udført en omfattende systematisk litteratursøgning i den indledende fase. De indledende dataindsamlingsteknikker har sammenholdt givet de projektansvarlige en baggrundsviden vedrørende projektets problemfelt, hvilket blandt andet har ført frem til projektets problemformulering. For at afdække projektets problemformulering, blev der trianguleret mellem kvalitative dataindsamlingsteknikker i form af semistrukturerede interviews efterfulgt af kreative workshops. Ovenstående illustreres i følgende figur 5.1.

Figur 5.1. Illustration af den anvendte kvalitative metode i projektet.

I det følgende beskrives indledningsvist den kvalitative metode, herunder triangulering, efterfulgt af fremgangsmåden for de indledende dataindsamlingsteknikker i projektets opstartsfasen.

5.1 Den kvalitative tilgang

Projektets metoderamme tager afsæt i den kvalitative tilgang, da der i problemformuleringen fokuseres på respondenternes subjektive oplevelse af socialt netværk, som er et beskrivende aspekt, der ikke kan måles og vejes. Den kvalitative metode egner sig, når forskningen omhandler menneskers oplevelse og deres subjektive mening, og metoden er derfor velegnet til at belyse den givne problemstilling i projektet. Ved at anvende den kvalitative metode, indsamles der empiri om de menneskelige erfaringer og de bevidsthedsfænomener, der opleves af respondenterne. (64) For at anvende denne metode er det essentielt at vide, hvordan for forståelsen benyttes og ligeledes hvilket menneskesyn, der inddrages. I projektet blev der derfor taget afsæt i det humanistiske menneskesyn, herunder den hermeneutiske- og den fænomenologiske tankegang, for netop at belyse den beskrivende og fortolkende del i projektet, hvilket uddybes i det følgende afsnit.

5.2 Redegørelse for videnskabsteoretisk referenceramme

I projektet tages der udgangspunkt i den hermeneutisk - fænomenologiske tilgang, som forener det beskrivende fra fænomenologien, der bygger på menneskelige oplevelser og erfaring og de fortolkende aspekter fra hermeneutikken. Disse to videnskabsteoretiske tilgange er sammenholdt medvirkende til at integrere enkeltdele, såsom interview, litteratursøgning og den teoretiske referenceramme i større helheder i projektet, hvor der lægges vægt på beskrivelse og fortolkning af meningsindhold. (65-67)

Menneskesynene hermeneutik og fænomenologi er to yderpunkter inden for det kvalitative paradigme, men i praksis vil forskningen ofte befinde sig i en mellemposition mellem disse to tilgange, idet man ikke udelukkende kan fortolke eller beskrive (65).

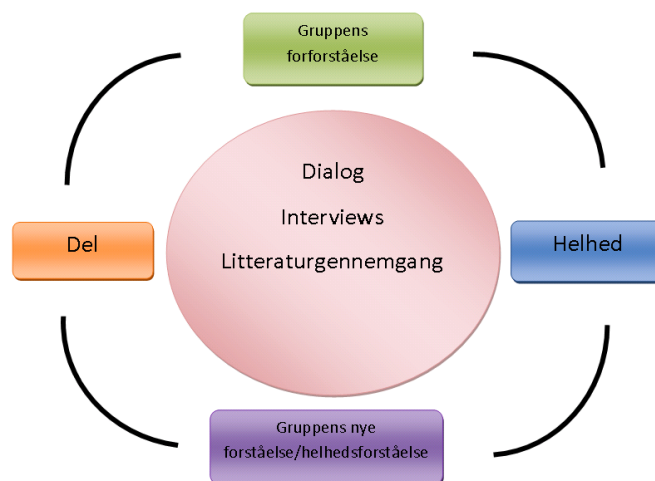
I det følgende afsnit beskrives hermeneutikken og fænomenologien kortfattet, efterfulgt af en opfølgende redegørelse for brug af disse som projektets referenceramme.

5.2.1 Hermeneutik

Hermeneutikkens oprindelige bestemmelse var ”fortolkningskunst” eller ”læren om forståelse” og er videnskaben om korrekt forståelse eller tolkning. Forståelse opnås ved at mennesker indgår i dialog med hinanden og hvis ægte forståelse skal opnås, kræves det at mennesker går åbent ind i

dialogen og er villig til at sætte deres egne fordomme/forforståelse på spil. En anden måde at anse forståelse på er via den hermeneutiske cirkel. Begrebet henviser til et vigtigt fortolkningsprincip, der forenklet udtrykt betyder, at vi forstår delene ud fra helheden og helheden ud fra delene. (66,67). Se appendix 3 for en nærmere beskrivelse af hermeneutikken.

Ovenstående blev anvendt som den videnskabsteoretiske referenceramme i projektet, da hermeneutikken blandt andet har godtgjort, at verdenen kun kan forstås på baggrund af en forforståelse og dette kom til syne allerede i den indledende fase af projektet, hvor de projektansvarlige forsøgte at opnå en fælles forforståelse af, hvordan projektets problemfelt kunne undersøges samt hvordan det valgte problemfelt kunne anskueliggøres. Den hermeneutiske tankegang blev ligeledes anvendt under projektets dataindsamling, hvor de projektansvarliges forforståelse blev anvendt i forhold til udarbejdelse af interviewguiden, for at kunne stille de bedste og mest relevante spørgsmål til respondenterne. Derudover blev hermeneutikken anvendt i projektets analysedel, hvor der tolkes på baggrund af de projektansvarliges forforståelse. De projektansvarliges forståelseshorisont har ligeledes udvidet sig undervejs i projektforløbet, med udgangspunkt i den hermeneutiske cirkel. Gruppen har i projektforløbet forsøgt at forstå helheden ud fra delelementer og omvendt, i flere dele af projektet, blandt andet via dialog, interviews og litteraturgennemgang. Dette er gjort med henblik på at opnå en fælles forståelse af projektets problemfelt, hvilket illustreres i figur 5.2.

Figur 5.2. Illustration af forståelsens cirkularitet, hvor helhedsforståelsen og delforståelsen indvirker på hinanden, og forståelsen kan kun opstå, hvis helheden inddrages og omvendt (figur er udarbejdet af de projektansvarlige)

5.2.2 Fænomenologi

I fænomenologien er det grundlæggende at skabe viden om samt opnå en forståelse for de bevidsthedsfænomener/bevidsthedsindhold, som opleves af "det andet subjekt". (67). Fænomenerne beskrives som de umiddelbart fremtræder for den enkelte, uden at lade eventuelle teorier eller fordomme få indflydelse på denne umiddelbare oplevelse (67). Fænomenologien interesserer sig derfor for fænomenernes væsen og forskellighed og det er derfor ikke fænomenologiens opgave at undersøge en bevidsthedsuafhængig objektiv verden, men derimod den umiddelbare levede verden, som er den verden mennesket oplever i et første persons perspektiv, hvilket kaldes livsverden (66,67).

Den fænomenologiske tankegang blev i projektet anvendt i interviewsituationen, hvor respondenternes livsverdener og erfaringer kom til udtryk, uden indblanding af de projektansvarliges egen forforståelse. De projektansvarlige anvendte fænomenologien, til at få et indblik i sociale fænomener ud fra respondenternes egen livsverden. Tilgangen blev ligeledes anvendt i starten af databearbejdningen, hvor de projektansvarlige forsøger at arbejde med empirien uden anvendelse af deres egen forforståelse.

Hermeneutik og fænomenologi er sammenholdt medvirkende til at integrere enkeltdele i større helheder i projektet, hvor der lægges vægt på beskrivelse og fortolkning af meningsindhold. Ved begge tilgange er det nødvendigt, at de projektansvarlige er bevidst om deres forforståelse, derfor uddybes begrebet forforståelse samt de projektansvarliges forforståelse i det følgende afsnit.

5.2.3 Forforståelse

Forforståelse er den forudgående forståelse, som gør det muligt at forstå et givent fænomen (67). Herved er forforståelsen den forståelse, der kommer forud for selve forståelsen (67). Menneskets forforståelse består ofte af fordomme, men fordomme behøver ikke at fremstå negativt. Menneskets fordomme betegner den måde individet er til stede på og de forventninger samt antagelser mennesket foretager. Mennesket lever ud fra sine fordomme uden at være bevidst om det (67).

Undervejs i projektforløbet har forforståelse været et vigtigt begreb at være bevidst om, for at sikre, at alle projektansvarlige har søgt mod samme, fælles mål, at afdække projektets problemstilling. På trods af at de projektansvarlige anvender den samme tilgang til problemstillingen, på baggrund af den teoretiske referenceramme, vil hver enkel projektansvarlig altid være præget af sin egen, individuelle forforståelse, på baggrund af deres teoretiske og praktiske erfaringer inden for forskellige fagområder. Derfor var det vigtigt, at de projektansvarlige opnåede en fælles

forforståelse, før der blev indsamlet empiri, for at den enkelte projektansvarliges forforståelse ikke påvirkede den indsamlede empiri. Hvis der ikke blev opnået en fælles forforståelse hos de projektansvarlige, før indsamling af empiri, ville denne eventuelt være behæftet med fejlkilder.

Hver projektansvarlig har en sundhedsfaglig baggrund inden for henholdsvis ergoterapi og sygepleje og har derfor forskellige erfaringer med socialt netværk og ældre. Samtidig har de projektansvarlige en fælles viden om og interesse i at løse problemstillinger inden for sundhedssystemet via anvendelse af velfærdsteknologi, som er erhvervet igennem kandidatuddannelsen i Klinisk Videnskab og Teknologi. Det er igennem sidstnævnte, at de projektansvarlige har fået kendskab til Fremtidens Plejehjem og Trivselsskærmen. For at sikre et godt udgangspunkt for en fælles forståelse i projektgruppen omkring projektets problemfelt, er der foretaget en struktureret litteratursøgning i den indledende fase af projektet. Samtidig er den fælles forståelse forsøgt opnået via dialog i projektgruppen. Endvidere er der udført informerende interviews med personer, der har et indgående kendskab til Fremtidens Plejehjem og Trivselsskærmen. I den videre afdækning af projektets problemfelt måtte de projektansvarlige være forberedte på, at forforståelsen i forhold til problematikken kunne ændre den helhedsforståelse, der indledningsvis var opnået.

5.3 Metodetriangulering

Metodetriangulering defineres af Denzin som ”*en kombination af metodologier, der bruges ved undersøgelser af samme fænomen*” (68). Med andre ord, for at undersøge et fænomen, anvendes der mere end én metode, dataindsamlings teknik eller teoretisk perspektiv for at højne validiteten af en undersøgelse (69). I projektet blev der foretaget triangulering mellem kvalitative metoder, herunder kvalitative semistrukturerede interviews og kreative workshops. Metodetriangulering kan anvendes med flere forskellige formål. Forskeren kan ved hjælp af metodetriangulering udfylde mangelfuld empiri, validere empiri, kompensere for metodesvagheder og belyse unikke, vanskeligt tilgængelige problemfelter (68). I projektet blev der taget udgangspunkt i det sidste formål med metodetriangulering, da der i projektet ønskes at udvikle nye moduler til Trivselsskærmen og aktivitetsudbuddet for plejehjemsbeboere, hvilket kan være svært at gøre, ved blot at anvende én metode. Det kunne eventuelt være svært at skabe et kreativt rum til udvikling af nye ideer under det semistrukturerede interview, men omvendt vil den nødvendige baggrundsviden være svær at opnå kun ved hjælp af den kreative workshop.

5.4 Indledende dataindsamlingsteknikker

I projektets opstartsfase blev der indsamlet baggrundsviden om den valgte problemstilling, via forskellige, indledende dataindsamlingsteknikker. De indledende dataindsamlingsteknikker består af informerende interview, deltagelse i workshops hos samarbejdspartner samt en struktureret litteratursøgning, som vil blive beskrevet i de følgende afsnit.

5.4.1 Informerende interview

Informerende interviews blev anvendt i den indledende fase af projektet, med det formål at indsamle dybdegående viden fra den enkelte informant og hermed give de projektansvarlige en baggrundsviden omkring Fremtidens Plejehjem, som er en del af projektets kontekst samt Trivselsskærmen, som er det teknologiske omdrejningspunkt i projektet.

Der blev foretaget et informerende interview med Bent Sørensen, som er projektmedarbejder for projektet Fremtidens Plejehjem. Formålet med interviewet var at få indsigt i baggrunden og formålet med projektet Fremtidens Plejehjem samt hvilke teknologier de vil implementere og anvende fremover.

Derudover blev der foretaget et informerende interview med Brian Østergaard, som er indehaver af IT firmaet E-mergency, som står bag udviklingen af Trivselsskærmen. Hensigten med dette informerende interview var at få en baggrundsviden om og forståelse for formålet med udvikling af Trivselsskærmen samt at opnå teknisk indsigt i Trivselsskærmen.

Den viden, der blev indsamlet via de informerende interviews, blev anvendt til at underbygge og uddybe afsnittet og appendix om ”Fremtidens Plejehjem” og kapitlet om ”Trivselsskærmen”.

5.4.2 Workshop hos samarbejdspartner

I projektets opstartsfase har de projektansvarlige deltaget i forskellige workshops, som var arrangeret af samarbejdspartneren Solution Hub, med henblik på at opnå og indsamle viden samt skabe undring omkring projektets problemfelt. Workshops var henvendt til studerende fra Aalborg Universitet (AAU) og University College Nordjylland (UCN), der samarbejdede med Solution Hub omkring semesterprojekter omhandlende Fremtidens Plejehjem.

På den første workshop, den 26. februar 2013, blev visionen bag projektet Fremtidens Plejehjem introduceret af Lars Nøhr, som er formand for styregruppen og projektleder for projektet Fremtidens Plejehjem. Formålet med workshoppen var at få et indblik i tankerne og konceptet bag

Fremtidens Plejehjem samt møde de andre studerende med henblik på sparring og tværfagligt samarbejde i mellem grupperne, videre i forløbet.

Den 11. og 12. april deltog de projektansvarlige i en workshop som var fordelt over to dage, sammen med andre studerende fra Solution Hub. Værterne ved workshoppen var Ann-Merete Iversen, Lektor på UCN og Claus Rosenstand, Lektor på AAU. I workshoppen var der fokus på tværfaglig perspektivering, hvor grupperne fik mulighed for at pitche deres projekter. Derudover var der fokus på teoretiske og metodiske vinkler på tværfagligt samarbejde. Under workshoppen var der også fokus på brugerdreven innovation og grupperne fik ligeledes mulighed for at pitche deres projekter for rekvirenten, Fremtidens Plejehjem.

Den tredje workshop blev afholdt den 7. maj, og omhandlede ”Designantropologi – fra felt til fokus”, med Lektor Søren Bolvig Poulsen, hvor grupperne blev instrueret i at omsætte den indsamlede empiri i deres projekter, til design af konkrete innovative løsninger. Formålet med dette var at give grupperne mulighed for at ophøje kvaliteten og innovationen af konklusioner i deres projekter samt lære at arbejde løsningsorienteret med empirien.

5.4.3 Litteratursøgning

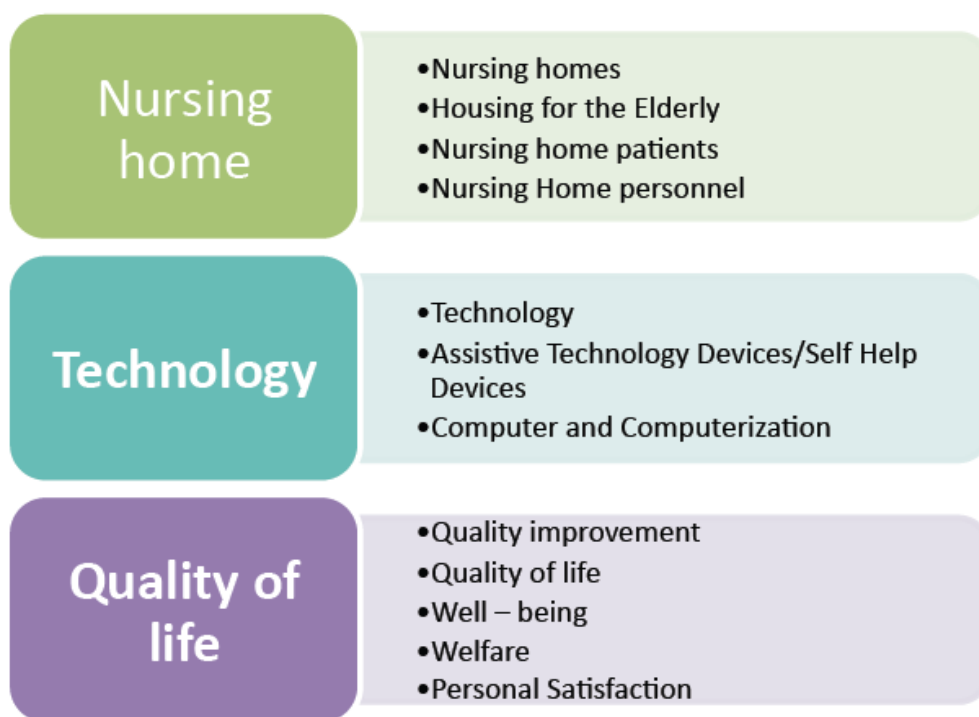
Som et led i at afdække projektets problemfelt, blev der er i projektets indledende fase, udført en struktureret litteratursøgning, hvor fokus var rettet mod at indsamle information omkring beboernes sociale aktiviteter og samspil på plejehjem, viden omkring beboernes livskvalitet og hvilke teknologiske løsninger der har potentiale til at højne socialt samspil blandt plejehjemsbeboere. Den strukturerede litteratursøgning blev ligeledes suppleret af en fritekstsøgning og en kædesøgning.

I det følgende afsnit beskrives den anvendte søgestrategi for indsamling af den relevante litteratur i forhold til projektets problemfelt.

Søgestrategi

De projektansvarlige har i projektet foretaget struktureret litteratursøgning af evidensbaserede artikler, i fem internationalt anerkendte databaser, som er; PubMed, Cochrane Library, CINAHL, Web of Science og Embase (se bilag 4). De indeholder alle faglitteratur, som er relateret til sundhedsområdet. Søgningen var opbygget med kontrollerede søgetermer, fritekstsøgning og kombinationssøgning. Efter de indledende databasesøgninger blev foretaget, blev der ligeledes udført kædesøgning baseret på udvalgte artikler fra litteraturgennemgangen.

Inden udførelsen af søgningen i databaserne, blev der opstillet en søgestrategi med tre facetter; Nursing home, Technology, Quality of life, med henblik på at strukturere og overskueliggøre søgningen. Til alle tre facetter blev der opstillet flere variationer af søgeord omhandlende det samme emne, med henblik på at afdække projektets problemfelt (se figur 4.1).

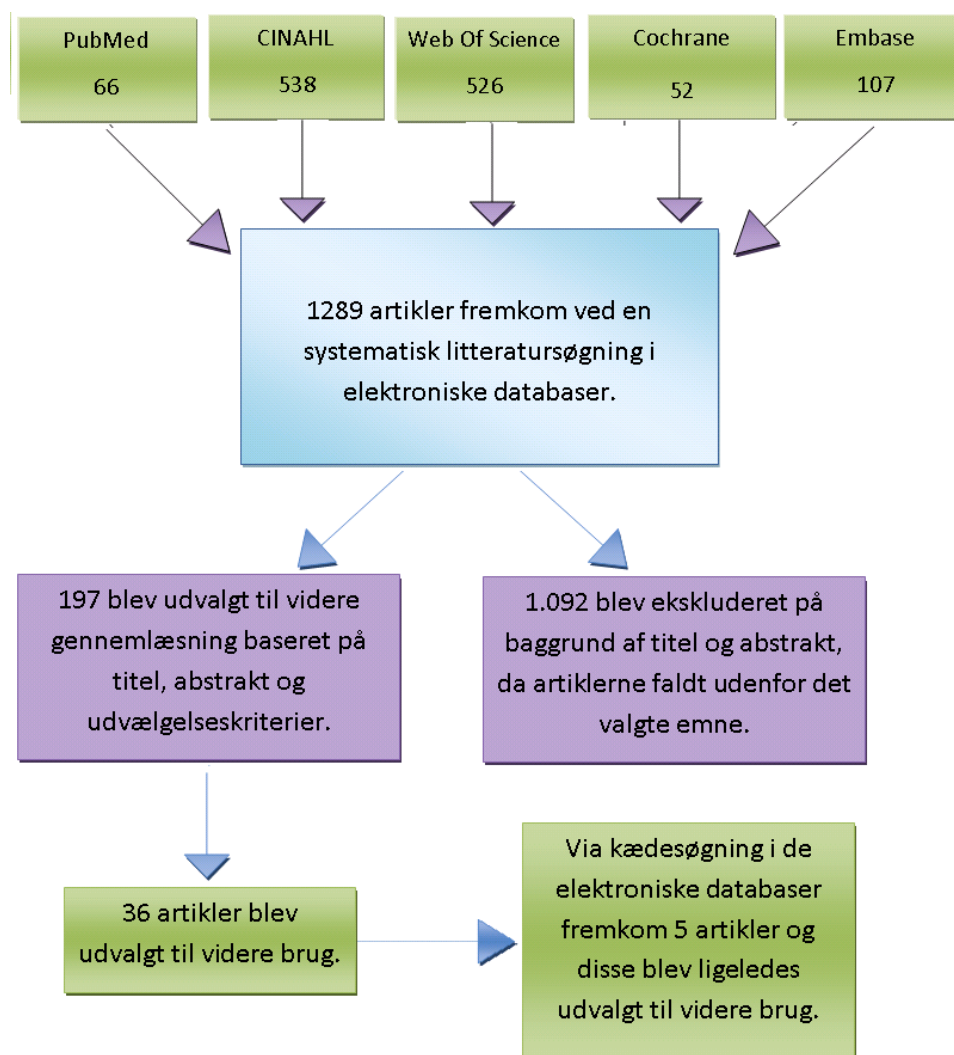
Figur 5.3. Figuren illustrerer hvilke facetter og søgeord der er anvendt i søgestrategien.

Da de anvendte databaser er konstrueret forskelligt, var der nogle variationer i søgestrategierne. Udover den strukturerede søgning, blev der ligeledes udført en fritekstsøgning i PubMed, Cinahl og Google Scholar omhandlende teknologi og social interaktion, for at afdække anvendelse af teknologi i forhold til at fremme af socialt netværk hos plejehjemsbeboere (Se bilag 5). Ud fra de fundne artikler, omhandlende teknologi og social interaktion, blev der udført kædesøgninger, som er baseret på udvalgte artikler. Litteratursøgningen foregik over flere omgange, da fokus i projektet undervejs har udviklet og flyttet sig.

Ved at kombinere de ovennævnte facetter i de udvalgte databaser, fremkom der i alt 1.289 hits. De fundne artikler blev derefter gennemgået systematisk og vurderet enkeltvis i forhold til deres anvendelighed ud fra titel, abstrakt og fastlagte inklusions- og eksklusionskriterier (bilag 6).

Herefter blev artiklerne gennemgået fælles af de projektansvarlige med henblik på at udvælge dem der var relevante til nærmere gennemlæsning. Disse systematiske litteraturvurderinger gav i alt 197 artikler, baseret på titel og abstrakt og fastlagte inklusions- og eksklusionskriterier. Efter yderligere gennemlæsning blev 36 artikler fundet relevante for at belyse projektets problemfelt. De resterende artikler, blev sorteret fra, da de var vurderet irrelevante i forhold til projektets problemfelt. Derudover blev der foretaget en kædesøgning i de elektroniske databaser, som gav 5 hits, hvoraf alle fem artikler blev udvalgt til videre brug.

For at illustrere fremgangsmåden med henblik på udvælgelsen af relevante og evidensbaserede artikler i forhold til projektets problemfelt, er der udarbejdet følgende figur 5.5.

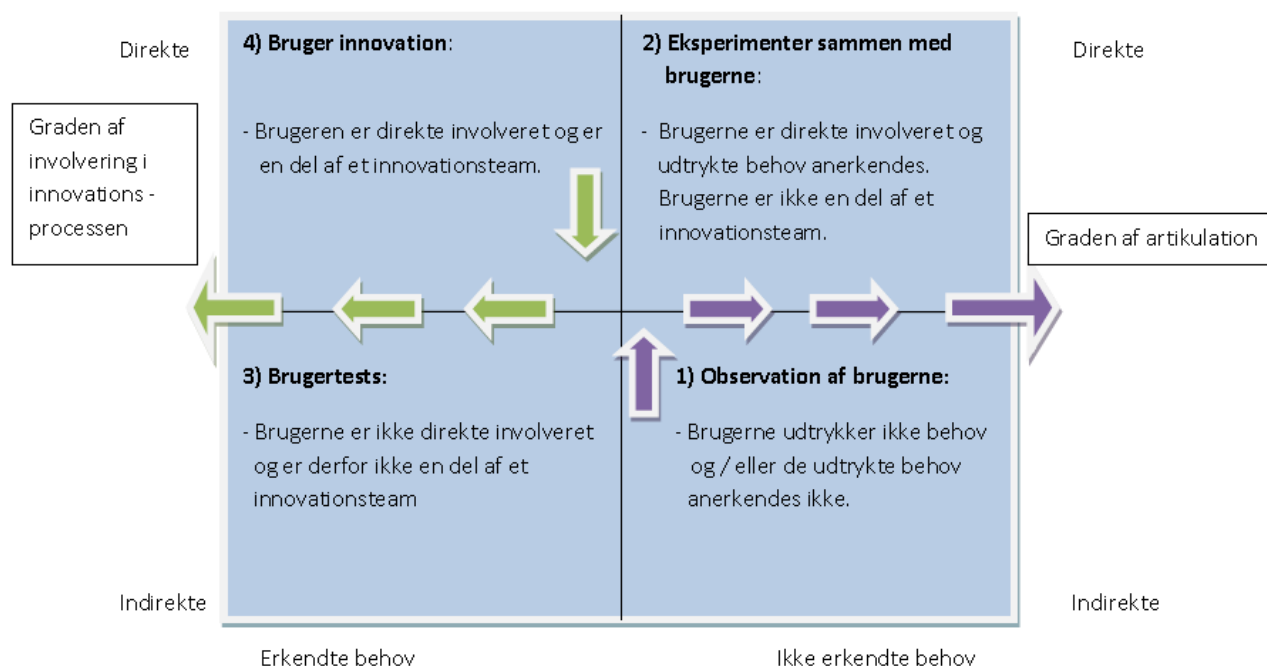

Figur 5.4. Illustration af udvælgelsen af evidensbaserede artikler ud fra den systematiske litteratursøgning samt kædesøgning.

Efter en gennemgang af de indledende dataindsamlingsteknikker, som blev anvendt i projektets opstartfase til at belyse projektets problemfelt, vil det følgende afsnit indeholde en beskrivelse af, hvordan brugerdreven innovation er anvendt i projektet, i forhold til at involvere respondenterne og tilgodese deres behov i innovationsprocessen. Efterfølgende uddybes de dataindsamlingsteknikker, der blev benyttet til at belyse projektets problemformulering.

5.5 Brugerdreven innovation

I projektet blev der anvendt brugerdreven innovation, som er en systematisk tilgang til at udvikle nye ideer (70,71). Hensigten med innovationen er selve processen, hvor forekomsten af ideer og løsningsforslag bliver virkeliggjort og er meningsfuld for respondenterne (72). Der findes både inkrementel og radikal innovation. Radikal betyder at der udvikles et nyt produkt og inkrementel omhandler at videreudvikle et eksisterende produkt. Den inkrementel innovation anvendes i projektet, da der fremskaffes ideer, ønsker og behov til videreudvikling af Trivselsskærmens funktioner. Det ønskede resultat med dataindsamlingen var produktinnovation, hvor der er tale om modifikationer til Trivselsskærmen. Ved brugerdreven innovation, er der fire forskellige måder at involvere brugerne på og frembringe deres behov i innovationsprocessen (inspireret af (73)). Se figur 5.5 nedenfor:

Figur 5.5. Illustration af involvering af brugerne i forhold til innovationsprocessen.

I innovationsprocessen er det vigtigt, at de projektansvarlige er opmærksomme på både erkendte og ikke-erkendte behov hos brugerne, som i projektet omtales som respondenter. Dette betyder, at de projektansvarlige lytter til, hvilke behov respondenterne har samt bemærker hvordan de på anden vis giver udtryk for deres behov. Den valgte metode afgør graden af respondenternes involvering i innovationsprocessen. Indirekte involvering omhandler respondenternes perspektiver og det at rådføre sig i samarbejde med dem. I projektet er respondenterne direkte involveret i processen. Her opstår der et samarbejde imellem respondenterne og de projektansvarlige, hvor respondenterne er med til at skabe nye moduler til Trivselsskærmen (74). De to øverste kvadranter i figur 5.5 handler om direkte inddragelse af respondenterne, hvor de to nederste omhandler indirekte inddragelse af respondenter. De to kvadranter til venstre omhandler erkendte behov, og de to til højre drejer sig om ikke-erkendte behov (2). I projektet blev både anden kvadrant ”eksperimenter sammen med brugerne” og fjerde kvadrant ”Bruger innovation” anvendt. I anden kvadrant er respondenterne ikke en del af et innovationsteam, men er direkte involveret i innovationsprocessen. Fjerde kvadrant handler om, at brugeren er direkte involveret og en del af innovationsteamet. (2) Dermed anvendes kun en del af fjerde kvadrant, idet respondenterne ikke er med i hele innovationsprocessen, og ikke bliver superbrugere af teknologien. Innovationsprocessen foregik i samarbejde med respondenterne, under tre forskellige workshops, på tre forskellige plejehjem, som var arrangeret af de projektansvarlige, se nærmere uddybning under afsnit 5.9.6. Under de forskellige workshops blev living lab tilgangen anvendt, hvor respondenterne fik mulighed for at afprøve Trivselsskærmen.

5.6 Valg af respondenter

For at kunne besvare problemformuleringen, blev der i projektet foretaget interviews og workshops med plejehjemsbeboere på tre forskellige plejehjem. Respondenterne var strategisk udvalgte af plejehjemslederne på baggrund af opstillede in- og eksklusionskriterier (se tabel 4.1).

Inklusionskriterier	Eksklusionskriterier
➤ Mænd og kvinder over 65 år ➤ Beboer skal have boet på plejehjem i minimum 6 måneder ➤ Beboer skal have underskrevet samtykkeerklæringen ➤ Beboer skal kunne forstå mundtlig og skriftlig information ➤ Beboer skal have funktionalitet i højre eller venstre hånd	➤ Moderat til svær demens ➤ Kognitive problematikker ➤ Manglende evne til at tale og forstå det danske sprog ➤ Beboeren må ikke have lammelse i begge hænder

Tabel 5.1. Skematisk fremstilling over in- og eksklusions kriterier.

Det blev fastlagt, at respondenterne skulle være over 65 år, da der primo 2011 var 8.593 plejhjemsbeboere i Danmark, hvoraf 8.081 var over 65 år, hvilket svarer til 94 procent af det samlede antal plejhjemsbeboere (7). Respondenterne skulle have boet på plejehjem i minimum seks måneder, for at sikre at respondenter er i bearbejdningsfasen, jævnfør Cullbergs kriseteori, se appendix 1. Her finder respondenterne en eller anden form for stabilitet, og begynder at kunne vende tilbage til hverdagslivet (13). I undersøgelsen var det relevant at respondenterne ikke havde moderat³ til svær demens⁴ (75), for at de kunne svare relevant på spørgsmål, underskrive samtykkeerklæring og deltage i workshoppen (76). En undersøgelse viser, at to ud af tre plejhjemsbeboere har en mild, moderat eller svær form for demens, derfor er det valgt i projektets undersøgelse at plejhjemsbeboere gerne måtte have en mild form for demens, for ikke at udelukke flertallet af plejhjemsbeboere (7) Vurdering af, hvorvidt respondenterne havde svær til moderat demens, blev foretaget af personalet, som har et fagligt kendskab til respondenterne. Det er vigtigt,

³ Beboere med moderat demens kræver støtte i stort set alle hverdagsaktiviteter (75)

⁴ Beboere med svær demens kræver hjælp i alle hverdagsaktiviteter (75)

at respondenterne forstod dansk, da Trivselsskærmens funktioner, som blev anvendt i undersøgelsen, var på dansk. Respondenterne skulle have funktionalitet i højre eller venstre hånd, for at de havde mulighed for at afprøve Trivselsskærmen under projektets kreative workshop.

5.6.1 Rekruttering af respondenter

Med henblik på rekrutteringen af respondenter til projektets undersøgelse, tog de projektansvarlige telefonisk kontakt til tre plejhjemsledere på tre forskellige plejehjem, som er udvalgt på baggrund af kontakter, der er opnået gennem samarbejde med Solution Hub. Alle tre plejhjemsledere takkede ja til at deltage i undersøgelsen. Efter aftale med plejhjemslederne, fik de tilsendt et informationsbrev, hvor der blandt andet indgik en beskrivelse af projektets formål in- og eksklusionskriterier (se bilag 7). Plejhjemslederne tog efter aftale kontakt til de projektansvarlige, hvis personalet fandt beboere, som havde lyst til at deltage i undersøgelsen og var relevante i forhold til de opstillede in- og eksklusionskriterier. De projektansvarlige var derefter ude på de forskellige plejehjem for at tale nærmere med de potentielle respondenter, omkring undersøgelsen. De respondenter, der efter gennemgang af deltagerinformationsbrevet (se bilag 8) sagde ja til at deltage i undersøgelsen, skrev efterfølgende under på det skriftlige informerede samtykke (se bilag 9) og fuldmagt (se bilag 10). Derefter blev der aftalt dato og tidspunkt for interview, og respondenterne blev informeret om, at de havde mulighed for at tage en pårørende med til workshoppen som en mulig støtte og tryghed for respondenterne. Det var de projektansvarliges hensigt, at undersøgelsesperioden, som omfattede rekruttering af respondenter, det semistrukturerede interview og workshop, blev foretaget over tre forskellige dage, med minimum en dags mellemrum og indenfor en periode på syv dage. Dette var for at give respondenterne betænkningstid og tid til refleksion undervejs i perioden, men samtidig måtte undersøgelsesperioden heller ikke vare for længe, således at respondenterne stadig havde mulighed for at beholde undersøgelsen i frisk erindring. På et af plejhjemmene var det ikke muligt at overholde den planlagte undersøgelsesperiode grundet tidspres hos personalet, og rekrutteringen og det semistrukturerede interview blev derfor foretaget samme dag.

For at skabe overblik over de inkluderede respondenter, blev der udarbejdet en oversigt over relevante informationer om respondenterne. Dette er illustreret i tabel 5.2, som viser respondenternes alias og generelle oplysninger. I det videre forløb benævnes respondenterne ud fra deres alias.

Kode	Køn	Alder	Årsag til indflytning på plejehjem	Bosættelse på plejehjem	Tilhørende plejehjem	Frafald
Respondent A	Kvinde	88 år	Opereret ryg	2,5 år	Plejehjem 1	
Respondent B	Mand	83 år	Kan ikke klare sig selv i eget hjem	4 år	Plejehjem 1	
Respondent C	Mand	80 år	Kan ikke klare sig selv i eget hjem	3-4 år	Plejehjem 1	
Respondent D	Kvinde	82 år	Brækket hofte	1,5 år	Plejehjem 1	
Respondent E	Mand	87 år	Kan ikke klare sig selv i eget hjem	0,5 år	Plejehjem 1	
Respondent F	Kvinde	95 år	Dårligt gående	0,5 år	Plejehjem 2	
Respondent G	Mand	92 år	Ensomhed	0,5 år	Plejehjem 2	
Respondent H	Mand	97 år	Krise reaktion	7 år	Plejehjem 2	
Respondent I	Kvinde	69 år	Højresidig parese	5-6 år	Plejehjem 2	
Respondent J	Kvinde	67 år	Alkohol demens	3 år	Plejehjem 2	
Respondent K	Kvinde	81 år	Kan ikke klare sig selv i eget hjem	2 år	Plejehjem 2	
Respondent L	Kvinde	82 år	Alderdom	4 år	Plejehjem 3	
Respondent M	Kvinde	82 år	Alderdom	0,5 år	Plejehjem 3	
Respondent N	Kvinde	95 år	Alderdom	5 år	Plejehjem 3	
Respondent O	Mand	72 år	Alderdom	2-3 år	Plejehjem 3	
Respondent P	Kvinde				Plejehjem 2	Pga. manglende overskud
Respondent Q	Kvinde				Plejehjem 3	Pga. manglende overskud

Tabel 5.2. Skematisk fremstilling af respondenternes alias og overordnede persondata. Respondenternes gennemsnitsalder var 83,53 år.

5.7 Etiske overvejelser

Det er vigtigt, at et projekt udarbejdes videnskabetisk forsvarligt, hvor hensynet til respondenternes rettigheder prioriteres højere end den videnskabelige interesse i at skabe ny viden (77). Derfor har de projektansvarlige undervejs i projektforløbet gjort sig etiske overvejelser vedrørende indholdet og udførelsen af undersøgelsen i projektet, herunder forsøgspersoners rettigheder ved deltagelse i undersøgelsen (bilag 11), behandlingen af personfølsomme oplysninger, og behandlingen af de fremkomne data.

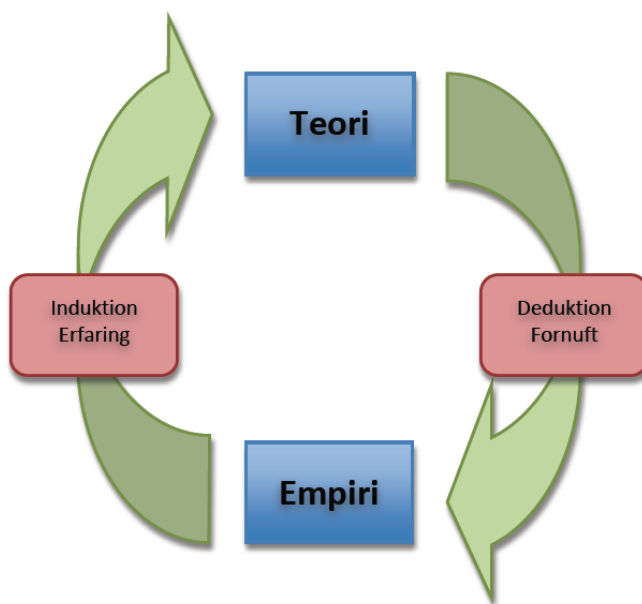
I projektet blev der lagt vægt på, at respondenterne var bekendte og indforstået med, hvad de medvirkede til ved at deltage i undersøgelsen. Respondenterne fik udleveret et deltagerinformationsbrev (bilag 8) under et rekrutteringsmøde med hver enkelt af de anviste beboere på plejehjemmet, for at sikre, at de var bekendte med undersøgelsens formål, forløb og det forventede udbytte. Deltagerinformationsbrevet blev gennemgået for den enkelte respondent af en projektansvarlig, for at sikre, at respondenterne havde forstået informationerne korrekt og derved havde mulighed for at stille spørgsmål til undersøgelsen. Respondenterne blev under mødet informeret om, at deltagelse i undersøgelsen var frivillig, og at de til enhver tid, uden yderligere forklaring eller konsekvenser kunne trække deres samtykke tilbage. Respondenterne blev ligeledes gjort opmærksomme på, at de projektansvarlige i forbindelse med projektet, var underlagt tavshedspligt, at alle personoplysninger blev behandlet fortroligt, samt at de var sikret anonymitet både før og efter projektaflevering.

Projektets undersøgelse overholdte Helsinki Deklarationen II, da deklARATIONEN har til formål at sikre respondenternes rettigheder ved deltagelse i medicinsk forskning samt beskytte respondenternes helbred, privatliv og værdighed. Derfor blev der, med udgangspunkt i Helsinki Deklarationen II, udarbejdet et skriftligt informeret samtykke (bilag 9), hvor respondenterne inden undersøgelsens påbegyndelse skrev under på, at de havde modtaget tilstrækkelig skriftlig og mundtlig information i forhold til undersøgelsens formål, metode, fordele og ulemper. Respondenterne gav ligeledes tilladelse til indsamling og anvendelse af de data, der fremkom under interviews og workshops ved at underskrive en fuldmagt (bilag 10). I projektets skriftlige fremstilling blev der anvendt en respektfuld tilgang til empirien ved at der er udvist en loyalitet overfor respondenternes udsagn og viden.

I forbindelse med projektets undersøgelse, blev Datatilsynets retningslinjer fulgt, i forbindelse med registrering af respondenternes personlige og fortrolige oplysninger. Projektet blev dog ikke anmeldt til Datatilsynet med henblik på overholdelse af de gældende retningslinjer vedrørende dataopbevaring, da dette ikke længere er nødvendigt ifølge Datatilsynets nye retningslinjer, fordi projektet udarbejdes på en uddannelsesinstitution (78). Jævnfør komitélovens §14, er et projekt undtaget for anmeldelse til Videnskabsetisk komité, hvis individer ikke direkte bliver undersøgt og/eller påvirket af en given behandling. Derfor blev projektets undersøgelse ikke anmeldt til komitéen. (79)

5.8 Induktiv og deduktiv tilgang

Undervejs i projektet blev der gjort overvejelser omkring brugen af den induktive og deduktive tilgang, som er illustreret i figur 5.6. Hver tilgang indeholder nogle svagheder, idet induktion kræver en generalisering for at skabe ny viden, hvilket derfor ikke er sikker viden, hvor deduktion medfører sikker viden, men ikke ny viden, da der slutes på baggrund af en logisk udledning (67).

Figur 5.6. Figuren viser anvendelse af den induktive og deduktive tilgang

De to tilgange er i projektet anvendt i forskellige faser. Den induktive tilgang tager afsæt i erfaringer, hvor der generaliseres på baggrund af erfaringer fra omverdenen. Det vil sige, at der slutes fra pålidelige enkeltobservationer til alment gældende udsagn (67). Gennem semistrukturerede interviews og kreative workshops (se afsnit 5.9.2 og 5.9.6) fik de projektansvarlige et indblik i respondenternes livsverden og deres syn på socialt samspil på plejehjemmet. Empirien indeholdt derfor plejehjemsbeboernes egne oplevelser af socialt samspil, og respondenternes samlede udsagn blev i projektet sluttet til en generel oplevelse af socialt samspil.

I den deduktive tilgang slutes der fra det almene til det specifikke med brug af logik og fornuft (67). Den deduktive tilgang blev i projektet anvendt under problematiseringen af emnet i problemanalysen, hvor der blev taget udgangspunkt i almene antagelser og generelle teorier. Derudover blev den deduktive tilgang anvendt til at understøtte respondenternes udsagn omkring socialt samspil. Den viden der blev anvendt i den deduktive tilgang var indhentet ved hjælp af

litteratursøgning, fagligt relevant litteratur og gennem deltagelse i workshops som havde indvirkning på udformningen af problemanalysen.

5.9 Kvalitative dataindsamlingsteknikker

Med henblik på at vælge projektets metode til indsamling af empiri, blev der i projektforløbet udarbejdet en brainstorm (bilag 12) med udgangspunkt i den valgte problemstilling. Denne proces havde indvirkning på udvælgelsen af de kvalitative dataindsamlingsteknikker, der blev vurderet relevante i forhold til at afdække projektets problemformulering.

Følgende afsnit indeholder en uddybende beskrivelse af de anvendte kvalitative dataindsamlingsteknikker til belysning af projektets problemformulering.

5.9.1 Det kvalitative interview

Det kvalitative forskningsinterview kan anvendes til at beskrive og forstå betydningen af centrale emner og har til formål at indsamle empiri om respondentens livsverden, for at de projektansvarlige kan fortolke indholdet af de fremstillede fænomener (64). Samtidig giver interviewet mulighed for at: *”To capture, in the participant’s own words, their thoughts, perceptions, feelings and experiences.”* (80). Af citatet kan det udledes, at det kvalitative interview kan anvendes for at få et indblik i, hvordan Trivselsskærmen kan fremme det sociale netværk hos plejehjemsbeboere, med udgangspunkt i deres ønsker og behov til dets moduler. Kvalitative interviews er inden for psykologien en anerkendt metode at benytte til indsamling af empiri (68).

Et kvalitativt forskningsinterview omhandler respondentens oplevelse af et bestemt fænomen, hvor empiri fremkommer gennem menneskeligt samspil (68). Samspillet mellem respondent og interviewer skaber en unik kontekst for interviewet, som ikke er muligt at gentage. Inden for kvalitative interviews er der ingen bestemte regler for analyse af empiri og dette kan være problematisk, når resultaterne skal dokumenteres (68). Dataindsamlingen afhænger af interviewsituationen og interviewerens nærvær og medfølelse. Et kvalitativt interview adskiller sig fra andre dataindsamlingsteknikker, da formålet med interviewet er at forstå meningen med respondentens udsagn og udtrykte erfaringer. Derfor er et kvalitativt interview beskrivende, specifikt, alsidigt og individuelt (68). Det kvalitative interview kan opdeles i flere typer, hvor der i projektet tages udgangspunkt i det semistrukturerede interview. Dette er valgt, da det semistrukturerede interview er delvist struktureret, men samtidig er intervieweren ikke forpligtet til at holde sig fuldstændig til spørgsmålene og kan stille uforberedte spørgsmål undervejs med inspiration i interviewet (68). Det semistrukturerede uddybes i nedenstående afsnit.

5.9.2 Det semistrukturerede interview

Et semistruktureret interview er ikke en fri dialog mellem respondent og interviewer, men en samtale, der skabes ud fra bestemte temaer. Temaer blev i projektets interviewguide omtalt som forskningsspørgsmål og er nedskrevet på forhånd i interviewguiden, som var med til at strukturere interviewet. Interviewet foregår inden for relative åbne rammer, hvor interviewet giver mulighed for både at give og modtage information for respondent og interviewer. (68) Interviewguiden sætter rammen for interviewet og sikrer, at alle respondenter får spørgsmål inden for samme temaer. Et semistruktureret interview er fleksibelt, da det giver mulighed for at gå i dybden, og derved stille yderligere spørgsmål til temaerne. Intervieweren er dermed ikke forpligtet til at holde sig fuldstændig til spørgsmålene i interviewguiden. Herved giver interviewet, intervieweren mulighed for at komme vidt omkring, men tillader ikke at søge spændende emner, som er uden for temaerne og ikke var forudset i interviewguiden. (68).

5.9.3 Interviewguide

I projektet blev der udarbejdet en interviewguide, som tog afsæt i forskningsspørgsmål, der var udformet med udgangspunkt i projektets problemformulering og problembaggrund. Interviewguiden skabte struktur i interviewet og hjalp intervieweren med at bevare overblikket under interviewet (64). Udover indledningen og afslutning, var interviewguiden delt op i tre forskellige forskningsspørgsmål som indebar 1) Socialt samspil inden indflytning på plejehjem, 2) Socialt samspil efter indflytning på plejehjemmet og 3) Ønsker, behov og ideer i forhold til socialt samspil. Under hvert tema tog intervieweren udgangspunkt i nogle udarbejdede overordnede spørgsmål, hvor der herunder var mere konkrete og uddybende spørgsmål (68). Indledningsvis blev interviewguiden delt op i en kort præsentation af de projektansvarlige samt en kort beskrivelse af formålet med projektet, efterfulgt af en præsentation af respondenterne og deres baggrund for at være kommet på plejehjem. Se bilag 13 for interviewguide

5.9.4 Validering af interviewguide

Der blev gennemført to afprøvninger af interviewguiden før udførelse af de semistrukturerede interviews. Dette var relevant at gøre, for at give intervieweren kendskab til og erfaring med interviewguiden samt opnå en vis fortrolighed med interviewguiden inden indsamlingen af empiri (64). To projektansvarlige afprøvede interviewguiden på to udefrakommende personer, som ikke har kendskab til projektet. Formålet med validering af interviewguiden var at afprøve, hvorvidt interviewspørgsmålene var forståelige og fyldestgørende og kunne bidrage til indhentningen af viden, som kunne besvare problemformuleringen. Det var ligeledes vigtigt, at interviewere fik

mulighed for at erhverve sig erfaring med interviewsituationen og interviewguiden, for at kunne skabe en god kontakt til respondenterne undervejs i det semistrukturerede interviews. Efter hvert pilotinterview blev interviewguiden revideret i forhold til uddybende spørgsmål, vendinger og forståelsesproblematikker (64).

5.9.5 Interviewsituation

I interviewsituationen skabes en personlig dialog mellem respondent og interviewer, hvor ny indsigt i respondents livsverden fremkommer (64). Det er vigtigt med gensidig respekt og at hierarki undgås mellem respondent og interviewer, da det kan påvirke svarene (81). Igennem interviewet bør der opnås tillid imellem respondenterne og interviewer, hvor interviewsituationen fremstår naturligt (81). Interviewsituationen kan virke unaturlig, derfor er det vigtigt med en god åben kontakt mellem interviewer og respondenter for at sikre en god samtale (68). Intervieweren skal derfor være lyttende og udvise både respekt og forståelse for respondenterne. Interviewplaceringen kan have betydning for respondenternes svar, hvor angst for ikke at leve op til forventningerne i interviewet, kan forhindre respondenterens kreative tankegang (81). I projektets undersøgelse blev interviewet derfor afholdt på plejehjemmet, i respondenternes kendte omgivelser, dette med henblik på at imødekomme respondenterne på bedste vis, hvor de kunne føle sig trygge. I starten af interviewet blev respondenterne informeret om formålet med undersøgelsen, om anonymisering, deres rettigheder i projektets undersøgelse samt de projektansvarliges rollefordeling under interviewet. Undervejs i interviewet havde respondenterne mulighed for at stille afklarende spørgsmål, hvis de var i tvivl om noget (64).

I interviewet deltog to projektansvarlige, hvor den ene var interviewer og den anden var medinterviewer. Intervieweres opgave var at stille spørgsmål og lytte, mens medinterviewerens funktion var at styre diktafonen, at sikre, at interviewer kom fyldestgørende omkring interviewguiden, tog notater undervejs og komme med uddybende spørgsmål, hvis det blev vurderet relevant (68). Intervieweren havde hovedansvaret for interviewet, og skulle derfor have overblikket, tale tydeligt og være forstående. Den indsamlede empiri er afhængig af interviewer, da interviewpersonen er det primære redskab for at indhente viden (64). Under interviewet bør interviewer give respondenterne plads, hvor respondenterne har en acceptabel tid til at besvare spørgsmålene (82). Til interviewet blev der afsat 30 minutter, hvor der var mulighed for pause undervejs. For at højne validiteten, burde alle interviews være blevet foretaget af én projektansvarlig, for at sikre samme fremgangsmåde under interviewene, men grundet tidsmangel blev udførelsen af interviews fordelt mellem to projektansvarlige. Efter hvert interview blev

respondenten afslutningsvist introduceret til workshoppen og fik udleveret en plan for workshoppen (bilag 14).

5.9.6 Workshop

I projektet blev der afholdt en workshop på hvert af de tre plejehjem, hvor alle tre projektansvarlige var aktivt deltagende under hver workshop. De tre workshops blev foretaget i respondenternes vante omgivelser på de enkelte plejehjem, for at gøre respondenterne mere trygge ved situationen samt gøre logistikken lettere for den enkelte respondent. Workshop er en metode, hvor en gruppe mennesker mødes og arbejder med en specifik opgave (2).

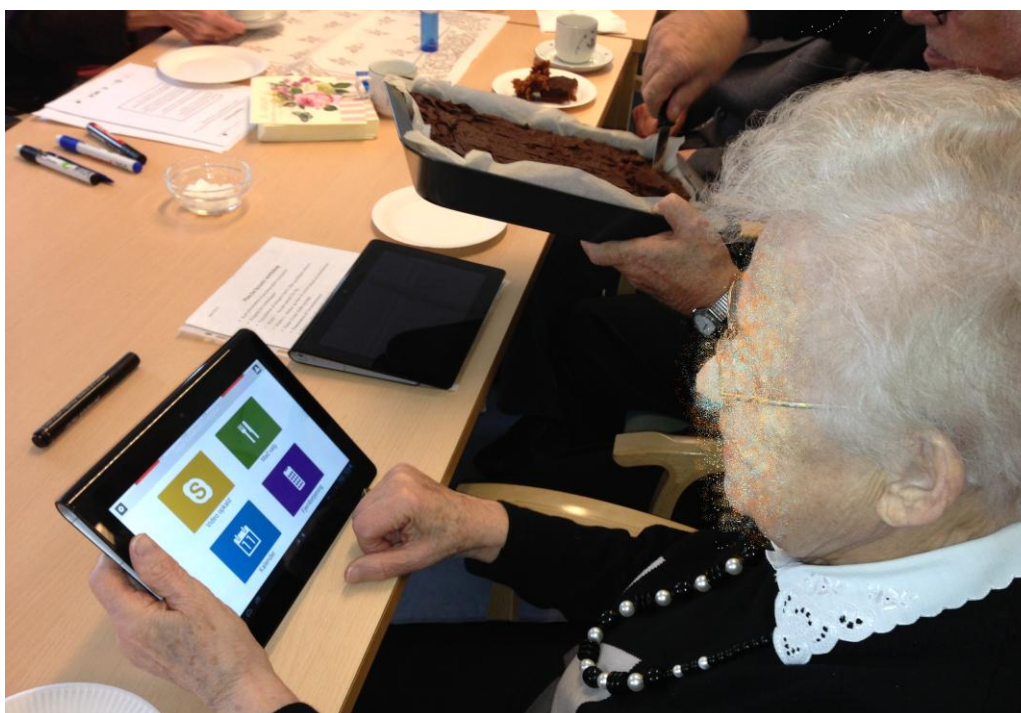
I projektet blev respondenterne samlet i et fællesrum på det tilhørende plejehjem for at arbejde med forskellige ideer til udvikling af nye moduler til Trivselsskærmen. Det vil sige, at under hver workshop var det respondenterne, der skulle komme med nye ideer og forslag til Trivselsskærmen, ud fra deres egne behov og ønsker. Respondenterne havde mulighed for at have en pårørende med under workshoppen, hvor kun en respondent benyttede sig af muligheden. På plejehjem nummer 2 var der et frafald ved workshoppen, idet en enkel respondent ikke ønskede at deltage i workshoppen.

Figur 5.7 illustrerer et af projektets workshops, hvor respondenterne bliver introduceret til Trivselsskærmen.

Figur 5.7. Billede fra workshop, hvor Trivselsskærmen introduceres for respondenterne.

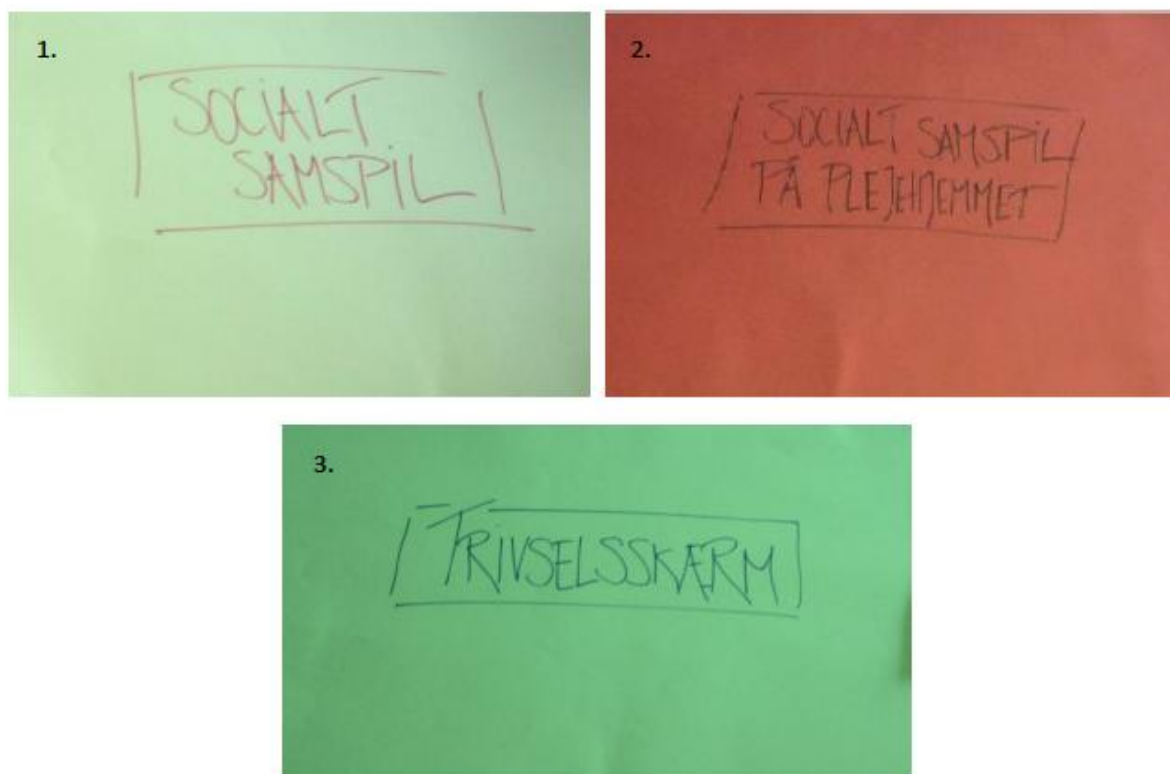
I starten af workshoppen skulle alle respondenterne præsentere sig selv for hinanden, for at lære hinanden bedre at kende og skabe tryghed hos den enkelte. Derefter blev ordene teknologi og socialt samspil forklaret ud fra billeder (se bilag 15 med anvendte billeder fra workshop), da disse ord blev brugt undervejs i de efterfølgende tre moduler, som workshoppen var opdelt i. I det første modul skulle respondenterne hver især fortælle, hvad socialt samspil indebar for dem, i det andet modul skulle respondenterne komme med deres ønsker og behov til nye sociale aktiviteter på plejehjemmet og i det tredje, og sidste modul, skulle respondenterne komme med ideer til nye moduler til Trivselsskærmen. Som tidligere nævnt, blev living lab anvendt undervejs i workshoppen, hvor respondenterne fik lov til at afprøve Trivselsskærmen, se figur 5.8. Herved kunne respondenterne få en bedre indsigt i teknologien og komme med ideer til nye funktioner.

Figur 5.8. En af respondenterne afprøver Trivselsskærmen under workshoppen.

I workshoppen udfordrede de projektansvarlige respondenterne til at tænke både innovativt, kreativt og komme med nye ideer. Dette var med henblik på at respondenterne skulle ”tænke ud af boksen” og derved finde nye ideer til udvikling af moduler til Trivselsskærmen. De projektansvarlige forsøgte at fremme kreativ tænkning hos respondenterne under workshoppen, ved at anvende forskellige tankemønstre, blandt andet ved at anvende forskellige billeder. Under workshoppen blev

både parallel og lateral tænkning anvendt. (2) Formålet med parallel tænkning er, at alle respondenter på samme tid har fokus på det samme emne, hvor det overordnede emne i workshoppen var ”socialt samspil. Ved parallel tænkning bliver eventuelle skel mellem respondenter og deres vante tankegang sat i baggrunden, hvilket medvirker til, at respondenterne kan komme med nye, kreative ideer (83). Fokus bliver herved fastholdt på det overordnede emne og ikke den enkelte respondent. For at fremme parallel tænkning under workshoppen, blev der lagt billeder frem på bordet til inspiration for respondenterne (se bilag 15 om anvendte billeder til workshop). Der blev ligeledes udleveret en planche for hvert modul, med hver sin overskrift. Overskriften på planchen under det første modul, var ”Socialt Samspil”, overskrift under modul to var ”Socialt samspil på plejehjemmet” og den tredje og sidste overskrift var ”Trivselsskærmen”. På figur 5.9 ses de tre plancher, der blev udleveret til respondenterne under workshoppen.

Figur 5.9. De tre plancher respondenterne fik udleveret under en workshop.

Under diskussionerne i hvert modul, blev de fremkomne ideer nedskrevet på den pågældende planche, af enten en respondent, den deltagende pårørende eller en projektansvarlig.

I workshoppens tredje og sidste modul blev lateral tænkning anvendt, hvor respondenterne skulle komme med nye ideer og tænke i nye sammenhænge. For at kunne danne nyskabelse til workshoppen, var det nødvendig med lateral tænkning, da det er en fremadrettet tænkning, hvor respondenterne har mulighed for at skabe nye kreative ideer til Trivselsskærmen. Lateral vil sige, at lede sig væk fra midterlinjen, hvilket betyder at respondenterne inspireres til at tænke i nye tankemønstre, som kan resultere i nye ideer og løsninger. For at anvende lateral tænkning i workshoppen, blev der anvendt forskellige billeder (se bilag 15), der kunne få respondenterne til at tænke på en ny og anderledes måde (84). En måde at fremme lateral tænkning på, er blandt andet ved at provokere brugerne med forskellige tiltag. Derfor blev respondenterne mange gange undervejs i workshoppen opfordret til at tænke på, at de var ”supermænd” og at alt kunne lade sig gøre. Billederne blev brugt undervejs i workshoppen for at sætte den kreative tankegang i spil. En undersøgelse viser, at billeder lagres i hjernen, og huskes bedre end ord alene. Hermed menes, at billederne kunne være med til at optimere respondenternes forståelse og sætte erindringer i gang hos hver enkelt respondent. Samtidig kunne billederne være medvirkende til at give respondenterne en bedre forståelse af det emne, der blev snakket om under workshoppen, for eksempel hvad socialt samspil kunne være i forskellige sammenhænge. (85)

5.9.7 Kreativt rum for workshop

Det var vigtigt at skabe et kreativt rum og en hyggelig atmosfære for respondenterne under workshoppen, da det kan medvirke til at få respondenterne til at slappe af og blive inspireret til at tænke ”ud af boksen”. Derfor forsøgte de projektansvarlige at skabe en god og tryk stemning til workshops ved at afholde dem i et fællesrum på de enkelte plejehjem, hvor der blev dækket bord, tændt stearinlys og baggrunds musik og hvor respondenterne blev placeret rundt om et bord i midten af lokalet. Der blev ligeledes serveret kage, kaffe og te. En projektansvarlig medbragte sin hund til workshoppen, for at skabe hygge og nærvær. Det er vigtigt at skabe et åbent miljø, hvor respondenterne har tillid til hinanden, for at kunne slippe tanker løs, komme med skøre og kreative ideer (2). Derfor blev respondenterne i starten af workshoppen opfordret til at lytte til hinanden og støtte hinandens ideer. Respondenterne blev ligeledes gjort opmærksomme på, at der ikke findes dumme spørgsmål og at det er tilladt at foretage chancer med impulsive ideer (86).

Undervejs i workshoppen blev der taget billeder og feltnoter til dokumentation. Billeder af respondenter, som er taget under workshoppen er efterfølgende behandlet således at anonymisering af den enkelte respondent er bevaret, ved at sløre ansigterne.

Feltnoterne vil blive beskrevet i nedenstående afsnit.

5.9.8 Observationer og feltnoter

Under projektets tre workshops blev der udført observationer, hvor én projektansvarlig havde ansvaret for at observere og samtidig tage feltnoter af de umiddelbare indtryk og betragtninger der blev observeret hos hver enkel respondent. Observationer foretages normalt for at undersøge, hvordan personer handler i forskellige sammenhænge (87). Den ansvarlige for observationerne og hermed feltnoterne præsenterede sig selv for respondenterne i starten af workshopen og var deltagende undervejs, for at beboerne ikke skulle ændre adfærd ved at føle sig overvåget. Den projektansvarlige havde til opgave at observere og undervejs tage feltnoter af respondenternes sociale samspil, hierarki, initiativ, ideer, reaktion på teknologien samt den verbale og non verbale kommunikation respondenterne indbyrdes. Formålet med feltnoterne var at give et indblik i måden, hvorpå respondenterne interagerede med hinanden undervejs i workshopen, da observationer kan give et realistisk billede af respondenternes adfærd. (87) Observationerne blev nedskrevet som feltnoter i et systematisk skema, som var opdelt i temaer (se bilag 16). Observationerne og feltnoterne derfra, er i projektet ikke direkte relevante til at besvare problemformuleringen, men de vil blive diskuteret i forhold til at lette forståelsen af respondenternes adfærd, hierarki og de fremkomne resultater under hver enkel workshop. (87,88)

5.10 Bearbejdning af den indsamlede empiri

For at bearbejde den indsamlede empiri i projektet, blev de kvalitative semistrukturerede interviews først transskriberet af de projektansvarlige og derefter bearbejdet og analyseret via anvendelse af Malteruds tværgående kvalitative analysemetode.

5.10.1 Transskribering

De semistrukturerede interviews blev optaget på diktafon for efterfølgende at blive transskriberet. Transskriberingen blev foretaget for at skabe overblik over og lette bearbejdning af den indsamlede empiri. Når et interview transskriberes, er det vigtigt, at de projektansvarlige er opmærksomme på, hvad der kan gå tabt når en samtale nedskrives, idet der kan være stor forskel på tale og tekst. Det skrevne interview indeholder ikke kropssprog, øjenkontakt og atmosfære, som kan have stor betydning for meningen eller forståelsen af det der bliver sagt (65). Efter lydfilerne var lagt over på computeren, blev de slettet fra diktafonen. På computeren blev filerne arkiveret i et år. Alle projektansvarlige deltog i transskriberingen, for at sikre en kortere transskriberingsperiode. For at sikre en ensartet transskribering, blev der udarbejdet retningslinjer for transskriberingen (se bilag

17). Af retningslinjerne fremgår det, at interviewene transskriberes i fuld længde og at baggrundsstøj og ubetydelige fyldord, som for eksempel et anerkendende ”ja” midt i respondentens svar udelades, da det kan virke forstyrrende i bearbejdningen af den indsamlede empiri.

Transskriberingen blev påbegyndt når respondenter blev bedt om at præsentere sig selv og afsluttet når interviewer indledte afrunding. Hver transskription blev læst og hørt af minimum ét gruppemedlem for at sikre nøjagtigheden af transskriberingen.

5.10.2 Malteruds tværgående kvalitative analysemetode

Kristi Malterud, herefter betegnet Malterud, inddeler bearbejdningen og analysen af den indsamlede empiri op i fire trin; Helhedsindtryk, Meningsbærende enheder, Kondensering og Sammenfatning. Malteruds analysemetode tager udgangspunkt i den fænomenologiske tankegang (65).

Trin 1 Helhedsindtryk: De transskriberede interview blev gennemlæst for at få et helhedsindtryk af den indsamlede empiri. Under gennemlæsningen af de transskriberede interviews er det vigtigt, at læseren lægger sin teoretiske viden og forforståelse væk og har en åben tilgang til den indsamlede empiri (65). Efter gennemlæsningen blev der dannet overordnede temaer ud fra de respondenternes udsagn fra interviewene. For at højne den interne validitet blev de transskriberede interviews gennemlæst individuelt af alle tre projektansvarlige. Efter den individuelle gennemlæsning, blev de overordnede temaer for de enkelte interviews nedskrevet, hvorefter de fundne temaer blev diskuteret af de projektansvarlige med henblik på at finde frem til nogle fælles temaer for hvert enkelt interview (65). Se bilag 18 for overordnede temaer i hvert interview.

Trin 2 Meningsbærende enheder: De transskriberede interviews blev gennemlæst igen, hvor de projektansvarlige individuelt identificerede meningsbærende enheder i hvert interview på baggrund af de fundne temaer, projektets problemstilling og temaer fra den anvendte interviewguide. Meningsbærende enheder er en betegnelse for en tekstmængde omhandlede samme emne, som kodes efter indholdet (65). De meningsbærende enheder blev kodet i programmet NVivo (se afsnit 4.13). På baggrund af de samlede koder fra samtlige interviews blev der dannet kodegrupper (se afsnit 7.1). Empirien blev trukket ud fra NVivo, og hver kodegruppe blev tildelt en dækkende overskrift. De kodede meningsbærende enheder under hver kodegruppe blev samlet. Alt irrelevant tekst, for eksempel interviewerens spørgsmål og præsentation af projektet blev frasorteret undervejs. Den endelige kodning af den indsamlede data blev foretaget af de projektansvarlige i fællesskab for at højne validiteten (65).

Trin 3 Kondensering: Ved kondensering handler det om, at gå fra kodning til mening. Her er der fokus på, hvad respondenterne fortæller og der stilles ikke spørgsmålstegn ved deres udsagn (65). Kodegrupperne fra trin 2 blev arbejdet med som adskilte grupper. Den samlede tekst i kodegrupperne blev gennemlæst og der blev dannet subgrupper i teksten. Subgrupperne repræsenterede underemner i kodegruppen. De enkelte subgrupper udgjorde grundlaget for dannelsen af kunstige citater, som beskrev indholdet i hver subgruppe. De kunstige citater blev brugt som arbejdsnotater i den videre analyse.

Trin 4 Sammenfatning: Kondenseringen endte ud i en sammenfatning af beskrivelser og begreber. På baggrund af en sammenfatning af de kunstige citater fra trin 3, blev der udarbejdet indholdsbeskrivelser for hver kodegruppe. Den videre resultatbehandling tog udgangspunkt i indholdsbeskrivelserne. For at underbygge og tolke indholdsbeskrivelserne blev oprindelige citater fra de transskriberede interviews og relevant teori fra problemanalysen samt den teoretiske referenceramme anvendt .

5.10.3 NVivo

Til bearbejdning og analyse af den indsamlede empiri blev programmet NVivo 9 anvendt, da det kan forenkle processen ved større mængder af empiri (89). Programmet kan anvendes til at bearbejde flere typer af skriftligt materiale, videoklip og billeder samt systematisere empirien (89). NVivo blev inddraget i Malteruds analysemetodes trin 2, hvor filerne med de transskriberede interviews blev importeret til programmet og de fundne koder blev markeret digitalt i de enkelte interviews. Efter at have markeret koderne i samtlige interviews kunne de enkelte koder samles på tværs af interviewene. Derefter var det muligt at eksportere de samlede koder fra NVivo, og samle dem i dokumenter med de forskellige kodegrupper, som herefter dannede grundlaget for den videre analyse under trin 3 og 4 af Malteruds tværgående kvalitative analysemetode.

NVivo er et validt redskab, der kan medvirke til at overskueliggøre den indsamlede empiri. Anvendelse af computerprogrammer i analyseprocessen kan endvidere højne reliabiliteten af analysen (90).

5.11 Verificering

Formålet med verificering er at undersøge resultaternes reliabilitet, validitet og generaliserbarhed. (64) Begreberne vil blive uddybet nærmere i følgende afsnit.

5.11.1 Reliabilitet

Reliabilitet er grundstenen for at dokumentere pålidelighed og reproducerbarhed af de fremkomne resultater i et forskningsprojekt (64,68). Det vil sige, hvorvidt et projektets undersøgelse og fremkomne resultater kan reproducere af andre personer, i andre forskningsprojekter (64). I den kvalitative tilgang kan det være problematisk at dokumentere noget med sikkerhed, idet mennesket er dynamisk og derved træffer individuelle valg og har en forforståelse, der er påvirkelig (68). Reliabiliteten af et resultat kan undersøges ved at gennemgå de forskellige forskningsprocesser enkeltvis (64). Samtidig er det nødvendigt at se på kontinuerligheden, i forhold til hvordan empiri er indsamlet, for at fastslå, hvorvidt forskeren har påvirket resultaterne (68).

De projektansvarlige gjorde sig undervejs i projektforløbet tanker og overvejelser omkring reliabilitet og forskellige elementer i metoden, der kunne være medvirkende til at skabe en troværdig undersøgelse. For at højne reliabiliteten i interviewundersøgelsen, har de projektansvarlige udarbejdet en interviewguide med semistrukturerede spørgsmål, som blev forsøgt opstillet præcist og struktureret, men som samtidig forsøgte at indfange de nuancer og den kompleksitet, der kunne være i den enkelte respondenternes livsverden. Dette blev gjort i et forsøg på at sikre en reproducerbarhed i forhold til spørgsmålene og strukturen i interviewsituationen (64). Undervejs var der også en bevidsthed om, at et kraftigt fokus på reliabilitet i interviewsituationer, kunne modvirke kreativitet, forskellige nuancer og fornyelse. Disse faktorer havde bedre mulighed for udfoldelse i de enkelte interview, hvis interviewerens havde mulighed for at improvisere undervejs og følge respondenternes udsagn, når dette blev vurderet relevant. Den indsamlede empiri fra interviews, blev transskriberet af de projektansvarlige ud fra fastsatte retningslinjer, for at sikre kontinuerlighed i udførelsen af transskriberingen (se bilag 17). Samtidigt blev interviewsituationen, workshopen, metoden og analysen beskrevet trin for trin.

5.11.2 Validitet

Validitet afspejler gyldigheden, sandheden og styrken i projektets resultater, det vil sige hvorvidt der er blevet undersøgt det, projektet havde til hensigt at undersøge. Validitetsbegrebet omhandler i en bredere forstand, hvorvidt den anvendte metode i projektet undersøger det, den har til formål at undersøge. Med denne bredere anskuelse af begrebet validitet, kan kvalitativ forskning også medføre en gyldig videnskabelig viden. Validering afhænger af de projektansvarliges

håndværksmæssige kvaliteter under projektets undersøgelse, en opfølgende kontrol undervejs i forløbet og fortolkning af projektets resultater ud fra teori. (64)

Der skelnes imellem to begreber indenfor validitet, disse er intern validitet og ekstern validitet. Med den interne validitet vurderes sandhedens gyldighed, og om resultaterne afspejler den reelle virkelighed. Den eksterne validitet er derimod en vurdering af, hvorvidt resultaterne kan overføres til sammenlignelige grupper, dette er også kaldet generaliserbarhed. (69) Det er nødvendigt at huske, at selv om reliabiliteten er høj, kan validiteten godt være lav. Derfor er det nødvendigt at kontrollere, om resultaterne virker sandsynlige, samt om undersøgelsen har været fyldestgørende (68).

Projektets undersøgelse blev forsøgt valideret ved anvendelse af triangulering mellem flere forskellige dataindsamlings teknikker. Inden de egentlige interviews blev der ligeledes udført validering af interviewguiden, hvor interviewguiden blev afprøvet på flere udefrakommende personer, som et forsøg på at sikre at spørgsmålene var meningsfulde og letforståelige og at de var dækkende i forhold til besvarelse af problemstillingen. De projektansvarlige, der udførte interviewene, har samtidig været med til at transskribere for at sikre validiteten. Herefter blev transskriberingerne læst og hørt igennem af de projektansvarlige, for at sikre nøjagtigheden af transskriberingen og hvor eventuelle rettelser blev foretaget, for at højne intersubjektiviteten i transskriberingen.

Under interviewet og i det første trin af empiri bearbejdningen forsøgte de projektansvarlige at udelade egen forforståelse, ved at være bevidste om den og være åben over for empirien. Derudover forsøgte de projektansvarlige at være tro mod respondentens udsagn og konteksten, hvori udsagnet blev givet, for at højne den interne validitet. Analysens gyldighed blev forsøgt sikret ved, at de projektansvarlige fandt overordnede temaer og kodede meningsbærende enheder i empirien. For at styrke validiteten af projektets empiriske fund, blev projektets teoretiske referenceramme anvendt i analysen og diskussionen.

5.11.3 Generaliserbarhed

Generaliserbarhed betyder ifølge Kvale og Brinkmann, hvorvidt resultaterne i en undersøgelse er af lokal interesse, eller om de kan overføres til andre undersøgelser, situationer og sammenlignelige grupper. Generalisering i kvalitativ forskning, omhandler ikke, hvorvidt resultater fra interviews

kan generaliseres på et globalt plan, men interessen foreligger i, om den viden, der er fremkommet i en specifik interviewsituation, kan overføres til andre lignende situationer. (64)

5.12 Fejlkilder

Der er altid risiko for, at der kan begås fejl i forbindelse med udførelse af et projekt. Dette er vigtigt at tage højde for, da fejlkilderne kan være med til at gøre det svært at fortolkprojektets resultater korrekt. Fejlkilder kan generelt opstå i forbindelse med emnets relevans, valg af kultur, måleinstrumenternes validitet, valg af populationer og forskelle på de valgte forsøgspersoner. Endvidere kan det være problematisk for de projektansvarlige at genkende og medinddrage alle relevante variabler. (88) De projektansvarlige har derfor undervejs i projektprocessen gjort sig overvejelser og reflekteret over de mulige fejlkilder, der kan være opstået i forbindelse med projektudførelse. Dette er gjort med henblik på at gøre projektets resultater mere valide og for ikke at drage konklusioner om årsagssammenhænge på et for løst grundlag. De mulige fejlkilder i projektet vil blive diskuteret i metodediskussionen.

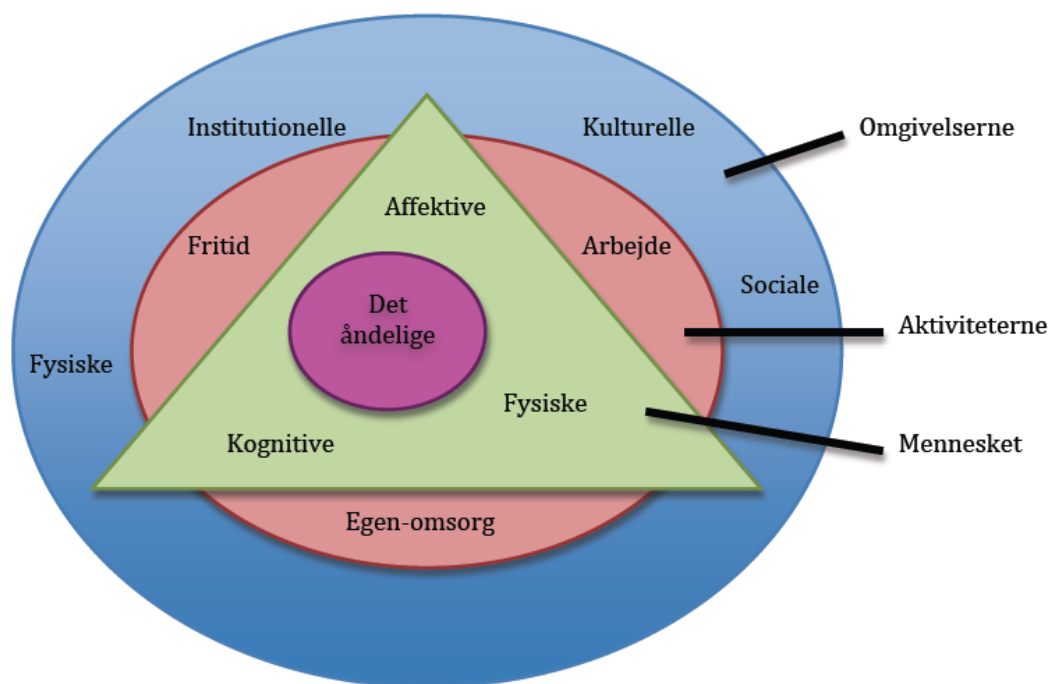
6. Teoretisk referenceramme

Den teoretiske referenceramme skal medvirke til at validere projektets empiriske fund og vil blive beskrevet i det følgende afsnit. Den første teori der introduceres, er ”Canadian Model of Occupation Performance”, som har til hensigt at beskrive, hvilke komponenter, der har indflydelse på, at mennesket kan udøve meningsfulde aktiviteter og dermed fremme det sociale netværk. Herefter beskrives ”Netværksanalysen” som giver en forståelse for, hvordan menneskets sociale netværk ser ud og hvilke muligheder, der forefindes for at hjælpe den enkelte til et bedre socialt netværk. Slutteligt præsenteres ”Konstruktivistisk teknologiteori” som giver en indsigt i samspillet mellem menneskelige og ikke menneskelige aktører, under en given teknologisk udviklingsproces. Ved anvendelse af ovenstående tre teorier, som projektets referenceramme, forsøges der at give en forståelse for, hvilke faktorer der kan påvirke respondenternes udøvelse af aktiviteter og dermed blive klogere på, hvilke tiltag der kan fremme respondenternes udøvelse af aktivitet., da respondenternes aktivitetsudøvelse kan have betydning for deres sociale netværk. Det forsøges ligeledes at opnå en forståelse for respondenternes sociale netværk, for at undersøge relevansen af og muligheden for, at fremme respondenternes sociale netværk. Endvidere forsøges det, at give et indblik i, hvorvidt Trivselsskærmen kan have indflydelse på respondenternes sociale netværk.

6.1 Canadian Model of Occupation Performance

Den canadiske model for aktivitetsudøvelse (Canadian Model of Occupational Performance, herefter betegnet som CMOP), tager afsæt i tre komponenter; **mennesket**, **omgivelser** og **aktivitet**, se figur 6.1. Disse komponenter udgør tilsammen menneskets mulighed for at udføre meningsfulde aktiviteter i individets omgivelser, hvilket betyder at disse komponenter i samspil med hinanden kan fremme menneskelig aktivitet og derved fremme menneskets sundhed (29,91).

Figur 6.1 er lavet med inspiration fra (91).

Figur 6.1: Figuren viser modellen for aktivitetsudøvelse (CMOP) hvor de forskellige komponenter påvirker hinanden og har indflydelse på aktivitetsudøvelse.

For at fremme sundhed er det vigtigt, at de tre komponenter er i et dynamisk samspil for at skabe en god aktivitetsudøvelse. Menneskets sundhed er betydeligt påvirket af deltagelse i aktiviteter. Hermed menes der, at mennesket styrkes ved selv at kunne vælge sine aktiviteter og har ressourcer til at udføre aktiviteter i samspil med andre mennesker, hvilket kan være med til at øge livskvaliteten. De tre komponenter; mennesket, omgivelser og aktivitet, beskrives i det følgende. (91)

Mennesket: Mennesket interagerer i tæt samspil med omgivelserne og aktiviteterne og omfatter de affektive, fysiske og kognitive aspekter. De affektive aspekter omhandler alle menneskets sociale og følelsesmæssige elementer. De fysiske aspekter omhandler menneskets motoriske og sensoriske elementer. De kognitive aspekter beskriver menneskets mentale funktioner, såsom kognition og intellekt, der indebærer hukommelse, koncentration, forståelse med mere. Herunder kommer det åndelige, som er personligheden, der er med til at gøre hvert enkelt menneske unikt. Det åndelige viser menneskets vilje, motivation og selvbestemmelse for egne valg i livet. Det åndelige aspekt er placeret i mennesket, men det interagerer med både menneske, omgivelser og aktiviteter. Mennesket har brug for sociale og kulturelle erfaringer i livet, da det er med til at påvirke

selvopfattelsen og identiteten samt give kontakt til andre mennesker i omgivelserne. Erfaringerne er ligeledes med til at give mennesket en meningsfuld hverdag. (91)

Omgivelser: Omgivelserne er de sammenhænge og situationer, der foregår rundt omkring mennesket. Omgivelserne omhandler både det fysiske, sociale, kulturelle og institutionelle aspekter. De fysiske omgivelser er de naturlige og menneskeskabte omgivelser, såsom bygninger, veje, natur, transportmidler med mere. De sociale omgivelser er de levende ting, det vil sige det sociale samvær med familie, venner og kollegaer samt fælles interesser, værdier og holdninger. De kulturelle omgivelser handler om menneskets race, arbejdsgange, rutinepræget hverdag, som er baseret på etik og værdier i forskellige grupper. Derudover findes de institutionelle omgivelser, som er organisatoriske systemer, såsom daginstitutioner, politik og samfundets praksis samt økonomi. (91)

Aktivitet: Aktivitet er et bredt begreb og handler om alt det mennesket gør, for at holde sig beskæftiget. Aktivitet beskriver de forskellige hverdagsopgaver og handlinger, som er organiseret, navngivet, har værdi og er meningsfulde for en kultur eller et individ. Aktiviteter omhandler blandt andet egenomsorg, hvor individet skal klare sig selv i hverdagen, dette vil sige personlig hygiejne, pligter, organisering med mere. Aktiviteter omhandler ligeledes ens fritid, hvor aktiviteter udføres for fornøjelsens skyld. Det kan være socialt samvær, kreative opgaver, både indendørs- og udendørsaktiviteter såsom spil, sportsgrene og leg. Derudover handler aktivitet om at bidrage økonomisk og/eller socialt til samfundet gennem arbejde. Det kan både være skolearbejde, husarbejde, børneopdragelse, frivilligt eller lønnet arbejde. (91)

Aktivitet er et basalt menneskeligt behov og derfor bør alle mennesker have lige mulighed for at deltage i fysiske og mentale aktiviteter. Det er vigtigt at alle mennesker har aktiviteter, som de nyder at udføre, da dette er med til at øge livskvaliteten og dermed deres sundhed. Mennesket udvikler sig igennem aktivitet og aktiviteter bidrager med mening til livet. En meningsfuld aktivitet er når aktiviteten har et personligt eller kulturelt mål eller formål (29).

Da alle tre komponenter komplementerer hinanden, vil en forandring i en af komponenterne i modellen påvirke de andre komponenter, og dermed påvirke aktivitetsudøvelsen hos den enkelte. Derfor er det vigtigt, at alle tre komponenter interagerer i et dynamisk samspil med hinanden, for at opnå optimal aktivitetsudøvelse. Aktivitetsudøvelse er menneskets evne til selv at vælge og udøve meningsfulde aktiviteter samt deres oplevelse af deltagelse i aktiviteter, som kan give livsglæde i hverdagen. Dermed skal aktivitetsudøvelsen være passende for at et menneske kan klare sin

hverdag selv og bidrage til samfundets både økonomisk og socialt. Mennesket interagerer altid i omgivelserne og aktiviteterne bliver udført i en bestemt kontekst, som omgivelserne skaber. De tre komponenter; mennesket, omgivelser og aktivitet udgør tilsammen aktivitetsudøvelse. (91).

En måde at fremme menneskets sundhed på, er ved at deltage i meningsfulde aktiviteter, herunder sociale aktiviteter. Derfor er det vigtigt, at se på de tre komponenter, for at finde ud af, hvilke dele i de tre komponenter, der kan hæmme aktivitetsudøvelsen, og hvor der dermed kan gøres en indsats for at fremme social aktivitet. (91)

6.2 Netværksteori

Netværksanalysen tager sit udgangspunkt i den amerikanske sociolog J. Clyde Mitchells netværksteori der: *"(...) har samlet de kriterier, der hyppigst anvendes, når man vil skaffe sig en oversigt over, hvordan et givent netværk ser ud"* (92). Kriterierne fortæller ikke særlig meget om netværket enkeltvis, men hvis flere af kriterierne kombineres med hinanden, danner de tilsammen et forholdsvis godt analysegrundlag. (92) Netværksanalyse bygger på følgende kriterier; **forankring, tæthed, tilgængelighed** og **omfang af relationer**, som tilsammen giver en beskrivelse af, hvordan individets sociale netværk ser ud og hvilke muligheder, der er for at hjælpe individet til et bedre socialt netværk (92).

Det enkelte individs sociale netværk har stor betydning for vedkommendes sundhed. Et godt socialt netværk øger individets livskvalitet, og mindsker risikoen for en tidlig død. Det sociale netværk giver ligeledes mulighed for at en person kan få positive tilknytninger til andre mennesker, mulighed for at få oplevelser, en øget handleevne samt udvikle sin identitet. Netværket kan give struktur i hverdagen, en logisk opfattelse af den sociale verden og hjælpe med at organisere tiden. (92)

Ovenstående kriterier vil blive beskrevet i det følgende.

Forankring: Omhandler hvilken gruppe der er tale om i en given undersøgelse. Undersøgelsen har ofte en kortlægning af et partielt netværk, det vil sige at en begrænset gruppes sociale netværk bliver undersøgt, hvilket i dette projekt er plejehjemsbeboere. Der ses på det enkelte individs sociale netværk, som viser et billede af vedkommendes sociale verden. Samtidig ses der på gruppen som en helhed, hvordan interagerer personer i gruppen med hinanden, er der nogle personer i gruppen som for eksempel er mere dominerende, tilbageholdene eller mere fremtrædende end andre. (92)

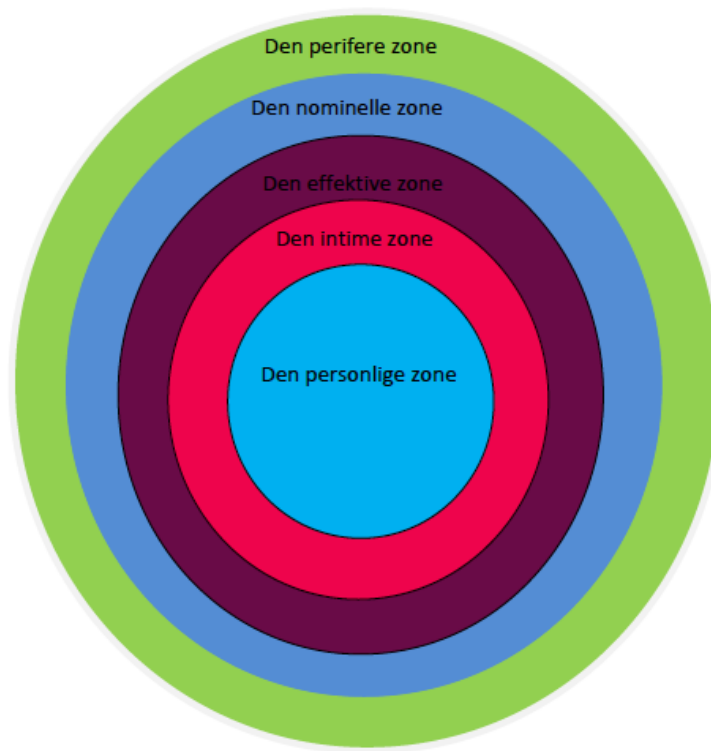
Tæthed: Netværkets tæthed omhandler, hvorvidt mennesker kender hinanden og mødes i deres sociale netværk. Et godt netværk i omgangskredsen giver stærke og omsorgsfulde relationer, hvor individerne er gode til at hjælpe hinanden og løse problemer indbyrdes, uden indvirkning fra de øvrige omgivelser. Et tæt netværk har betydning for individets identitet og tryghed, hvilket vil sige hvis vedkommende blandt andet har behov for hjælp, nogle at betro sig til eller brug for støtte efter en krise, kan det enkelte individ henvende sig til mennesker i det tætte netværk. (92)

Det tætte netværk kan styrke individets identitet, da vedkommende føler en tryghed ved at kende sin omgangskreds og kan betro sig til dem. Samtidig kan det tætte netværk også være med til at begrænse individet, da det kan lukke andre mennesker ude og kan have svært ved at lukke nye mennesker ind i netværket. For at opnå et tæt netværk, behøver individets omgangskreds ikke nødvendigvis at være tæt geografisk, da teknologien har gjort det muligt at holde kontakten ved hjælp af telefon, internettet og hurtige transportmidler. (92)

Tilgængelighed: Handler om hvorvidt det er let eller svært at komme i kontakt med sin omgangskreds. Nogle har en omgangskreds der er let at komme i kontakt med, mens andre af forskellige grunde har svært ved at bevare kontakten til venner og familie. Det kan både skyldes individet selv eller omgangskredsen. Årsager til manglende kontakt kan være sygdom, fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, mindre overskud til sociale aktiviteter samt økonomien, da det kan være dyrt at holde kontakten. Derudover handler tilgængelighed også om, i hvilken grad personer i omgangskredsen har direkte kontakt, det vil sige hvor hurtigt sladder spredes videre i omgangskredsen. Sladder behøves ikke nødvendigvis at være negativt, men kan være med til at skabe en omgangskreds, da det giver individet et tilhørsforhold til andre. Jo hurtigere et budskab spredes, jo tættere er omgangskredsen og oftest vil budskabet blive inden for den tætte kreds. Hvorimod hvis budskabet spredes langsom, er der større chance for at informationerne kommer uden for omgangskredsen og kan blive misvisende. (92)

Omfanget af relationer: Dette handler om netværkets størrelse, det vil sige hvor mange mennesker individet kender og er i samvær med. Mennesker har som regel flere relationer, nogle relationer er tætte, mens andre relationer kan være mere overfladiske. Det antal personer som indgår i et individs netværk, er afhængigt af, hvilken type relationer der medregnes i netværket. (92)

Netværket opdeles ofte i forskellige zoner og zonerne er opdelt fra de personer som den enkelte person kender rigtig godt, til de mere overfladiske bekendtskaber, se figur 6.2.

Figur 6.2. Figuren viser de fem forskellige zoner i et netværk (udarbejdet af de projektansvarlige).

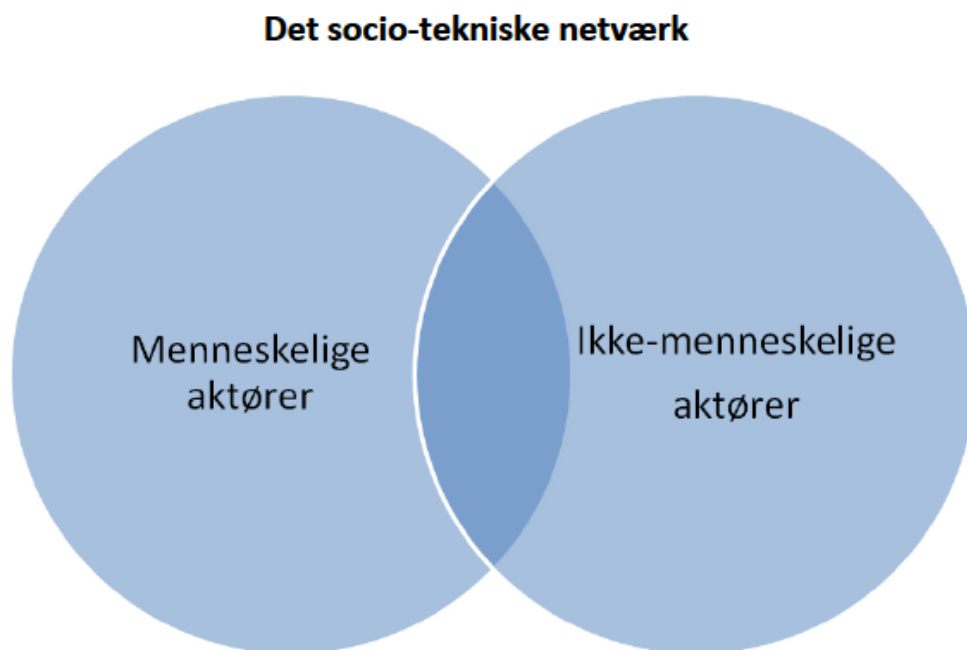
Den første zone er **den personlige zone**, som omfatter ens ægtefælle, nære familie samt gode venner, som individet er tæt knyttet til og ofte har kontakt med. Det er et stort tab for individet at miste tætte relationer fra denne zone, da disse kan være svære at erstatte. Den anden zone er, **den intime zone**, hvor relationen til ens omgangskreds er ikke nær så tæt. Det er venner og familie, som individet ikke særlig ofte er i kontakt med. Den tredje zone er **den effektive zone**, og her forefindes mindre vigtige bekendtskaber i individets liv, eksempelvis kusiner, fætre med mere. Disse kan have en mindre betydning for individet og de ses ikke så ofte i dagligdagen. Den fjerde zone er **den nominelle zone**, som er kollegaer, naboer, plejepersonale, disse kan komme til at få en praksis betydning for individet. Til sidst er der **den perifere zone**, som er mennesker individet kan genkende, som for eksempel gamle klassekammerater, gamle kollegaer eller folk fra gadebilledet. Det er forskelligt hvor stor eller lille individets omgangskreds er, men et individ med en stor omgangskreds, kan have svært ved at overskue nye bekendtskaber. Når individet skaber nye relationer, så erstattes de gamle, så hvis individet ønsker at holde fast i gamle relationer, er der sjældent plads til nye. Netværkets størrelse har ikke betydning for et individs livsglæde, det handler derimod om at individet oplever et godt netværk, hvor individet oplever en følelse af kærlighed, nærvær og støtte. (92)

Ovenstående fire kriterier har blandt andet betydning for, hvordan det enkelte individs netværk ser ud. Individets identitet udvikles både igennem den tætte omgangskreds, men også igennem de mere overfladiske relationer. De individer der oplever, at de har et dårligt socialt netværk og har flere uformelle kontakter uden for deres inderste omgangskreds, er ofte mere åbne overfor nye relationer. Hermed menes at de individer, der kun færdes i deres tætte følelsesmæssige omgangskreds ikke opnår nye indfaldsvinkler, og mangler viden fra omverdenen. Dette betyder at individet kan blive bange for det ukendte og fremmede, da det kun er vant til at færdes i trygge og vante rammer. De uformelle kontakter har en betydning for, om individet føler sig tryk og trives, der hvor vedkommende befinder sig. Derfor er det vigtigt for individet at berøre alle zonerne i forhold til ens relationer, da alle zoner har en betydning for individets udvikling og evne til at skabe nye relationer i dets omgivelser (92).

6.3 Konstruktivistisk teknologiteori

Konstruktivistisk teknologiteori handler om forståelsen af teknologisk udvikling, hvilket vil sige forståelsen af samspillet mellem teknologi og samfundet. Ifølge den konstruktivistiske tilgang er teknologiens innovative udvikling en proces, som foregår i samspil med de sociale aktører, som har interesse i udviklingen af teknologien. I teorien sættes der fokus på konstruktionsprocesserne, der udgør en brugbar teknologi. Der er flere processer, som spiller en væsentlig rolle under udvikling af en teknologi. Det er vigtigt at være opmærksom på, at en teknologi kan udvikles forskelligt alt efter, hvilke aktører der er med under udviklingen. Selvom en teknologi er færdigudviklet, vil den stadig skifte karakter undervejs, da teknologien vil tilpasse sig den enkelte, når den er blevet anvendt og fastlagt i menneskets daglige rutiner og dermed kan skabe struktur for individets hverdag. Selvom teknologien er social konstrueret, kan den virke afgrænsende for brugerne, når den først er færdigudviklet. Det er derfor vigtigt at have for øje, at teknologiens udformning kan have stor betydning for, hvordan brugernes anvendelsesmuligheder er. Udvikling af teknologien sker gennem de relationer, som er opbygget mellem de medvirkende sociale aktører og de teknologiske artefakter (93).

I det følgende vil teknologi i samspil med det sociale netværk blive nævnt som, det socio-tekniske netværk, da teknologien ikke kan beskrives uden at nævne samspillet mellem de medvirkende sociale aktører under udarbejdelsen af teknologien, se figur 6.3.

Figur 6.3. Figuren viser samspillet mellem de menneskelige og ikke-menneskelige aktører (udarbejdet af de projektansvarlige).

Nedenfor beskrives de elementer, som har betydning for det netværk, som teknologien er en del af.

Aktører i netværket: Alle netværk består af forskellige aktører. Aktører er både dem som udvikler teknologien, men også de brugere, der skal anvende teknologien. For at finde ud af, hvem der er aktører i netværket anvendes en aktør netværk teori ANT, udarbejdet af franskmændene Bruno Latour og Michel Callon, som arbejder med to forskellige typer aktører nemlig de menneskelige eller sociale aktører samt de ikke-menneskelige aktører, som er selve teknologien, men også naturen, dyr, atmosfæren med mere. Både de menneskelige og ikke-menneskelige aktører går hånd i hånd med netværket. De menneskelige aktører kan forhandle og udtrykke sig om, hvordan teknologien skal udvikles, men de ikke-menneskelige aktører i netværket spiller også en væsentlig rolle, da de stiller specifikke krav, som får de menneskelige aktører til at handle på specielle måder. Når de menneskelige og ikke-menneskelige aktører går tæt sammen som en proces i netværket, opstår der handlinger, som ikke passer ind i de to typer af aktører. Resultaterne af denne proces beskrives som mere end bare de enkelte aktørers sammenlagte handlinger. Pointen i denne teori er derfor at, de menneskelige og ikke-menneskelige aktører tilsammen udvikler netværket. Hermed er begge aktører uundværlige, da aktørerne tilsammen er med til at skabe den brugbare teknologi. For

at analysere et netværk, skal de to typer af aktører indgå, selvom deres handlinger er forskellige i netværket (93).

Opbygning af netværk: Både de menneskelige og ikke-menneskelige aktører skal indgå i konstruktionsprocessen og finde deres rolle i det nye netværk. For at udvikle en teknologi skal netværket opbygges med flere aktører, som er en stor opgave for netværksopbyggeren, som kan være en eller flere personer, da ideer, drømme og fantasier aldrig bliver virkeliggjort uden et netværk. At opbygge et netværk er en fælles proces, hvor netværksopbyggeren skal være opmærksom på, at deltagerne skal være en del af netværket, men samtidig ikke påvirke udviklingen i en anden retning. Magtrelationer bliver anvendt som en stor del under teknologiens udvikling. Med ordet magt forstås der, at netværksopbyggeren er nødsaget til at anvende magt, for at kontrollere netværkets opbygning og vedligeholde det. Alt efter hvor mange aktører der trækkes ind i netværket, jo større og mere magtfuldt bliver det. Herved kan et godt og stort netværk have mere magt og derved større gennemslagskraft. Men det er vigtigt, at netværket vedligeholdes og reproduceres hele tiden, hvor nogle aktører er mere relevante i nogle dele af processen end andre. I teorien beskrives to typer af magt, den semiotiske magt og en mikropolitisk magt. Den semiotiske magt handler om en forstærket fast fortolkning af teknologien, for at skabe struktur over den videre anvendelse af teknologien. Mikropolitisk magt omhandler, hvorledes forskellig praksis forandres og skaber struktur for aktørernes handlinger. Dette vil sige, at det socio-tekniske netværk er opbygget af den magt der udøves, når aktørerne handler i samspil med hinanden i en bestemt kontekst (93).

Socialisering af netværk: I netværket udgør brugeren af teknologien en meget væsentlig rolle, som netværksopbyggeren skal alliere sig med. Brugeren af teknologien er vigtig for den videre reproduktion af teknologien og vedligeholdelse af netværket. Dette er især gældende hvis der er tale om en helt ny teknologi, som ikke har nogle brugere. Igennem processen er det både teknologien der udvikles, og ikke mindst de menneskelige aktører i det sociale netværk (93).

Igennem netværket skabes der nye innovative ideer til udformning af teknologien. Disse ideer udspringer ofte fra de aktører, som kun er begrænset knyttet til teknologien, og overfører ofte ideer fra andre netværk, som aktøren har en bedre tilknytning til. De menneskelige aktører socialiseres, det vil sige udvikler færdigheder under opbygningen af netværket og hver gang netværket skal udvikles i nye områder, sker en socialisering af både de menneskelige og ikke-menneskelige aktører. En given teknologi vil altid være tilpasset i det konkrete netværk, som den er konstrueret i. Derfor kan den givne teknologi godt implementeres i forskellige sociale netværk og derved

anvendes forskelligt. Det kan dermed ikke forventes, at den samme teknologi vil ende med at indgå i identiske sociale netværk, når der er tale om forskellige brugere (93).

7. Empiri

I følgende afsnit beskrives de empiriske fund ud fra respondenternes udsagn, der er indsamlet via semistrukturerede interviews, workshops samt feltnoterne

7.1 Empiriske fund fra semistrukturerede interviews

I projektet blev der taget kontakt til 17 plejehjemsbeboere på tre forskellige plejehjem. To beboere havde ikke overskud til at deltage i projektet og blev derfor ekskluderet fra projektets undersøgelse. De resterende 15 beboere blev inkluderet som respondenter i projektet. I analysen betegnes respondenterne ud fra deres tildelte alias, respondent A-O (se bilag 19 for transskriberede interviews).

De overordnede temaer, der blev fundet trin 1 i Malteruds tværgående kvalitative analysemetode er blandt andet; stor omgangskreds, aktiviteter med andre beboere, nye bekendtskaber og ønsker til fælles aktiviteter. Komplet oversigt over de overordnede temaer kan ses i bilag 18.

I tabel 7.1 forefindes de fundne kodegrupper fra trin 2 i analysemetoden. Kodegrupperne er markeret med fed skrift i kolonnen til venstre, men de subgrupper, der er anvendt i analysen er markeret med kursiv skrift. Kodegruppen i parentes er en oprindelig kodegruppe, som senere er blevet delt op i flere kodegrupper. Kodegrupperne er en samling af de identificerede koder fra de semistrukturerede interviews, og under hver kodegruppe ses det, hvilke koder hver kodegruppe består af. Derudover viser tabel 7.1 hvor mange referencer der er lavet på baggrund af hver kode i det samlede interviewmateriale. Kolonnen til venstre kan ses som en oversigt over analysens opbygning.

Kodegruppe <i>Subgruppe</i>	Kode	Antal referencer	Eksempel på reference
Tidligere sociale netværk	Lille socialt netværk – tidligere	11	”Vi har haft en lille omgangskreds” (Respondent B).
<i>-Tæthed af netværk inden indflytning på plejehjem -Tilgængeligheden inden indflytningen på plejehjem -Omfanget af relationer inden indflytning på plejehjem</i>	Tidligere sociale netværk	2	”(…) Nu boede jeg ude i [bydel] i en opgang, det var der jeg boede ude i 56 år, og der var altså meget sammenhold derude i selve opgangen. Både med unge og gamle (...)” (Respondent A).
	Stort socialt netværk – tidligere	12	”Jeg havde en ret stor omgangskreds. Vi har altid været en god familie, der har holdt sammen, altid”

			(Respondent C).
	Dårlig kontakt til tidligere socialt netværk	3	”(…) Jeg var ikke meget med familien, da jeg var i militæret, der var jeg bundet” (Respondent H).
	God kontakt til tidligere socialt netværk	17	”(…) både snakket i telefon og var sammen med” (Respondent J).
Nuværende sociale netværk -Tætheden af netværket efter indflytning på plejehjem -Tilgængelighed efter indflytning på plejehjem -Omfanget af relationer efter indflytning på plejehjem	Dårlig kontakt til nuværende socialt netværk	9	”(…) Nu bliver man et nummer, nu bliver man et talevedhæng, som man ikke regner med og man ikke vil gå og døje med. Det vil mine piger heller ikke. Og det er jeg meget, meget skuffet over, og meget ked af. Min datter hun kommer næsten aldrig (…)” (Respondent G).
	Mistede bekendtskaber	25	”(…) fordi til at begynde med jeg var på plejehjemmet, der kom de jo mere ofte, men nu har de set hvordan jeg har det og hvordan jeg bor og alt det. Jeg tror altså, hvis jeg havde en, der kom på plejehjem, jeg er heller ikke sikker på at jeg ville besøge dem så tit som hvis de var hjemme i deres hjem” (Respondent A).
	God kontakt til nuværende socialt netværk	28	”Min familie har jeg meget fornøjelse af. Nu var jeg til to gange 70 års fødselsdag i går, og på søndag så har jeg et oldebarn, der skal konfirmeres. Så der skal jeg også i byen” (Respondent L).
	Manglende samvær blandt beboerne	8	”(…) Og vi har et godt forhold, men vi render ikke sammen. Og det kan jeg mange gange godt savne (…)” (Respondent A).
	Nye bekendtskaber og relationer på plejehjemmet	13	”(…) der er et par piger jeg kommer nogenlunde sammen med. Vi hygger os lidt sammen” (Respondent B).
	Uændret socialt netværk	10	”(…) Nej jeg vil ikke sige, den er ikke blevet mindre, for vi har stadigvæk, dem vi havde dengang, de går altså her (…)” (Respondent E).
	Mindre nuværende socialt netværk	12	”Nej, den er ikke blevet større, det er den ikke” (Respondent C).
	Pårørende føler sig til besvær	1	”(…) Jeg tror mange gange de kommer, så føler de sig som

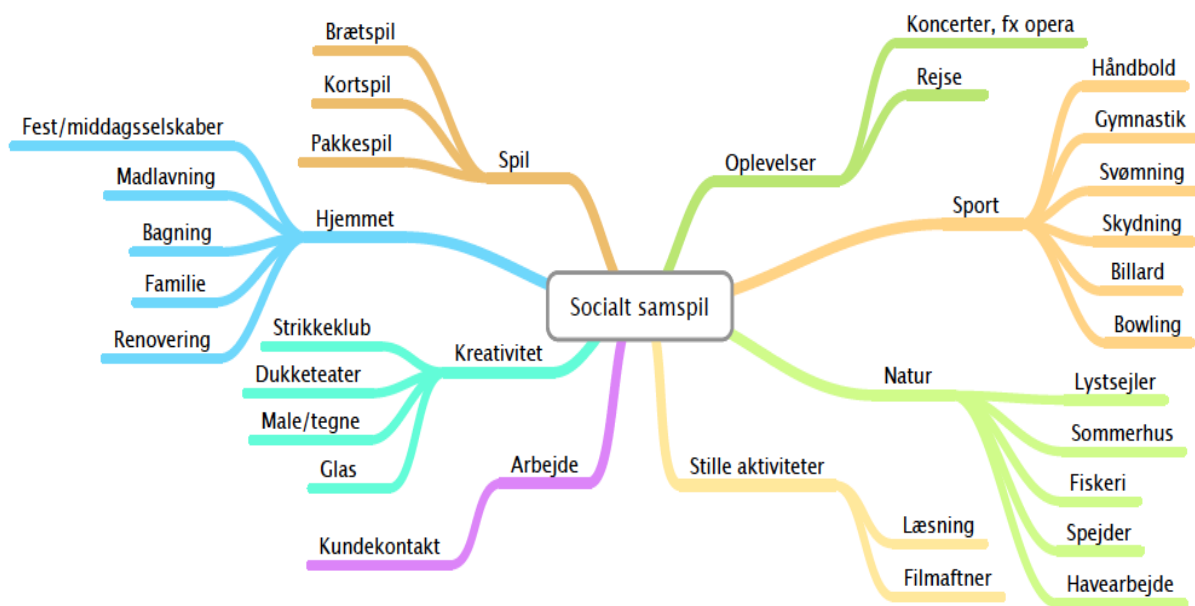
			<i>besværlige gæster, som man siger (...)" (Respondent A).</i>
Tidligere aktiviteter -Fritidsinteresser og aktiviteter som barn -Fritidsinteresser og aktiviteter efter familiestiftelse -Fritidsinteresser og aktiviteter som pensionist	Præsentation	24	<i>"Og der var ikke rigtig noget at beskæftige sig med dengang, så tog jeg så til grønland og der var jeg oppe et år af gangen og hjem en mdr. og så oppe igen, 3 gange" (Respondent O).</i>
	Tidligere interesser	24	<i>"(...) jeg gik meget til gymnastik, og så har jeg spillet meget håndbold. Jeg startede da jeg var 7 år og så sluttede jeg da jeg blev handicappet (...)" (Respondent I).</i>
	Tidligere aktiviteter med sociale netværk	40	<i>"Altså i familien, der spillede vi meget kort" (Respondent C).</i>
Nuværende aktiviteter -Nuværende aktiviteter på plejehjemmet -Nuværende aktiviteter med familie og venner -Nye interesser og aktiviteter på plejehjemmet -Dagligdagsaktiviteter	Aktiviteter på plejehjem	21	<i>"(...) der kommer en dame hver mandag og så har hun en ting, i dag har hun så spillet banko med os (...) hun har en dame der er dygtig til at spille klaver (...) og så synger vi efter sådan en bog vi har (...) engang imellem går hun rundt i huset, hvis der er nogen, et eller andet der gerne vil ud, og køre (...)" (Respondent N).</i>
	Nuværende aktiviteter med socialt netværk	51	<i>"Så snakker vi og knuser og griner og får en god sludder" (Respondent L).</i>
	Dagligdagsrutiner – individuelle aktiviteter	16	<i>"(...) Jeg står op og tager noget tøj på, så får jeg noget at spise, og så ser jeg lidt fjernsyn. Og så hvis der er et eller andet jeg skal skrive, så skriver jeg det (...)" (Respondent M).</i>
	Nye interesser	6	<i>"Det eneste jeg foretager mig af nyt, det er den snakkemaskine der, det har jeg selv sørget for" (Respondent H).</i>
	Ingen nye interesser	10	<i>"Nej, jeg har ikke fået nogle nye interesser" (Respondent E).</i>
Aktivitetsudfoldelse -Mulighed for deltagelse i aktivitet -Begrænsninger for at deltage i aktivitet -Krav for opfyldelse af aktivitet	Muligheder for aktivitet	8	<i>"Ja, det synes jeg. For der er jo plads nok, det er der. Og vi har jo en stor sal ovenpå. Vi kan jo være 100 mennesker" (Respondent F).</i>
	Begrænsninger for aktivitetsudfoldelse	28	<i>"(...) jamen jeg ville læse mere hvis jeg kunne, men altså det kan jeg ikke med de dårlige øjne. Og så kigger jeg en masse tv jo og det er jo så en erstatning kan man så sige, det er</i>

			ikke det samme som at læse en bog” (Respondent K).
	Krav til opfyldelse af aktivitetsønsker	17	”(…) Der skal være nogen der tager initiativet til det” (Respondent E).
(Ønsker og behov for aktiviteter og socialt samvær) Behov for praktiske foranstaltninger ved Trivselsskærmen -Positiv over for Trivselsskærmen -Afprøvning af Trivselsskærmen -Bekymringer ved Trivselsskærmen -Let anvendelig Ønsker og behov til sociale aktiviteter ved brug af Trivselsskærmen -Nye funktioner til Trivselsskærmen -Kultur funktioner -Netværks funktioner Ønsker til sociale aktiviteter, der kan fremmes ved hjælp af nye moduler til Trivselsskærmen -Ønsker til plejehjemmets nuværende ressourcer -Ønsker til netværket -Kulturelle ønsker -Kønsopdelte ønsker	Ønsker og behov til aktiviteter på plejehjem	47	”(…) eller lidt musiske ting, et eller andet, udfolde sig til musik eller noget, det ville være hyggeligt, sammen med andre selvfølgelig” (Respondent K)
	Kæledyr	6	”(…) jeg kunne godt tænke mig en bette hund, det kunne jeg” (Respondent M)
	Undervisning i teknologi	3	”Altså hvis vi blev samlet alle sammen og der var en instruktør til at vise os det, så kan det godt være det fængede lidt mere (…)” (Respondent A).
	Teknologi	26	”(…) Jeg kan spille et spil derpå en gang i mellem og så kan jeg se, hvad jeg skal have ... når de har skrevet det ind, hvad jeg skal have til middag sådan en måned, men det er lang tid siden de har sat det ind (…)” (Respondent A).
	Omvæltning - ensomhed	7	”Det er svært at svare på, fordi det er ligesom om man er bumbet ind i en hel anden verden” (Respondent E).

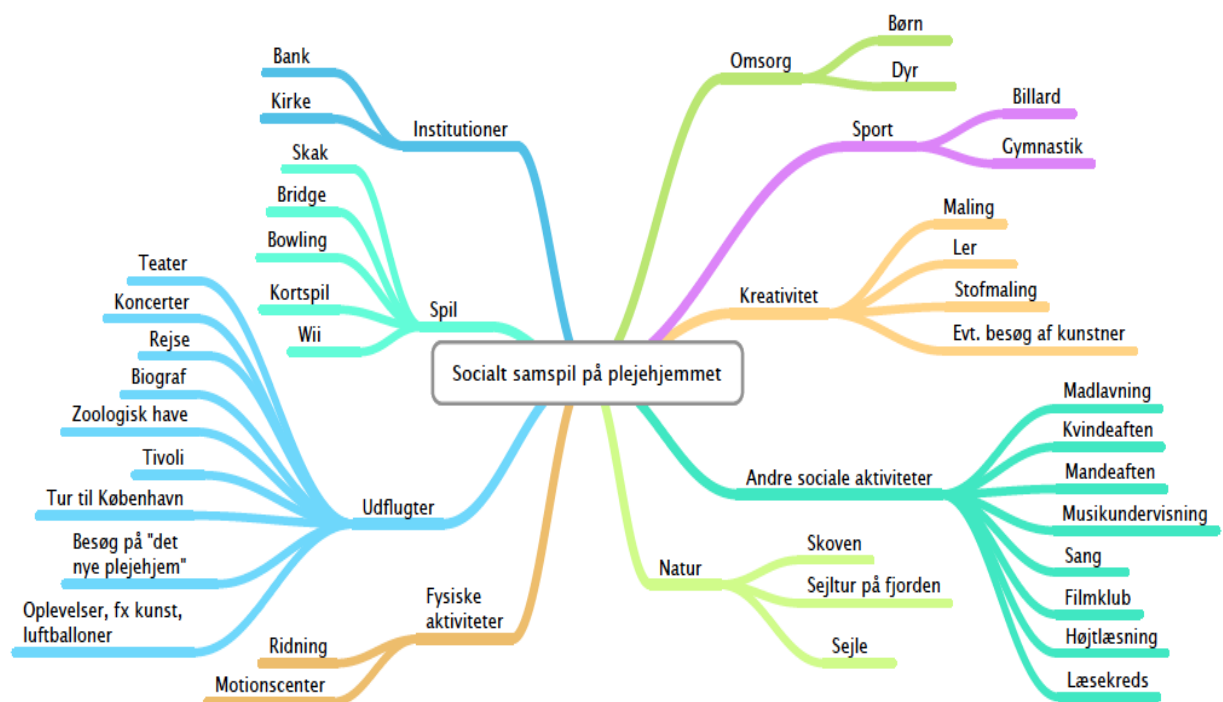
Tabel 7.1: Sammenfatning af empiriske fund fra semistrukturerede interviews.

7.2 Empiriske fund fra kreative workshops

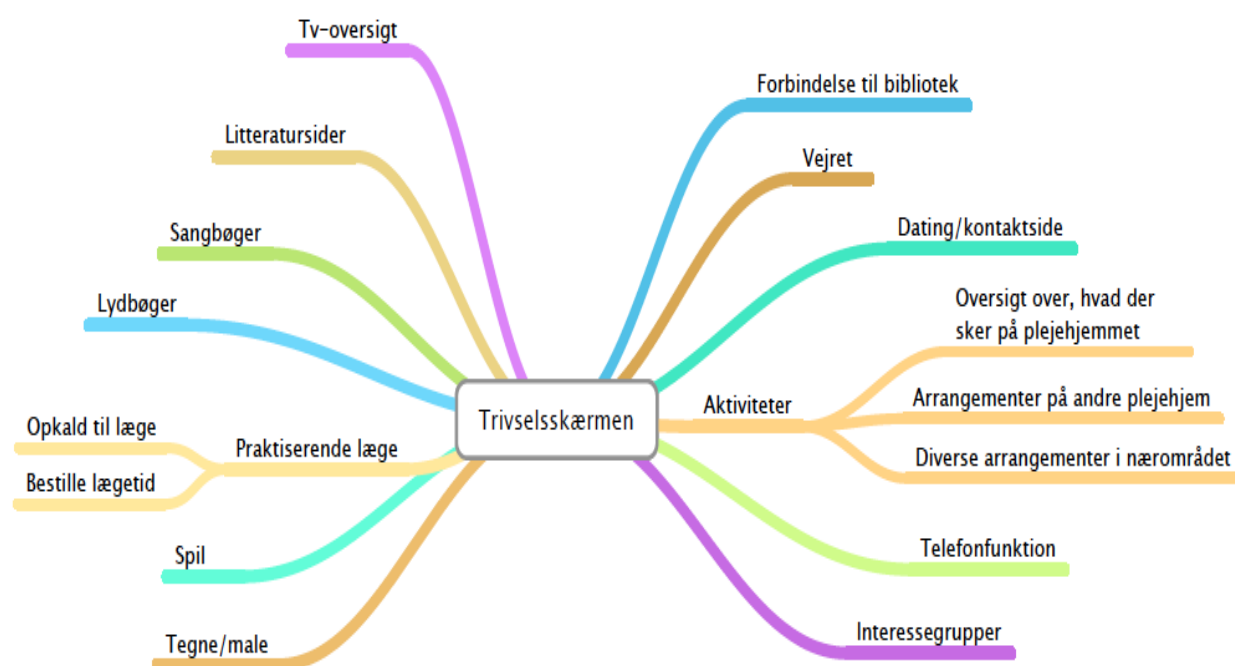
14 respondenter og en pårørende deltog i projektets tre kreative workshops. Hver workshop var inddelt i tre moduler, og de empiriske fund for hvert modul er illustreret i figur 7.1-7.3

Figur 7.1: Samlede empiriske fund fra modul 1 med titlen ”Socialt samspil”.

Figur 7.3: Samlede empiriske fund fra modul 2 med titlen ”Socialt samspil på plejehjemmet”.

Figur 7.4: Samlede empiriske fund fra modul 3 med titlen ”Trivselsskærmen”.

Se appendix 4 for empiriske fund på hvert plejehjem.

7.3 Empiriske fund fra observationer

Under de tre workshops blev der foretaget observationer, som blev dokumenteret ved hjælp af feltnoter. I tabel 7.2 ses en samlet oversigt over feltnoterne fra de tre observationer.

Tema	Observation	Antal respondenter
Social samspil	Godt samarbejde	6
	Dårligt samarbejde	7
	Opsøgende	3
	Taler til alle	1
	Griber bolden	2
	Pårørende	1
	Overtager	1
Hierarki	Vil gerne tale	1
	Mellemting	1
	Medløber	7
	Sjov leder	1
	leder	5
	undersåt	1

Initiativ	optimistisk	8
	Initiativløs	1
	pessimistisk	5
Innovation/ideer	Ser muligheder	8
	Gode ideer	2
	Realistisk	4
	Løsningsorienteret	1
	Fantasifuld	2
	Begrænsende	4
	Stiller spørgsmålstegn	1
Kommunikation/dialog	Udvidende svar	6
	Humoristisk	2
	Voksen til voksen	2
	Afbryder	2
	Sjov	1
	Konfronterende	1
	Voksen til barn	1
	Lyttende	7
	Korte svar	1
	Forsvarende	1
Nonverbal kommunikation	Glad	6
	Laver sjov	1
	Tilbageholdende	2
	Smiler	2
	Alvorlig	2
	Vil gerne høres	1
	Tilbagelænet	4
	Sur	1
Fysiske/kognitive begrænsninger	Hørehæmmet	3
	Latenstid	1
	Dårlig hukommelse	2
	Nedsat syn	3
	Kognitive problemer	1
Teknologi	Interesseret	1
	Afprøvende	1
	Tilbageholdende	2
Evt.	Kan godt lide at fortælle	2
	God til at være innovativ	1
	God til at inddrage ting	1

Tabel 7.2. Tabel over de samlede feltnoter fra de tre workshops.

Se appendix 5 for empiriske fund fra de enkelte workshops.

8. Analyse af de empiriske fund

I analysen vil de fundne kodegrupper fra trin 2 i Malteruds tværgående kvalitative analysemetode blive præsenteret enkeltvis, med kodegruppens tilhørende subgrupper, hvoraf nogle er dannet på baggrund af den teoretiske referenceramme. Under hver kodegruppe beskrives de empiriske fund, som understøttes med respondenternes citater, hvor det vurderes relevant. Herefter bliver fundene diskuteret og sammenholdt med den teoretiske referenceramme samt understøttet af evidensbaseret litteratur.

Det er meget forskelligt, hvordan respondenternes sociale netværk har været inden de flyttede på plejehjem. Individets sociale netværk har stor betydning for ens sociale samspil og påvirker individets livskvalitet, jævnfør CMOP (3,91). Individets sociale netværk handler både om forholdet til familie, venner, bekendte og kollegaer, der alt sammen har en betydning for, hvem vi er som individer, og hvordan vi interagerer med andre mennesker, jævnfør netværksteori.

8.1 Tidligere sociale netværk

I det følgende beskrives respondenternes tidligere sociale netværk.

8.1.1 Tæthed af netværket inden indflytning på plejehjem

Respondenternes tæthed til deres netværkets er forskellig og afhænger blandt andet af, hvor god eller dårlig kontakt respondenterne har haft til deres netværk. Nogle respondenter har haft en god kontakt til deres pårørende, hvilket fremgår af følgende: ”Jeg havde en dejlig omgangskreds og dejlig familie” (Respondent N). Respondenten giver udtryk for, at hun havde en god kontakt til familien. En anden respondent fortæller, at hun så sin familie og venner ret tit: ”Det var i hvert fald en gang om måneden”(Respondent B). En tredje respondent fortæller, at: ”Det var ofte. Det var jo alle højtider (...)” (Respondent C), hvor vedkommende så familien. Ud fra netværksanalysen har et godt socialt netværk betydning for opbygningen af individets identitet, da en tæt familie skaber tryghed og er med til styrke det enkelte individ (92). Andre respondenter giver udtryk for, at de har haft mindre god kontakt deres familie, dette kommer til udtryk i følgende”(...) Jeg var ikke meget med familien, da jeg var i militæret, der var jeg bundet” (Respondent H). En respondent giver udtryk for, at det med at være sammen med familien hele tiden: ”Det havde vi ikke behov for (...)” (Respondent D). Citaterne fortæller, at respondenterne ikke så deres familie ret ofte. Dette kan blandt andet skyldes arbejde eller at respondenterne ikke havde et behov for at være sammen med

familien. Selvom respondenterne ikke var sammen med familien ret ofte, kunne de stadig have haft et tæt forhold til familien.

Ud fra ovenstående kan det udledes, at respondentens egen subjektive vurdering, har betydning for, hvorvidt deres netværk er godt eller dårligt. Respondenternes identitet udvikles både igennem de tætte og de mindre tætte forhold. Respondenter der har haft et tæt forhold til familien, har også som regel haft tryghed og støtte i familien i løbet af deres liv. Respondenter der har haft et mindre tæt forhold til familien, har som regel ofte flere uformelle kontakter uden for familien, men de kan derimod være mere åbne og modtagelige overfor at skabe nye relationer, jævnfør netværksteorien (92).

8.1.2 Tilgængeligheden inden indflytning på plejehjem

Nogle respondenter havde tidligere let ved at komme i kontakt med deres sociale netværk. En respondent havde igennem kirken opbygget et socialt netværk og derigennem let ved at komme i kontakt med sine venner. En respondent udtrykker, at: *"(...) jeg havde mange venner fordi, at vi stod i kirken og der var vi meget sammen, mange gode venner"* (Respondent N). Flere respondenter havde kontakt til deres sociale netværk ved brug af telefon, hvor det var let at holde kontakten. Andre respondenter havde svært ved at komme i kontakt med deres netværk, grundet forskellige faktorer. En af årsagerne var den geografisk afstand, hvor nogle af respondenterne sjældent så deres familie og venner. En respondent udtrykker, at det kan være svært: *"(...) når ikke de bor så tæt, det koster jo alt sammen"* (Respondent M). Dette viser, at afstand og det økonomiske aspekt kan have betydning for respondentens tilgængelighed til deres sociale netværk. Jævnfør CMOP, kan omgivelserne, hermed den geografiske afstand, være en begrænsning, da afstanden har betydning for respondentens tilgængelighed. Hermed kan omgivelserne påvirke individets aktivitetsudøvelse, da individet ikke har mulighed for at være fysisk sammen med sin familie og venner (91). Derudover kunne arbejdet være meget krævende, både det erhvervsmæssige job og de huslige pligter. Før i tiden var der kønsopdeling i forhold til udførelse af de daglige aktiviteter. Mænd arbejdede som regel for at tjene til føden, mens de fleste mødre sørgede for de huslige pligter (92). Dette har ændret sig med tiden, da der er kommet større fokus på, at alle mennesker skal have lige rettigheder til aktivitetsudøvelse, jævnfør CMOP. Dette stemmer godt overens med, at beskæftigelsen steg i 1960'erne, hvor flere kvinder kom på arbejdsmarkedet og blev der også efter at have fået børn (94). Arbejdet og de huslige pligter gjorde, at respondenterne havde mindre overskud til at deltage i sociale aktiviteter og derved svært ved at bevare kontakten til netværket. En kvindelig respondent udtrykker, at:

”Og så når vi havde fem børn, så var der nok at se til med at vaske og sager når vi kom hjem og alt det der. Så der blev ikke til så meget, andet end lige med venner og bekendte sådan, vi besøgte en gang i mellem” (Respondent A).

Som det fremgår af ovenstående citat, fyldte de huslige pligter meget i hverdagen og kvinderne havde sjældent tid til at have et socialt netværk. Hvis respondenternes tilgængelighed til netværket var dårligt, kunne det både skyldes respondenterne selv eller netværket, jævnfør netværksteorien.

Ud fra ovenstående kan det udledes at, både de institutionelle omgivelser, herunder samfundets love og aktiviteter, såsom arbejde og huslige pligter, kan have en indflydelse på, hvorvidt respondenterne er lette eller svære at komme i kontakt med i netværket. Hermed menes, at nogle af respondenterne havde svært ved at komme i kontakt med deres netværk, da arbejdet fyldte meget i hverdagen og samfundets love satte nogle begrænsninger, ifølge CMOP. Men efter at kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet, blev der i 1970'erne gjort oprør imod et mandsdomineret samfund, for at skabe ligestilling, hvor både mænd og kvinder skulle tage del i de huslige pligter (94). Herved havde kvinderne større mulighed for at bevare kontakten til deres sociale netværk og derved være let tilgængelige for deres netværk, jævnfør netværksteori.

8.1.3 Omfanget af relationer inden indflytning på plejehjem

Det er forskelligt, hvor mange mennesker respondenterne kendte og var i samvær med inden de flyttede på plejehjemmet. Jævnfør netværksteorien, er omfanget af respondenternes netværk afhængig af, hvem respondenterne tæller med, som en del af deres netværk. Derved vil det også være individuelt, hvem respondenterne beregner med i deres tætte netværk, og hvorvidt de mener, at have et stort eller lille socialt netværk (92). Flere respondenter fortæller, at inden de flyttede på plejehjemmet havde de et stort netværk: *”Vi kom sammen med mange mennesker”* (Respondent G). Citatet viser, at flere respondenter følte, at de havde et stort socialt netværk. Et stort netværk kan skabes på flere måder, nogle er født ind i en stor familie, andre har en stor vennekreds, visse personer skal arbejde for at opnå et socialt netværk, mens det ligger mere naturligt til andre. En respondent fortæller, at hendes sociale netværk er skabt: *”Via min mund. Det tror jeg, det var sådan noget med(...)”* (Respondent A) Citatet viser, at det er forskelligt fra respondent til respondent hvordan deres netværk er skabt. Nogle respondenter er gode til at opsøge andre mennesker og er som regel også dem, der har flere uformelle relationer og er mere åbne for at møde nye mennesker, jævnfør netværksteorien. Nogle respondenter har haft en lille omgangskreds og har selv ønsket et

lille netværk. En respondent nævner, at: *"(...) vi havde jo sådan nogen få rigtig gode venner, og så havde jeg jo en del piger på gymnasiet, altså kolleger"* (Respondent D). Det fremgår af citatet, at respondenterne ikke havde så mange venner, men at de få venner respondenterne havde, var tætte og gode relationer. Set ud fra netværksteorien, opdeles netværket oftest i forskellige zoner, hvor zonerne er opdelt fra det tætte netværk til det mere overfladiske. Den nære familie og de tætte venner, som en respondent har, ligger i den såkaldte personlige zone. Respondenterne har behov for social kontakt, da det udvikler individets selvopfattelse og er med til at give den enkelte en meningsfuld hverdag. Familien er kernen i de fleste danskeres sociale liv og kan samtidig være en hjælp i forskellige situationer, som for eksempel i forbindelse med alderdom (94). Familien er dermed en stor del af respondenternes sociale omgivelser, og er en hjælp til udvikle deres aktivitetsudøvelse, jævnfør CMOP. En respondent nævner, at: *"(...) Min største omgangskreds er dem der, eller mest trofaste, er dem jeg kendte oppe i sommerhuset"* (Respondent H). Det fremgår, at denne respondent har haft tætte relationer. Det kan siges at de fleste respondenter har inden indflytning på plejehjem haft mange tætte relationer, som referer til den personlige zone, hvilken har været med til at udvikle deres identitet. Ifølge netværksteorien, er det et stort tab at miste tætte relationer fra den personlige zone, da de ofte er svære at erstatte. (92)

Alle respondenterne har kontakter i den nominelle zone, da det er kollegaer, naboer med mere. En respondent fortæller, at: *"(...) jeg var jo chef, derfor kunne jeg jo ikke have noget privat omgangskreds med dem"* (Respondent O). Citatet fortæller, at alt efter, hvilket erhverv eller stilling respondenterne har haft, kan det have en betydning for omfanget af deres sociale netværk. En chef kan have svært ved at se sine ansatte uden for arbejdet, da det kan medføre vanskeligheder i forskellige arbejdssituationer. En anden respondent havde sit sociale netværk med sine arbejdskollegaer, hvor de havde et godt forhold:

"(...) det var jo skoleverden, altså det var jo folkeundervisningskolleger og den slags. Så det var min omgangskreds(...)" (Respondent K).

Ovenstående citat viser, at nogle respondenter havde flere venner, som lå i den nominelle zone, som ofte er de personer, der kan komme til at have en praktisk betydning for respondenterne, jævnfør netværksteorien. Dette kan skyldes, at flere respondenter har været på arbejdsmarkedet, boet i en lille landsby og har haft flere interesser, hvor de har skabt relationer igennem. Derudover nævner en respondent, at: *"(...)så har jeg haft nogle gode naboer (...)"* (Respondent A). Citatet fortæller, at nogle respondenter havde kontakt til naboer og derigennem har opbygget et netværk. Et godt netværk kan skabes i de omgivelser respondenterne befinder sig i, eksempelvis i landsbyen, som

respondenten er opvokset i. En anden respondent fortæller, at: *”Ja, vi kendte jo alle folk der”* (Respondent F). I citatet fremgår det, at folk i den landsby havde en god kontakt til hinanden. Jævnfør CMOP, viser ovenstående citater, at de fysiske omgivelser kan være med til at skabe rammene for respondenternes sociale netværk, hvilket kan have betydning for respondenternes aktivitetsudøvelse (91).

Af ovenstående kan det udledes, at alle netværkets zoner har betydning for respondenternes udøvelse af aktivitet, og at et godt socialt netværk ikke handler om omfanget af netværket, men derimod respondenternes egen følelse af, at det sociale netværk støtter og hjælper, når de har behov for det, jævnfør netværksteori. Da enhver respondent er unik og har forskellige behov, er det respondenternes egne subjektive vurdering, der har betydning for, om de oplever et socialt godt eller dårligt netværk, jævnfør CMOP. Derfor kan det være vigtigt, at respondenterne oplever et godt netværk, for at opnå en forbedret livskvalitet (91).

8.2 Nuværende sociale netværk

I det nedenstående analyseres respondenternes tæthed, tilgængelighed og omfang af deres nuværende netværk.

8.2.1 Tætheden af netværket efter indflytning på plejehjem

Flere respondenter oplever, at deres netværk har ændret sig efter, at de er flyttet på plejehjem, hvor netværkets tæthed enten er blevet mindre eller større. Flertallet af respondenterne giver udtryk for, at netværket er blevet mindre efter de er flyttet på plejehjemmet og at de ikke længere omgås deres netværk særlig ofte. Derudover fortæller nogle af respondenterne i første omgang, at deres netværk er blevet mindre efter indflytning på plejehjem: *”Den er blevet mindre.”* (Respondent E), hvor de efterfølgende fortæller: *”Nej jeg vil ikke sige, den er ikke blevet mindre, for vi har stadigvæk, dem vi havde dengang, de går altså her, så”* (Respondent E). I citatet giver respondenterne udtryk for, at han stadigvæk omgås sit sociale netværk bliver ved med at komme til respondenterne på plejehjemmet. Derudover tager den samme respondent også ud og besøger sit netværk. Herved er både respondenterne og netværket medvirkende til at bevare det sociale netværk, som er med til at bevare respondenterne stærke og omsorgsfulde relationer, jævnfør netværksteori. Flere respondenter fortæller, at deres tæthed til netværket er blevet mindre, dette er ofte på grund af, at de ikke ser familien og venner ret ofte. Jævnfør netværksteorien, kan den mindre tæthed til familien, have en betydning for respondentens identitet og tryghed. Respondenterne kan miste trygheden, som de havde ved at være sammen med familien og venner. Den geografiske afstand nogle

respondenter oplever ved at flytte på plejehjem, har haft en betydning for netværkets tæthed, da respondenterne, ofte grundet deres helbred, ikke har mulighed for at mødes med netværket. Ud fra netværksteorien, behøver respondentens indflytning på plejehjemmet, hermed den geografiske afstand, ikke betyde at tætheden til netværket bliver dårligere. I dag kan respondenterne via forskellige teknologier såsom telefon eller internettet, bevare kontakten. Derudover har nogle af respondenterne stadig en god kontakt til deres netværk efter de er flyttet på plejehjem og bliver stadig inviteret til de forskellige begivenheder med familien. En respondent fortæller, hvordan hun deltager i arrangementer med familien:

”Min familie har jeg meget fornøjelse af. Nu var jeg til to gange 70 års fødselsdag i går, og på søndag så har jeg et oldebarn, der skal konfirmeres. Så der skal jeg også i byen” (Respondent L).

Som respondenterne giver udtryk for, deltager hun stadig i festligheder eller arrangementer, selv efter hun er flyttet på plejehjem. Set ud fra CMOP, er det positivt med en god kontakt til det tætte netværk, da det er vigtigt for beboerne, at bevare deres deltagelse i aktiviteter sammen med deres netværk, både på plejehjemmet, men også uden for plejehjemmet. Dette er for at respondenterne kan bevare sin identitet (91) Andre respondenter er gode til at vedligeholde kontakten til gamle venner: *”(...) jeg har stadigvæk forbindelse til min logebror, som også er flink til at tage sig af mig”* (Respondent G). Citatet viser, at respondenterne har vedligeholdt kontakten til mennesker fra sit tidligere netværk, som er gode til at hjælpe ham. Jævnfør netværksteorien, er det vigtigt at have en tæt relation til sit tidligere netværk, da et trygt netværk kan virke som en støtte for respondenterne på plejehjemmet (92).

Ud fra ovenstående kan det udledes, at nogle af respondenterne er ofte sammen med deres familie og venner, mens andre ser familien i mindre grad. Jævnfør netværksanalysen, er det positivt, at respondenterne har et tæt netværk, da dette kan medføre, at der altid er mennesker omkring dem, som kan hjælpe i forskellige situationer, både hvis respondenterne har brug for hjælp og støtte eller bare vil hygge og sludre. Samtidigt kan et tæt netværk have en negativ effekt, da det kan begrænse respondenterne i at lukke andre mennesker ind i deres liv og dette kan medvirke til, at respondenterne ikke opnår nye venskaber og relationer til andre respondenter på plejehjemmet. De respondenter, der ikke har en god kontakt og et tæt forhold til deres netværk, er mere åbne over for nye bekendtskaber og kan derfor have lettere ved at indgå i nye relationer på plejehjemmet, jævnfør netværksteorien.

8.2.2 Tilgængelighed efter indflytning på plejehjem

Mange af respondenterne har haft en god kontakt til familie og venner inden de kom på plejehjemmet. Nogle har bevaret den gode kontakt, mens andre har mistet kontakten, enten grundet alderdom, afstand, travlhed eller at deres pårørende føler sig påtrængende, når de besøger dem på plejehjemmet. Det kan være svært for nogle familier at holde kontakten, når den ældre flytter på plejehjem. Jævnfør netværksteorien, kan den dårlige kontakt både skyldes den ældre selv eller de pårørende. Nogle har et netværk, der er let at komme i kontakt med, mens andre af forskellige grunde har svært ved at holde kontakten til familie og venner. (92). En af årsagerne til den dårlige kontakt kan være problemer med fysikken, der kan hæmme respondenterne i at komme ud og besøge deres sociale netværk og deltage i arrangementer med netværket uden for plejehjemmet. Dette kan resultere i, at respondenterne oplever at have fået et mindre netværk efter at være flyttet på plejehjem, fordi de er blevet svage og derfor har problemer med at deltage i familiesammenkomster. Samtidig fortæller en respondent, at de fysiske problemer gør, at hans kone ikke kan tage med ud og besøge venner: *"Hun er lidt hæmmet af det med den kørestol"* (Respondent E). Citatet viser, at menneskets fysiske formåen har indflydelse på, hvorvidt den enkelte kan deltage i sociale aktiviteter (91). Her er det vigtigt, at omgivelserne hjælper til, eksempelvis personalet eller pårørende, for at respondenterne kan bevare deres sociale netværk på trods af deres nedsatte ressourcer, jævnfør CMOP. En anden faktor, der har betydning for reduktionen af mange respondenter sociale netværk er, at netværket er blevet ældre, ligesom respondenterne selv. En respondent fortæller: *"Den er blevet mindre, det er ikke så tit vi, vi er jo kommet op i alderen"*. (Respondent A). Citatet viser, at alderdommen har en betydning for, hvorvidt det er nemt eller svært at komme i kontakt med netværket. Samtidig kan den geografiske afstand være med til at gøre det svært for respondenterne i at deltage i familiearrangementer. Dette er grundet respondenternes helbred, som i mange tilfælde er svækket og derfor kan respondenterne blandt andet ikke holde til at tage offentlig transport eller køre over længere afstande. En respondent fortæller, at hun og hendes søskende har boet langt væk fra hinanden og derfor ikke været vant til at se hinanden så ofte, eller med hendes egne ord: *"(...) vi har aldrig sådan hængt over hinanden, det har vi ikke"* (Respondent K), som de måske ville have gjort, hvis de havde boet tæt på hinanden. Derved sætter omgivelserne og individet selv en begrænsning for at kunne deltage i aktiviteter og derved har respondenterne svært ved at bevare kontakten samt være en del af det sociale netværk, jævnfør CMOP og netværksteorien. Flere respondenter oplever at have begrænset kontakt til deres netværk eller dele af det. En respondent ser for eksempel ikke sin datter og sit barnebarn særlig ofte, men har derimod

god kontakt med nogle af hans gamle venner. Den dårlige kontakt til familien kan skyldes flere ting og respondenterne nævner blandt andet travlhed, sygdom og transport, som nogle af årsagerne. Ud fra CMOP, skal både respondenterne og det sociale netværk yde en indsats for at bevare det sociale netværk. Omgivelserne kan blandt andet være med til at sætte nogle begrænsninger i forhold til at bevare det sociale netværk, men det handler om at ændre disse. Det handler om respondenternes og netværkets vilje til at bevare kontakten og finde nye løsninger, som kan gøre det lettere at bevare kontakten, selv efter at omgivelserne har ændret sig (91). Der er flere årsager til, at kontakten blandt det sociale netværk kan ebbe ud, og en respondent giver udtryk for, at hun godt kan forstå at det sociale netværk forsvinder efter at hun er flyttet på plejehjem:

”(...) til at begynde med jeg var på plejehjemmet, der kom de jo mere ofte, men nu har de set hvordan jeg har det og hvordan jeg bor og alt det. Jeg tror altså, hvis jeg havde en, der kom på plejehjem, jeg er heller ikke sikker på at jeg ville besøge dem så tit som hvis de var hjemme i deres hjem. Det er sådan selve flytningen til plejehjem det gør det” (Respondent A).

Som respondenterne udtrykker i citatet, har de fysiske rammer betydning for fastholdelsen af det sociale netværk eller kontakten hertil. Omgivelserne har herved en stor betydning for om individet kan bevare sit sociale netværk, jævnfør CMOP. Flere udtaler, at det ikke er det samme at have besøg på et plejehjem, som det er i eget hjem, selvom plejehjemmene forsøger at gøre stemningen på plejehjemmet så hjemlig som mulig med hensyn til indretning. Familie og venner kan føle sig til besvær, når de besøger respondenterne på plejehjemmet, som fremgår af følgende: *”(...) Jeg tror mange gange de kommer, så føler de sig som besværlige gæster, som de siger (...)” (respondent A)*, hvilket kan resultere i, at kontakten ebber ud. Jævnfør CMOP, kan det sociale netværk blive ødelagt på grund af omgivelserne. Plejehjemmet kan opstille begrænsninger for respondentens aktivitetsudøvelse og dermed påvirke det sociale netværk, som respondenterne havde inden indflytning på plejehjemmet. Nogle af respondenterne har let ved at komme i kontakt med deres netværk efter de er flyttet på plejehjem. En respondent fortæller, at:

Nu har jeg sådan lige en gammel arbejdskammerat, der bor hernede. Hun kommer herop en gang i mellem. Men altså, de fleste af dem, de er jo døde nu, det tynder jo lidt ud i det” (Respondent A).

Som det fremgår af citatet er nogle venskaber bevaret efter indflytningen på plejehjem. Det er vigtigt, at respondenterne kan blive ved med at se deres familie og venner, for at respondenterne kan bevare sin tryghed og have nogle relationer, som de kan have tiltro til. Derfor er det også

nødvendigt, at respondenterne har let ved at komme i kontakt med sit netværk, jævnfør netværksteorien.

Det kan udledes ud fra ovenstående, at ikke alle respondenter har de samme ressourcer i forhold til at besøge deres netværk, hvilket kan have indflydelse på, hvorvidt den enkelte kan fastholde kontakten til det sociale netværk. Flere årsager påvirker netværkets tilgængelighed efter at respondenterne er flyttet på plejehjem, da mennesket har ændret sig, helbredet er svækket og de fysiske omgivelser, plejehjemmet, er med til at sætte nogle begrænsninger for at familie og venner har lyst til at besøge respondenterne. Disse begrænsninger kan medvirke til, at respondenterne ikke kan deltage i aktiviteter, mister sit netværk og derved en del af sin identitet. Derfor skal de fysiske og sociale omgivelser ændres, plejehjemmet kan være nødsaget til at lave nogle ændringer for at respondenternes netværk har lyst til at komme og besøge dem. Derudover må der forefindes flere ressourcer, for at respondenterne har lettere ved at komme i kontakt med familie og venner. Her kunne Trivselsskærmens moduler med tilhørende funktioner anvendes, blandt andet ved hjælp af videoopkald, så respondenterne kan have lettere ved at holde kontakten til netværket, jævnfør CMOP og netværksteorien.

8.2.3 Omfanget af relationer efter indflytning på plejehjem

Det er forskelligt fra respondent til respondent, hvorvidt deres sociale netværk bliver større, mindre eller forbliver uændret efter vedkommende er flyttet på plejehjem. Stort set alle respondenter fortæller, at de har oplevet at miste en bekendt efter indflytningen på plejehjem, størstedelen på grund af dødsfald. Det, at miste nogle fra sit sociale netværk, såsom nære venner og familie, fra den personlige zone, som individet er tæt knyttet til, kan medføre et stort tab, da disse relationer kan være svære at erstatte, jævnfør netværksteorien.

Samtidig med at respondenterne mister nogle bekendtskaber grundet alderdom og indflytningen på plejehjem, kan indflytningen ligeledes medvirke til at udvide deres netværk. Plejehjemmet kan give mulighed for, at der skabes nye bekendtskaber mellem beboere. En del af respondenterne fortæller, at de har fået nye bekendtskaber efter at være flyttet på plejehjem. Det er forskelligt, hvor mange nye bekendtskaber respondenterne oplever at have fået, en fortæller, at hun: *”(...) betragter dem her som mine bekendtskaber på plejehjemmet. De er så søde”* (Respondent I), mens andre fortæller, at det kun er et par af de andre beboere, de taler med, og kalder det sociale netværk på plejehjemmet for overfladisk. De overfladiske relationer, som en respondent udtrykker, ligger ofte i den nominelle zone, hvor beboerne på plejehjemmet har en mindre betydning for respondenterne, jævnfør

netværksteorien. Det er forskelligt, hvorvidt respondenterne ser de andre beboer på plejehjemmet i den nominelle zone eller i den intime zone. I den intime zone har respondenterne et tættere forhold til andre beboer, og anser dem som venner. Der kan være flere årsager til, at nogle af respondenterne ikke har fået flere bekendtskaber på plejehjemmet. De respondenter som har en tæt tilknytning til nære familie og venner, og kun færdes i deres tætte følelsesmæssige netværk opnår ofte ikke nye indfaldsvinkler, og mangler viden fra omverdenen, jævnfør netværksteori. Dette vil sige, at de bliver bange for det ukendte og fremmede, da de kun er vant til at færdes i de trygge og vante rammer. Hermed har disse respondenter svært ved at åbne sig for nye bekendtskaber og dermed skabe et nyt netværk på plejehjemmet. De individer, som derimod oplever et mindre stærkt socialt netværk til familie og venner, og har flere uformelle kontakter uden for deres inderste netværk, oplever ofte en større åbenhed til omgivelserne. Herved er de bedre til at skabe nye relationer på plejehjemmet, hvor de uformelle kontakter har en betydning for, om de føler sig trygge og trives, der hvor de bor, jævnfør netværksteorien (92). Nogle respondenter fortæller endvidere, at deres nye bekendtskaber også omfatter plejepersonalet, da de er glade for personalet og har et specielt bånd til bestemte personer i personalegruppen: *"(...) Der er en der, når hun er her i aftenvagte, så kommer hun ind til mig inden hun går hjem og er ved med en halv time og massere mine ben og sludrer med mig"* (Respondent H). Andre respondenter ser personalet som deres eneste nye bekendtskaber, grundet de andre beboeres kognitive tilstand: *"(...) der er altid nogen at tale med her, det er personalet så. Dem kan jeg tale med, de er da normale (...)"* (Respondent G). Citaterne viser, at personalet indgår i relationer til respondenterne, som er relationer, der ligger i den nominelle zone. Det vil sige, at det typisk er relationer i denne zone, som har en praksis betydning for respondenterne og hjælper respondenterne med praktiske gøremål i livet. Jævnfør CMOP, er de sociale omgivelser med til at skabe et netværk for respondenterne, ved at de kan tale med personalet (91). Flere respondenter giver ligeledes udtryk for, at de ikke har fået nye sociale relationer efter de er flyttet på plejehjem. Men det kan være svært at få nye bekendtskaber, jo ældre man bliver og holder fast i de gamle relationer. De fleste af respondenterne er i en vis grad fysisk eller kognitiv svækket og dette er med til at sætte nogle begrænsninger i at kunne udøve aktivitet og dermed deltage i sociale arrangementer, jævnfør CMOP.

Det kan udledes fra ovenstående, at det er vigtigt, at respondenterne har relationer i alle zoner, for at de kan opbygge deres tryghed og identitet samt have kendskab til omverdenen. Derudover har omfanget af relationer ændret sig, efter at respondenterne er flyttet på plejehjem. De fleste respondenter har mistet mange fra den personlige zone, hermed nære familie og venner, som har

medført et stort tab. Relationerne har ved indflytningen på plejehjemmet gjort, at respondenternes relationer har ændret sig i de forskellige zoner. Førhen var det største omfang af relationer i den personlige zone, hvor relationerne har ændret sig til, at respondenterne har fået flere bekendtskaber i den nominelle zone, hvor netværket ikke er så tæt. Denne ændring har betydning for respondentens tryghed og identitet, da respondenterne har mistet deres nære familie og venner, som de kunne betro sig til og modtage hjælp fra i svære situationer. Herved har flere af respondenterne manglet støtte fra familie og venner, ved indflytning på plejehjem, især for de respondenter der har oplevet en krise ved indflytning på plejehjemmet. De respondenter, der stadigvæk har et godt netværk med den nære familie og venner, har mulighed for at få støtte, hjælp og nogle at betro sig til, hvis de oplever problemer. Disse respondenter har derimod også svært ved at overskue nye bekendtskaber på et plejehjem. Når respondenterne får nye bekendtskaber på plejehjemmet, erstattes de gamle, så hvis respondenterne ønsker at holde fast i de gamle relationer, er der sjældent plads til de nye relationer på plejehjemmet. Derfor kan det være svært at opbygge et socialt netværk på plejehjemmet, da respondenternes omfang af relationer er meget forskelligt. Omfanget af relationer har ikke betydning for respondentens livsglæde, det handler derimod om, hvorvidt respondenterne er glade for mennesker fra deres netværk og kan betro sig til dem. Respondenternes forskellige relationer kan medføre nogle udfordringer i forhold til at forbedre respondenternes sociale netværk på plejehjemmet, da det er forskelligt, hvordan respondenternes indgangsvinkel er for at imødekomme nye bekendtskaber. Derfor er det vigtigt, at Trivselsskærmen kan imødekomme den enkelte respondent på bedst mulig vis, og indeholder moduler, der gør det muligt for respondenterne at komme i kontakt med den nære familie og venner, samt skabe nye kontakter på eksempelvis plejehjemmet. Derfor har respondenternes netværksmæssige baggrund en betydning for, hvordan de vil modtage og anvende Trivselsskærmens sociale moduler, jævnfør netværksteorien og CMOP.

8.3 Tidligere aktiviteter

I det følgende beskrives respondenternes tidligere aktiviteter.

8.3.1 Fritidsinteresser og aktiviteter som barn

Dengang respondenterne var børn, havde de ikke så mange forskellige fritidsinteresser at vælge imellem, som vi har i dag, men der var forskellige idrætsforeninger, hvor de kunne dyrke forskellige sportsgrene: ”Ja da jeg var lille dreng, der gik jeg til en masse sport. Og jeg allerede som tiårig var jeg på kroket hold og fodboldhold (...)” (Respondent H). Flere af de kvindelige respondenter gik til håndbold og gymnastik, dengang de var yngre. En respondent udtaler, at: ”Jeg gik meget til gymnastik, og så har jeg spillet meget håndbold. Jeg startede da jeg var 7 (...)” (Respondent I). En

anden respondent fortæller endvidere, at: *"(...) jeg har gået til karate engang"* (Respondent J). Citatet viser, at en kvinde valgte at dyrke karate, hvilket var meget atypisk for kvinder før i tiden. Jævnfør CMOP, har omgivelserne gjort det muligt for respondenterne at deltage i forskellige aktiviteter, idet der blev oprettet idrætsforeninger. Herved har de haft mulighed for at udvikle deres aktivitetsudøvelse og deltage i et socialt netværk.

Da respondenterne var børn fandtes der ikke computer og former for teknologi, såsom Wii og andre teknologiske spil, som børn beskæftiger sig med i dag. Respondenterne var nødsaget til at bruge deres fantasi, i udførelsen af aktiviteter. Børnene var ofte ude i naturen, hvor der var plads til at boltre sig, og en respondent fortæller, at: *"(...) vi legede cowboy og indianer og sådan noget udenfor"* (Respondent O). De respondenter, der kom fra landet, skulle ofte hjælpe til på gården og passe deres mindre søskende. Mange landbrug var selvforsynende dengang og derfor havde de ofte mange forskellige dyr, hvilket fremgår af følgende citat:

"(...) der var jo alle de dyr, jeg var så glad for. Så fik jeg et lille lam også, hvor fåret det fødte sådan et lille lam og hun ville jo ikke have det og så fik jeg lov at få det. (...) Men ja, jeg elsker dyr" (Respondent N).

Det fremkommer af ovenstående citat, at respondenterne som barn var med til at passe de dyr, der var på gården. De tog sig meget af dyrene, da det var deres levevis. Ud fra CMOP er omgivelserne, hermed dyrene, med til at skabe en relation til respondenterne, som er del i udviklingen af vedkommendes identitet.

Flere af respondenterne har i løbet af deres barndom samlet på forskellige ting, såsom glansbilleder og påklædningsdukker, forskellige beskæftigelser, som de delte med deres legeskammerater. En respondent fortæller, at: *"(...) da jeg var barn, samlede jeg meget på glansbilleder"* (Respondent N). Her tager respondenterne kontakt til andre med samme interesser og igennem fælles interesser kan omgivelserne være med til at skabe et socialt netværk, jævnfør netværksteori og CMOP.,

Ud over at samle på ting, var mange af respondenterne som børn kreative med deres hænder, en respondent fortæller, at: *"Da jeg var sådan helt ung, der broderede jeg en del"* (Respondent N). De kvindelige respondenter lærte ofte at brodere, sy, strikke eller hækle af deres mødre og bedstemødre. Flere af de mandlige respondenter brugte deres hænder til forskellige slags håndværk. En respondent fortæller, at: *"Jeg var spejder indtil jeg var 18 år"* (Respondent H). I mange tilfælde fulgte pigerne i deres mødres fodspor og drengene i deres fædres. Derudover havde nogle af respondenterne spillet på instrumenter, såsom trompet og trommer. En respondent fortæller, at hans

far: “(...) havde lært mig at slå på tromme (...)” (Respondent G). Hvor flere af pigerne syede, malede og hjalp til i hjemmet med at passe mindre søskende og lave mad. En måde at bevare det tætte sociale netværk i familien inkluderende, at kvinderne som børn ofte måtte hjælpe til med huslige pligter (91).

Ud fra ovenstående kan det udledes at respondenterne, som børn havde mange forskellige fritidsinteresser og aktiviteter, som de kunne deltage i og derved udøve aktivitet. De fysiske omgivelser, som for eksempel en idrætshal, og de sociale omgivelser, i form af deres forældre, var med til at muliggøre deltagelse i aktiviteter, hvor de igennem deres aktiviteter og interesser skabte forskellige netværk, der gjorde det muligt at få dækket behovet inden for alle netværks zoner. Respondenterne har i deres barndom udviklet deres identitet igennem deltagelse i aktiviteter, jævnfør CMOP og netværksteori.

8.3.2 Fritidsinteresser og aktiviteter efter familiestiftelse

Respondenterne blev med tiden ældre og begyndte at stifte familie, hvor deres fritidsinteresser efterhånden forandrede sig. Respondenterne fik arbejde, ægtefælle og børn, der ændrede deres tilværelse og dermed deres interesser og aktiviteter. Arbejdsopgaverne og fritidsinteresserne var ofte kønsopdelte. Når familien begyndte at få børn, begyndte flere af kvinderne at lave håndarbejde. De kunne lave tøj til deres børn, og en fortæller, at hun har: ”Strikket og syet (...) Masser af trøjer til mine børn” (Respondent J). Herved bestod mange af kvindernes interesser i at strikke, brodere og sy tøj, blandt andet på grund af økonomiske årsager. Flere af de mandlige respondenter giver udtryk for, at: ”Nu var jeg som regel altid på arbejde (...)” (Respondent C). Derfor var deres interesser ofte på arbejdet og deres fritidsinteresser bestod af de overordnede håndværksmæssige opgaver i hjemmet. En respondent udtrykker, at: ”Vi havde jo hus, så jeg passede hus og passede have, jeg var meget interesseret i have” (Respondent E). Ud fra CMOP, er huset en del af de fysiske omgivelser, som er med til at bevare det tætte sociale netværk, da det giver familien husly og binder familien tæt sammen. Hus og hjem har været med til at skabe aktivitet for både mænd og kvinder.

Flertallet af de mandlige respondenter elskede at sejle og fiske i deres fritid, en respondent siger, at: ”(...) jeg sejlede ud og fiskede” (Respondent E). Det at fiske handler blandt andet om det at være i naturen: ”(...) det der slog hovedet på sømmet hele vejen igennem, det var altså at komme ud i naturen. Fordi jeg var jo fantastisk grebet af at være fluefisker” (Respondent G). Citatet fortæller, at det at komme ud i naturen betød meget for vedkommende. Når et individ er i naturen eller beskæftiger sig med andre interesser, flyver tiden af sted og vedkommende kommer i flow, hvor det

glemmer alt omkring sig, hvilket er med til at skabe livsglæde (29). Flere af de kvindelige respondenter var meget kreative og en respondent fortæller, at hun har: *"(...) fyldt [sin] tid ud med at læse og spillet dukketeater, lavet dukker og i det hele taget været meget sådan kreativ"* (Respondent K). Nogle respondenter var gode til at male og tegne i deres fritid: *"(...) jeg var god til at tegne. Jeg har altid tegnet"* (Respondent M) og *"(...) vi malede en masse ting (...)"* (Respondent N) og andre var mere interesserede i at spille: *"Det var mere kortspil (...)"* (Respondent A). Mange mennesker ønsker at dyrke deres interesser i samspil med andre og opnår derved et socialt netværk, men der findes dog nogle mennesker der finder en vis ro ved at være alene om en aktivitet, jævnfør CMOP. Flere respondenter har fået deres interesser igennem et fællesskab, enten via arbejde: *"(...) Jeg spillede lidt badminton ovre ved, på gymnasiets idrætshal og med lærerinderne derovre"* (Respondent D) eller fordi de var medlem af en forening eller en klub. En respondent fortæller, at: *"(...) jeg blev medlem af Vor Fælle Logen (...)"* (Respondent G). Derudover nævner en respondent, at: *"(...) vi er kristne og vi står i en frikirke, så vi er meget dernede, til møder og til gudstjenester og sådan noget"* (Respondent N). I Danmark findes der forskellige typer foreninger og organisationer, der er med til at skabe fælles aktiviteter og netværk for forskellige mennesker. En af respondenterne er handicappet, som følge af en blodprop, og kom på et aktivitetscenter, hvor hun fortæller, at: *"(...) Jeg laver glas, og så er jeg med i en madlavningsgruppe (...)"* (Respondent I). Aktivitetscenteret gør det muligt for respondenterne at dyrke hendes store interesse i samvær med andre, da omgivelserne har tilpasset aktiviteten og omgivelserne i forhold til respondentens funktionsnedsættelse. Dette giver respondenterne livsglæde og øger hendes livskvalitet, da hun har mulighed for at dyrke sin interesse og derigennem udvikle sin identitet, jævnfør CMOP.

Flere familier har været hårdtarbejdende og havde derfor ikke tid til at dyrke deres interesser udover dem de havde i forbindelse med deres foreninger og arbejde. Derfor var ferien det tidspunkt, hvor respondenterne havde mulighed for at nyde deres interesser, både alene men også i samspil med andre. Flere respondenter har givet udtryk for, at de tog ud at rejse rundt omkring i Danmark, for eksempel på endags ture i forbindelse med sommerudflugter. Nogle respondenter har ejet et kolonihavehus eller et sommerhus: *"Jeg har haft en kolonihave i 25 år (...) Jeg plantede jo blomster og gulerødder og persille og sådan noget. Hvad der hører til i en kolonihave"* (Respondent B). Nogle respondenter havde flere penge end andre og havde derfor mulighed for at tage ud og opleve verden: *"(...) Jo vi cyklede meget, vi har cyklet utroligt meget i vores tid. (...) Vi har fire gange været i Frankrig og cykle rundt"* (Respondent E). Ud fra CMOP, er det vigtigt for respondenterne at prioritere deres fritid, da den omhandler den enkeltes aktivitetsudøvelse og om at nyde livet.

Hermed menes, at fritidsinteresser er aktiviteter, som respondenterne selv har valgt på baggrund af egne interesser, og er herved med til at skabe livsglæde.

Det kan udledes fra ovenstående, at respondenternes fritidsinteresser og aktiviteter har forandret sig, i udvikling med at respondenterne er blevet ældre og har stiftet familie samt fået arbejde. Hermed har respondenterne måtte afskaffe tidligere aktiviteter og interesser samt tilegne sig nye. Aktiviteterne, herunder arbejde og huslige pligter, er med til at bidrage til samfundet og gør, at familien kan leve. Arbejdet er med til at give respondenterne tilfredsstillelse, da det er igennem arbejde at respondenterne udvikler en del af deres identitet og der kan skabes et nyt netværk. Men det er vigtigt, at respondenterne ligeledes dyrker fritidsinteresser og aktiviteter, da det er selvvalgte aktiviteter, der medfører livsglæde. Herved giver omgivelserne, i form af de økonomiske ressourcer, respondenterne mulighed for at deltage i aktiviteter, såsom at rejse, materialer til kreative interesser og det at kunne være medlem af en organisation eller forening, jævnfør CMOP.

8.3.3 Fritidsinteresser og aktiviteter som pensionist

Med tiden ændres aktivitetsniveauet, det sociale netværk og dermed også ens interesser. Flere af respondenterne fortæller, at de som pensionister startede med at dyrke nye interesser. To respondenter startede til billard, hvor en af dem ligeledes fortæller, at: *"(...) jeg var blevet pensionist, det var jeg kom til at spille bridge"* (Respondent G). Ud fra dette kan det udledes, at menneskers aktivitetsdeltagelse ændres med alderen, blandt andet grundet helbredet, og derfor er nogle ældre mennesker nødsaget til at skifte interessekurs og tilpasse sig nye interesser, for at kunne opnå livsglæde og udvikle deres sociale netværk (91). Interesser og aktiviteter kan udøves både alene eller i samvær med venner eller familie. De fleste respondenter fortæller, at de ofte hyggede sig i selskab med familien, over en samtale og en kop kaffe: *"(...) vi var altid sammen til en kop kaffe og sådan noget. Og så sad vi og snakkede og havde det sjov (...)"* (Respondent A). Citatet viser, at respondenterne ofte var sammen med sit netværk over en kop kaffe, hvilket gør sig gældende for flere af respondenterne. Nogle respondenter fortæller: *"Altså i familien, der spillede vi meget kort"* (Respondent C), mens andre hyggede over et brætspil: *"(...) vi har spillet Trivial Pursuit"* (Respondent D).

Flere af respondenterne har været fysisk aktive med deres venner, hvor de blandt andet gik hærvejsmarch, ture i naturen, på stranden eller i skoven. En respondent fortæller, at: *"(...) jeg havde en meget, meget god veninde jeg gik hærvejsmarch [med]"* (Respondent D). Udover

udendørsaktiviteter i naturen opsogte nogle respondenter arrangementer for at dyrke deres interesser, en respondent fortæller blandt andet: ”(...) jeg er jo meget interesseret i opera” (Respondent E), hvor vedkommendes interesser består i både teater og opera. Derudover deltog flere af de kvindelige respondenter i indendørsaktiviteter, såsom banko, kortklub og strikkeklub.

Det kan udledes ud fra ovenstående, at respondenterne har fået mere tid til indendørs og udendørsaktiviteter og fritidsinteresser, efter de er blevet pensionister. De aktiviteter respondenterne udøvede i samvær med deres venner og familie var forskellige. Respondenternes helbred har sat nogle begrænsninger i forhold til at deltage i aktiviteter, derfor er det vigtigt, at respondenterne tilpasser sig aktiviteten eller tilegner sig nye aktiviteter, for at de kan blive ved med at udøve dem. Det er vigtigt, at respondenterne forbliver både fysisk og kognitivt aktive, med henblik på at holde kroppen og hjernen i gang, da det er med til at skabe mening med livet og derved giver livsglæde. Omgivelserne kan være en hjælp til respondenterne i forhold til at udøve aktivitet, da de fysiske omgivelser, blandt andet hjælpemidler og økonomiske ressourcer, gør det muligt for respondenterne at deltage i meningsfulde aktiviteter. Det er vigtigt, at kunne graduere aktiviteterne efter respondenternes aktivitetsniveau, så de kan bevare deres tidligere aktiviteter, hvor de har skabt et socialt netværk (91).

8.4 Nuværende aktiviteter

I det nedenstående beskrives respondenternes nuværende aktiviteter.

8.4.1 Nuværende aktiviteter på plejehjemmet

På nuværende tidspunkt forefindes forskellige aktivitetstilbud til respondenterne på plejehjem. Tilbuddene kan både være arrangeret af plejehjemmets personale, kommunale aktivitetsmedarbejdere, frivillige og beboerne selv. Respondenterne nævner nogle forskellige aktiviteter, der er på et eller flere af de udvalgte plejehjem. Gymnastik, hvad enten det er stående eller siddende gymnastik, er repræsenteret på alle tre plejehjem og udbydes en gang om ugen. Derudover bliver sang og dans også udbudt på alle tre plejehjem. Hvert af de tre inddragede plejehjem har et fællesareal, som anvendes til aktiviteter. Via fællesarealet er plejehjemmets omgivelser medvirkende til at gøre det muligt for respondenterne at udøve og deltage i aktiviteter. Dette er med til at udvikle respondenternes identitet igennem sociale aktiviteter på plejehjemmet, jævnfør CMOP. Bingo er endnu en aktivitet, der finder sted i fællesarealet, især på det ene plejehjem: ”(...) der går vi over og får kaffe og snakker og spiller bingo (...)” (Respondent L). En anden respondent fortæller om, hvordan der førhen var flere kreative aktiviteter på plejehjemmet,

hvor beboerne kunne sidde og sludre sammen: ”*Jamen altså dem der ville strikke, de kunne jo strikke og hækle og (...) men jeg ville helst være der og jeg malede også meget stofmaling (...)*” (Respondent N). Herved er plejehjemmets nedskæringer på kreative og fælles aktiviteter med til at hæmme respondenternes aktivitetsudøvelse og herved reducere deres livsglæde. Derfor er det vigtigt, at plejehjemmene bibeholder de tidligere aktivitetstilbud, der kan medvirke til at bevare det sociale netværk, som er med til at give respondenterne livsglæde og en mening med livet, jævnfør CMOP. De sociale tilbud på plejehjemmet er ikke kun af fysisk eller kreativt karakter, respondenterne fortæller ligeledes, at de nyder det sociale samspil med andre beboere over en kop kaffe. En respondent fortæller, at hun holdte meget af oplæsning på plejehjemmet, der foregik med frivillige, unge mennesker. En anden respondent fortæller om filmaftener, der afholdes på plejehjemmet, og som han er med til at arrangere. Flere respondenter giver endvidere udtryk for, at de meget gerne vil dyrke flere aktiviteter uden for plejehjemmet, som at gå en tur eller blive kørt i kørestol: ”*(...) så kommer der to frivillige og går en tur med dem, der ønsker det*” (Respondent O). På et af de inddragede plejehjem er der, som det fremgår af citatet, fast tilknyttet nogle frivillige, der går en tur med nogle af beboerne, hvis de ønsker det. Omgivelserne, såsom frivillige, personale eller pårørende kan være med til at opfylde respondenternes ønske om gåture. Herved kan omgivelserne gøre det let tilgængelig for respondenterne at deltage i aktiviteter udenfor plejehjemmet, ved hjælp af forskellige hjælpemidler (91). Sammenkomster og udflugter er nogle af de aktiviteter respondenterne gerne vil have et større udbud af, og stort set alle synes, at der arrangeres for få sammenkomster og udflugter på plejehjemmet: ”*Jamen det har vi været nogle gange [på udflugter], men det er længe siden (...)*” (Respondent N). På nogle af plejehjemmene findes der allerede aktiviteter, såsom udflugter, som respondenterne kan deltage i sammen med andre beboere, men aktiviteten udbydes sjældent. Der er flere årsager til at udflugter ikke forekommer særlig ofte, eksempelvis manglende ressourcer samt økonomiske begrænsninger i omgivelserne, jævnfør CMOP.

Det kan udledes fra ovenstående, at der på plejehjemmene findes forskellige aktiviteter, som respondenterne kan deltage i enten alene eller i samvær med andre beboere. Respondenterne savner dog flere aktiviteter, som opfylder deres aktivitetsønsker. Flere af respondenterne har behov for hjælp til udøvelse af aktivitet og er begrænset af omgivelserne. Hermed menes, at respondenterne er afhængige af personale eller anden form for hjælp, for at de kan deltage i aktiviteter og hermed bevare netværket. Personalet har ofte mange andre opgaver at se til og derfor bliver nogle aktiviteter nedprioriteret. Dette er med til at påvirke respondenternes aktivitetsudøvelse og derved deres glæde

ved at deltage i aktiviteter. Derfor er det vigtigt, at omgivelserne, hermed plejehjemmene, udbyder flere aktiviteter, som er meningsfulde for hver enkelt respondent. Hvis respondenterne ikke kan deltage i meningsfulde aktiviteter på plejehjemmet, bliver de isoleret og det sociale netværk imellem beboerne bliver ikke opbygget eller bevaret. Det er vigtigt, at omgivelserne udbyder aktivitetsmuligheder, hvor respondenterne kan lære andre at kende, og derved opbygge og vedligeholde et nyt netværk. Det er ligeledes vigtigt, at respondenterne er motiverede og har sociale kompetencer for at skabe netværk. Grundet manglende ressourcer fra de sociale omgivelser, kan en videreudvikling af Trivselsskærmens moduler med tilhørende funktioner, være med til at forbedre aktivitetsmulighederne for respondenterne, jævnfør CMOP og netværksteori.

8.4.2 Nuværende aktiviteter med familie og venner

En af de primære aktiviteter respondenterne udfører i samværet med familie og venner på plejehjemmet, er at hygge over en kop kaffe. Ifølge respondenterne skyldes dette begrænsede aktivitetsmuligheder på plejehjemmet, hvor respondenterne mangler aktiviteter, som de kan udføre i samspil med deres sociale netværk. Herved bliver aktivitetsudøvelsen nedsat, da omgivelserne sætter en begrænsning for deltagelse i aktivitet, hvilket kan påvirke respondentens sociale netværk, jævnfør CMOP. En respondent fortæller om, hvad hun foretager sig i samværet med sin familie: ”Så snakker vi og knuser og griner og får en god sludder” (Respondent L). Det fremtræder, at det er betydningsfyldt for respondenterne at være i samspil med deres familie og venner. Når respondenterne er i samvær med deres nærmeste netværk, giver det dem en tryghed, nærvær og er med til at styrke deres identitet. Derfor er det vigtigt for respondenterne at bevare deres sociale netværk, selvom de er flyttet på plejehjem, da familien ofte er dem, de er mest knyttet til, og det giver respondenterne livsglæde, jævnfør netværksteori.

Nogle af respondenterne deltager i aktiviteter uden for plejehjemmet. For eksempel er en respondent teater interesseret og ser ligeledes opera forestillinger i biografen med en gammel ven engang imellem. En anden respondent spiller bridge på et aktivitetscenter i samvær med andre ældre, en tredje respondent laver glas på et aktivitetscenter, mens en fjerde er med i en strikkeklub med nogle gamle veninder, hvor de besøger hinanden på skift. Disse er ligeledes aktiviteter, som respondenterne dyrkede inden indflytningen på plejehjemmet, og ved at de fortsat deltager i aktiviteterne fastholder de kontakten til deres netværk efter at være flyttet på plejehjem, ifølge netværksteorien.

Det kan udledes fra ovenstående, at nogle respondenter stadig har mulighed for at beholde de gamle kontakter til netværket, ved at deltage i de samme aktiviteter, som de gjorde inden de flyttede på plejehjem. Det er både de fysiske omgivelser, såsom biografen, og de sociale omgivelser, hermed netværket, der gør det muligt for respondenterne at kunne deltage i de aktiviteter. Det er betydningsfuldt for respondenterne, at de kan blive ved med at dyrke de aktiviteter, som de har dyrket inden de flyttede på plejehjemmet. Respondenterne har et behov for at kunne vælge de aktiviteter, som giver dem en meningsfuld hverdag på plejehjemmet, og aktiviteterne skal være udførlige for respondenterne samt indenfor deres kompetenceområde. Nogle af respondenterne aktiviteter sammen med familien og venner har dog ændret sig, efter de er flyttet på plejehjem. Ifølge nogle respondenter er aktivitetsmulighederne på plejehjemmet begrænsede, samtidig er helbredet ikke det samme mere og kan udgøre en forhindring i aktivitetsudøvelse. Med henblik på at forbedre respondenterne aktivitetsudøvelse og give dem mulighed for at udøve aktiviteter sammen med andre og dermed bevare deres sociale netværk, vil det for nogle kræve ændringer i omgivelserne, aktiviteterne og menneskerne. Det vil sige, at plejehjemmet, personale og pårørende bør tilbyde flere meningsfulde aktiviteter, som kan gradueres på baggrund af den enkeltes behov. Respondenterne skal ligeledes have viljestyrke og relevante hjælpemidler for at kunne udøve aktiviteter sammen med andre. Denne ændring er vigtig, for at respondenterne blandt andet kan skabe nye netværk gennem aktiviteter på plejehjemmet og kan bevare trygheden hos deres tætte familie og venner. For at gøre det lettere for respondenterne at bevare kontakten til netværket, og samtidig give mulighed for, at respondenterne kan deltage i flere aktiviteter på plejehjemmet, er der ligeledes den mulighed at respondenterne får udleveret en Trivselsskærm, hvor der indgår sociale moduler og dertilhørende funktioner (91,92).

8.4.3 Nye interesser og aktiviteter på plejehjemmet

Nogle af respondenterne har fået nye interesser efter de er flyttet på plejehjem, som fremgår af følgende: *”Ja dans, det, ja det kan man godt sige”* (Respondent C). Respondenten giver ligeledes udtryk for, at han er blevet glad for at synge efter han er flyttet på plejehjem. Plejehjemmets omgivelser har gjort det muligt for respondenterne at tilføje nye aktiviteter til deres hverdag, som er med til at skabe livsglæde og udvikle deres identitet, jævnfør CMOP. Det fremgår ligeledes at enkelte respondenter har fået nye interesser efter de er flyttet på plejehjemmet, såsom at male, tegne, strikke og hækle, som er nogle aktiviteter, de har været rigtig glade for. Men på nuværende tidspunkt finder aktiviteterne ikke sted, grundet manglende ressourcer, såsom dårlig økonomi. En respondent udtrykker, at han har fået nye interesser i begrænset omfang, som følgende citat

udtrykker: *"Det eneste jeg foretager mig af nyt, det er den snakkemaskine der, det har jeg selv sørget for"* (Respondent H). Det viser sig dog, at de fleste respondenter ikke har fået nye interesser efter de er flyttet på plejehjem, det fremkommer af følgende citat: *"Nej, jeg har ikke fået nogle nye interesser"* (Respondent E), og som en anden respondent udtrykker: *"Nej, det har jeg ikke, overhovedet. Men det kan da komme endnu"* (Respondent F). Nogle respondenter har ikke fået nye interesser, men har et ønske om at få nogle nye aktiviteter på plejehjemmet. En undersøgelse viser at, raske ældre generelt er aktive og er gode til at dyrke forskellige aktiviteter samt deltage i forskellige arrangementer. Derfor er det vigtigt at bevare de sociale aktiviteter, når de kommer på plejehjem, for at undgå isolation (92). Det er vigtigt, at respondenterne tilegner sig nye aktiviteter på plejehjemmet for at skabe et socialt netværk, og undgå isolation. Flere respondenter ser fjernsyn, nogle nyder at se dyr - og naturfilm, mens andre godt kan lide at se tv2 Charlie, da: *"(...) der er mange film over Charlie"* (Respondent J). Alle respondenterne har fjernsyn i deres lejligheder og at se fjernsyn er en aktivitet alle respondenter kan være med til på trods af fysiske og kognitive begrænsninger. Der kan være flere årsager til, at respondenterne ikke ønsker at deltage i sociale aktiviteter, nogle respondenter føler sig ensomme og herved isolerer sig fra andre mennesker. En undersøgelse foretaget i 75 kommuner, viser at 25 procent af ældre over 80 år føler sig alene af og til, samt at ti procent føler sig tit alene (92). Dette kan skyldes at, med stigende alder mister de ældre deres sociale netværk og derved bliver netværket mindre.

Det kan udledes fra ovenstående, at nogle respondenter har tilegnet sig nye interesser, som er med til at opbygge et nyt netværk på plejehjemmet, samtidig oplever de følelsen af tilhørsforhold til en gruppe, som er med til at reducere isolation og ensomhed for respondenterne. Mange respondenter har ikke fået tilegnet sig nye interesser eller aktiviteter siden de er kommet på plejehjem, dette er medvirkende til, at respondenternes aktivitetsniveau falder og dermed reduceres deres livskvalitet. Derfor er det vigtigt, at omgivelserne er med til at opbygge et nyt socialt netværk, for at forbedre respondenternes livskvalitet. En udvikling af Trivselsskærmens moduler, med mulighed for meningsfulde aktiviteter, der kan fange respondentens interesse og dermed skabe glæde, kunne være en mulig løsning for at forbedre netværket, jævnfør CMOP og netværksteori.

8.4.4 Dagligdagsaktiviteter

Nogle respondenter ønsker at udfører helt almindelige dagligdagsaktiviteter og dyrker deres egne interesser. For flere af respondenterne er deres morgentoilette en vigtig del af deres dagligdagsaktiviteter, hvor de kan forblive selvhjulpne og selv klare deres morgenrutine. En

respondent nævner, at: *"Jeg står op og vasker mig og gør mig i stand og kommer i tøjet, og så går jeg ind og støver af og så ordner jeg planter (...)"* (Respondent L). Respondenterne prioriterer, at de selvstændigt kan klare egen-omsorg, såsom vask, påklædning og spise med mere. Det er med til at styrke individets livsglæde og styrker deres aktivitetsudøvelse. Det at individet er vel soigneret og har følelsen af selvværd gør, at individet har lyst til at mødes med andre mennesker og deltage i sociale aktiviteter, jævnfør CMOP.

Det kan udledes fra ovenstående, at det betyder meget for respondenterne at være vel soigneret for at bevare deres selvværd og har lyst til at deltage i aktiviteter sammen med andre. I dette tilfælde er det individet selv, som kan sætte en begrænsning i forhold til at deltage i sociale aktiviteter, hvis de har et dårligt selvværd. Derfor er det relevant, at omgivelserne gør det muligt for respondenterne at kunne være vel soigneret og selvhjulpne, for dermed have lyst til at deltage i sociale aktiviteter. De fleste respondenter ønsker at forblive selvhjulpne og hermed kan Trivselsskærmens moduler i form af praktiske funktioner, som tænde lys til badeværelset, gøre en forskel for respondentens selvværd. Dette gør det muligt for respondenterne selv at kunne gå på badeværelset uden at kontakte personalet, og dermed kan de praktiske funktioner, gøre tilværelsen lettere for respondenterne og giver mulighed for at deltage i sociale aktiviteter, hvilket styrker respondentens livskvalitet, jævnfør CMOP.

8.5 Aktivitetsudfoldelse

I forbindelse med at forbedre det sociale netværk, er der både nogle muligheder, begrænsninger og krav for at respondenterne kan deltage i aktiviteter, hvilket beskrives i de følgende afsnit.

8.5.1 Mulighed for deltagelse i aktivitet

Flere respondenter giver udtryk for, at de har mulighed for at udføre de aktiviteter eller dyrke de interesser, de har lyst til på plejehjemmet. En respondent udtrykker således: *"Det har jeg mulighed for hvis jeg vil"* (Respondent C). Respondenten lægger op til, at mulighederne er der, hvis vedkommende har viljen til at dyrke sine interesser. Viljen har en stor betydning for individets aktivitetsudøvelse, hvis respondenterne har viljen til at udøve aktivitet, når de ofte langt i tilværelsen, jævnfør CMOP. En respondent, der førhen har gået op i havearbejde, er blevet tilbudt at hjælpe gartneren: *"(...) Plejehjemlederen hun sagde, jeg kunne da, når der bliver forår, så kan jeg jo hjælpe gartneren med anlæggene her udenfor"* (Respondent E). Respondenten er dog i tvivl om, hvorvidt han vil kunne holde til det, grundet hans helbred. Omgivelserne er en stor del af individets mulighed for at kunne deltage i meningsfulde aktiviteter, men det handler også om individets vilje og tro på, at de kan deltage i aktiviteten. Herved er det vigtigt at styrke respondenternes vilje og

give dem troen på, at på trods af deres helbred, kan de godt deltage i aktiviteter, da det vil styrke respondentens aktivitetsniveau og livskvalitet, jævnfør CMOP.

Ud fra ovenstående kan det udledes, at nogle respondenter har mulighed for at deltage i aktiviteter på plejehjemmet, hvilket er positivt for respondenternes livskvalitet, og det gør det muligt for respondenterne at indgå og opbygge et socialt netværk. Nogle respondenter har mulighed for at deltage i aktiviteter, men benytter sig ikke af tilbuddet, hvilket kan skyldes flere årsager, blandt andet en begrænsning fra respondenterne. Hermed menes, at respondenterne kan have dårligt selvværd, ikke føler sig tilpas på plejehjemmet eller mangler viljen til at udøve aktivitet. Viljen er vigtig at få opbygget, da viljen kan være med til at sætte begrænsninger for at udøve aktivitet, jævnfør CMOP.

8.5.2 Begrænsninger for at deltage i aktivitet

Respondenterne giver udtryk for, at helbredet blandt andet sætter en begrænsning for at dyrke tidligere og nuværende interesser, som fremgår af følgende citat: *"Jamen det kan jeg slet ikke med mine ben. Jeg går så dårligt og jeg er så fyldt af slidgigt, det knaser (...)"* (Respondent N). Nedsat gangfunktion kan påvirke aktivitetsudøvelsen. Det kan også skyldes nedsat syn og øget træthed. Flere respondenter nævner, at nedsat syn forhindrer dem i eksempelvis at læse en bog eller lignende, hvilket kan påvirke respondenternes opfattelse af egen formåen: *"(...) nu har jeg også meget dårlige øjne og ser dårligt og så svinder initiativet jo også lidt ikke, når man ikke sådan er helt fint"* (Respondent K). Som det fremgår af citatet, kan nedsat syn medvirke til, at respondenterne er opgivende i forhold til aktivitetsdeltagelse og de kan hermed miste lysten til at dyrke forskellige interesser, hvilket kan påvirke aktivitetsudøvelsen ved andre aktiviteter. Derfor er det vigtigt at både de sociale og fysiske omgivelserne gør det muligt for respondenterne at kunne deltage i aktiviteter, der passer til respondenternes ressourcer. Derfor er det vigtigt, at respondenterne deltager i alle de aktiviteter, som de har mulighed for på plejehjemmet. Dette er med til at opretholde respondenternes funktionsniveau og holde dem sunde, jævnfør CMOP.

Samtidig fravælger nogle respondenter sociale aktiviteter, da de selv har skåret ned på de sociale arrangementer de inviteres til via deres netværk: *"Det ebber ud, men det er min egen skyld, fordi jeg har skruet ned. (...) det kan jeg ikke holde til mere. (...)"* (Respondent G). Respondenten har ikke længere kræfter til at deltage i de sociale arrangementer, grundet eftervirkninger fra en tidligere blodprop. Mange af disse helbredsmæssige forhold kan ikke forbedres på dette tidspunkt i respondenternes liv, og derfor er omgivelserne, i dette tilfælde plejepersonalet eller

aktivitetsmedarbejderne, jævnfør CMOP, nødt til at være kreative og tilpasse ønskede aktiviteter, så de bliver mulige for respondenterne at udføre.

Andre årsager gør sig også gældende for begrænsning af aktivitetsudøvelse for respondenterne. Det er blandt andet manglende aktivitetstilbud på plejehjemmet og mangel på materialer til at udfolde sig kreativt. En respondent giver udtryk for, at plejehjemmet ikke længere har de samme aktivitetstilbud som tidligere, hvilket hun savner, da hun gerne vil deltage i kreative og sociale aktiviteter. En anden respondent fortæller, at selvom plejehjemmet udbyder materialer til kreative aktiviteter, mangler plejehjemmet de materialer som er relevante for at varetage hans interesser.

De sociale og fysiske omgivelser kan medvirke til at løse denne problematik, hvor plejehjemmet, anskaffer sig eller hjælper respondenterne med at anskaffe sig de nødvendige materialer, for at respondenterne kan udøve aktivitet og øge livskvaliteten, jævnfør CMOP. Det kan også være økonomien, der sætter en begrænsning for, at respondenterne kan deltage i udflugter, da de skal betale for kørsel: ”(...) *det man har et problem med, at for det første skal man betale 2 kr. pr. km. Og der er mange, som du ved, der ikke vil og så bliver turen jo dyr*” (Respondent O). Den samlede udgift for en udflugt deles ud blandt de beboere, der har deltaget i udflugten, og derved kan blive dyrt for hver enkelt respondent. Derudover er der begrænset personale, og personalet har derfor begrænset tid til at sætte sig ned og snakke med den enkelte respondent.

Det kan udledes fra ovenstående, at respondenterne har begrænset muligheder for at deltage i sociale aktiviteter. Dette er grundet både de sociale og fysiske omgivelser, som er med til at sætte en begrænsning i forhold til respondentens mulighed for at deltage i aktiviteter. Disse begrænsninger gør, at respondenternes aktivitetsniveau falder og det sociale netværk nedbrydes. Så for at respondenterne kan bevare deres sociale aktiviteter, vil mere personale og en bedre økonomi på plejehjemmene være behjælpelig, ellers skal der omstruktureres ved hjælp af andre teknologiske hjælpemidler, eksempelvis Trivselsskærmen. Det er vigtigt, at respondenterne vedligeholder deres aktivitetsdeltagelse og samtidig har medbestemmelse i de aktiviteter, der tilbydes på plejehjemmet. Dette kan være med til at fremme respondenternes sundhed, ved at de deltager i meningsfulde aktiviteter, jævnfør CMOP og netværksteori. (94)

8.5.3 Krav for opfyldelse af aktivitet

Et gennemgående krav for at opfylde respondenternes aktivitetsønsker er flere ressourcer og/eller mere personale. Respondenterne har behov for initiativtagere til aktiviteter på plejehjemmet: ”(...)

bare være med i noget, men at der skal være andre, der arrangerer det” (Respondent K). Som det fremgår af citatet, har respondenterne ikke overskud til at skulle stå for aktiviteter, men hun vil meget gerne deltage. Det handler om respondentens ressourcer, da respondenterne ikke har overskud eller viljen til at tage initiativ til aktiviteter. Hermed er det vigtigt, at respondenterne får styrket deres ressourcer, og motivere respondenterne til selv at tage initiativ til sociale aktiviteter, jævnfør CMOP. Dette vil kræve flere ressourcer i de fysiske og sociale omgivelser, da det primært vil være personale eller aktivitetsmedarbejdere, der tager initiativet. Andre respondenter efterlyser flere friske og jævnbyrdige beboere på afdelingen, og samtidig efterlyser de nogen, der har samme interesser som dem selv: *”(...) det kunne jo godt være flere end mig der har det på denne her måde*” (Respondent K). Flere af de friske respondenter har samme ønske om at deltage i aktiviteter sammen med jævnbyrdige personer.

Ud fra ovenstående kan det udledes, at respondenterne mangler viljen og motivation til at udøve aktiviteter. Det er vigtigt, at omgivelserne er med til at motivere respondenterne til at deltage i sociale aktiviteter, da det øger deres livskvalitet og dermed glæden ved at være på plejehjemmet. Derudover er det vigtigt, at omstrukturere de fysiske og sociale omgivelser, for at respondenter, der har samme aktivitetsniveau, kan mødes og deltage i sociale aktiviteter. Derved vil respondenternes motivation stige, da respondenterne kan udføre meningsfulde aktiviteter med nogle beboere, som er på samme niveau som dem og derved kan blive udfordret i aktivitetsudøvelsen. Ved hjælp af Trivselsskærmen, kan respondenterne via videoopkald komme i kontakt med de beboere, som er på samme niveau som dem selv, jævnfør CMOP.

8.6 Behov for praktiske foranstaltninger ved Trivselsskærmen

For at respondenterne kan anvende de nye funktioner til Trivselsskærmen, bliver de nødt til at være modtagelige for Trivselsskærmen, samt være motiveret og have viljen til at afprøve modulet med de tilhørende funktioner.

8.6.1 Positiv over for Trivselsskærmen

De fleste respondenter har et begrænset kendskab til computere og tablets, men stadigvæk er flere af respondenterne motiveret for at afprøve og anvende Trivselsskærmen. Respondenterne er positive over for Trivselsskærmen, og kunne godt tænke sig at anvende den, hvis de føler, at modulet er let tilgængeligt på Trivselsskærmen, hvilket fremgår af følgende udsagn: *”Jamen jeg blev nok bidt af den der, det er jeg sikker på. Jeg kan godt lide sådan noget, hvis jeg kan få lov til det*” (Respondent M). Citatet viser, at en respondent har viljen og modet til at afprøve ny teknologi, som

Trivselsskærmen. Viljen er et vigtigt fundament for, at respondenterne kan udøve aktivitet og dermed har viljen til at afprøve ny teknologi, ellers vil det bremse dem i aktivitetsudøvelsen, jævnfør CMOP. Det viser sig ligeledes, at en del af respondenterne har interesse i at anvende ny teknologi, der kan gøre deres hverdag lettere og gøre det muligt for dem at komme i kontakt med andre personer. En af respondenterne vil gerne selv eje tabletten med Trivselsskærmens moduler. Han er interesseret i at anvende den, fordi han har set andre plejehjemsbeboere anvende teknologien.

Det kan udledes fra ovenstående, at respondenterne er positive over for Trivselsskærmen, og de har viljen og er motiveret for at afprøve modulerne med de dertilhørende funktioner. Det er altafgørende, at respondenterne er motiveret for at afprøve Trivselsskærmen og ikke er bange for at anvende ny teknologi, da det har betydning for deres aktivitetsudøvelse. Hermed menes, at hvis respondenterne er bange for at anvende ny teknologi, lærer de ikke at anvende modulerne og derved bliver deres mulighed for at deltage i sociale aktiviteter ikke forbedret, jævnfør CMOP.

8.6.2 Afprøvning af Trivselsskærmen

Tre af respondenterne har en tablet, hvor to af dem indeholder Trivselsskærmens fire moduler, som de har afprøvet under en tidligere afprøvning og endvidere bruger engang imellem, hvilket fremgår af følgende:

”Jeg bruger den ærlig talt ikke ret meget. Jeg kan spille et spil derpå en gang i mellem og så kan jeg se, hvad jeg skal have, når de har skrevet det ind, hvad jeg skal have til middag sådan en måned, men det er lang tid siden de har sat det ind” (Respondent A).

Ovenstående citat viser at, respondenterne har anvendt Trivselsskærmen til at se en oversigt over madplanen og spille et spil. Men generelt har respondenterne svært ved at huske, hvordan Trivselsskærmens moduler fungerer, og har dermed svært ved at anvende dem. Derfor er det nødvendig med en grundig oplæring af teknologien, for at respondenterne kan anvende Trivselsskærmens moduler optimalt og for at Trivselsskærmen vil kunne have en påvirkning på respondenternes sociale netværk, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori. Det nytter ikke noget, at respondenterne ikke forstår at anvende modulerne, da Trivselsskærmen så vil blive lagt på hylden. Respondenterne har selv forsøgt at udforske teknologien, men det blev ofte tilfældigt, hvad de trykkede på af ikoner på tabletten, hvilket fremgår af følgende udsagn:

”(...) Et spil med sådan en, jeg kalder ham klovnen når jeg har fundet ham derpå. Sådan en jeg kan få til at rende rundt og det er det eneste spil jeg har fundet derpå. Det er sådan tilfældigt, jeg kan ikke lige slå op på. Det er når jeg sidder og leger med den, at han er kommet frem, ikke” (Respondent A).

Citatet viser, at respondenterne har fundet et tilfældigt spil, der har fanget hendes interesse. Dette viser, at respondenterne er nysgerrige og ønsker at anvende ny teknologi, som Trivselsskærmen.

Det kan udledes af ovenstående, at respondenterne under afprøvning af Trivselsskærmen ikke havde fået en tilstrækkelig oplæring i at anvende de nuværende moduler med de dertilhørende funktioner. Derfor er det vigtigt, at respondenterne får en tilstrækkelig oplæring fra starten af, men også efterfølgende, for at respondenterne kan huske funktionernes anvendelse, udvikle deres kompetencer og ikke bliver tilbageholdende med at anvende teknologien. Når respondenterne afprøver og får en oplæring i Trivselsskærmens moduler, bliver respondenterne socialiseret igennem afprøvningen, hvor de opdager, hvilken mening der er med teknologien, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori.

8.6.3 Bekymringer ved Trivselsskærmen

Der er flere respondenter, som er bekymret over forskellige aspekter ved Trivselsskærmen.

Respondenter tænker på de økonomiske omkostninger ved at få en Trivselsskærm og derfor er de interesseret i, hvor dyr teknologien er, for hvis den er for dyr, så har de ingen interesse i at have den. Derfor er det vigtigt, at respondenterne får af vide, hvordan det hænger sammen økonomisk og at respondenterne ikke skal betale for at have Trivselsskærmen. Ligeledes føler nogle respondenter sig begrænset i at anvende teknologien, da de ikke har kendskab til den, og samtidig har fysiske skavanker, såsom nedsat syn, hukommelse, hørelse og motorik. Det fremgår af følgende udsagn: *”(...) Nej så det giver jeg op med både før og efter, ja det gør jeg. Fordi, for det første, så synes jeg, at jeg er for gammel, fordi det sidder ikke fast, nej” (Respondent F), og: ”Ja så måske, det kan jeg ikke sige, nej. Ej, du skal tænke på, jeg går faktisk i 72., nej 92. alder. Det skal man altså kalkulere med, når man er så gammel som mig. (...)” (Respondent G).* Citaterne giver udtryk for, at respondenterne er tilbageholdende over for teknologien, da de ikke tror på sig selv og mener, at de er for gamle til at anvende teknologi.

I den ovenstående kan det udledes, at nogle af respondenterne er bekymret for, hvad det vil koste dem at få Trivselsskærmen. Derfor skal det gøres klart over for respondenterne, at det bliver

omgivelserne, hermed plejehjemmet, der investerer i Trivselsskærmen og at det ikke kommer til at koste noget for den enkelte respondent. Dette er vigtigt at gøre klart, da disse bekymringer kan påvirke respondentens motivation til at afprøve Trivselsskærmens moduler og dermed deres aktivitetsudøvelse. Derudover er nogle respondenter tilbageholdene over for Trivselsskærmen, grundet deres opfattelse af egen formåen, da de ikke mener, at de er i stand til at anvende Trivselsskærmen. Derfor er det vigtigt, at respondenterne har viljen og er åbne for at afprøve teknologien og at respondenterne igennem oplæringen af Trivselsskærmens moduler kan udvikle sig og blive bekendt og tryk ved Trivselsskærmens funktioner. De sociale omgivelser, hermed personalet, skal være med til at styrke, motivere og give respondenterne troen på, at de godt kan finde ud af at anvende Trivselsskærmen, jævnfør CMOP og konstruktivistisk teknologiteori.

8.6.4 Let anvendelig

Derudover er det vigtigt, at Trivselsskærmen er let at anvende for respondenterne, for at de ikke bliver skræmt for teknologien: ”Ja. Det skulle være let. For jeg har jo ikke nogen ordentlig skoleuddannelse” (Respondent B). Dette stiller krav til teknologien, både i forhold til at den skal være let tilgængelig og let at anvende, samt der skal være tilstrækkelig undervisning i anvendelsen af teknologien. Teknologien må ikke være for avanceret, da dette skræmmer respondenterne. Generelt skal funktionaliteten være indrettet på den måde, at den henvender sig til den ældre del af befolkningen. Respondenterne har ligeledes et krav til Trivselsskærmen om, at den skal være skræddersyet til den enkelte, da respondenterne har forskellige behov i forhold til teknologien. Derfor er det smart, at Trivselsskærmen kan tilpasses til den enkelte respondent alt efter, hvilken bruger respondenterne er og hvilket netværk respondenterne indgår i, da teknologien ofte er udviklet i et bestemt netværk, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori.

Det kan udledes fra ovenstående, at respondenterne kræver, at Trivselsskærmen er let at anvende. For at imødekomme respondenternes behov i forhold til ønsket om, at Trivselsskærmens funktioner skal passe til den enkelte respondent, hvor funktionerne skal være simple og lette at bruge, skal respondenterne være med under udviklingen. Derfor er respondenterne på plejehjemmet medinddraget, da netværket imellem de projektansvarlige og respondenterne medvirker at ideer, drømme og fantasier kan blive virkeliggjort. Det socio-tekniske netværk, som er samspillet mellem de menneskelige og ikke-menneskelige aktører, der er med under konstruktionen af teknologien (93), er med til at udvikle Trivselsskærmens moduler på baggrund af respondenternes behov. Igennem det socio-tekniske netværk, bliver Trivselsskærmen udviklet, men respondenterne udvikles

også i processen, i samspil med Trivselsskærmen. Det vil sige, at respondenterne gennem udviklingsprocessen får en viden om Trivselsskærmen og bliver klogere på og bedre til at anvende modulet, da respondenterne er med under udviklingen. Det er vigtigt, at respondenterne er med fra starten af processen, men de skal også være med i det videre forløb i netværket, for at kunne være med til at reproducere modulet og gøre Trivselsskærmens modulet endnu bedre, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori.

8.7 Ønsker og behov til sociale aktiviteter ved brug af Trivselsskærmen

Udover at respondenterne har lyst til at afprøve Trivselsskærmens modulet og har viljen til at lære at bruge teknologien, skal der også være nogle modulet på Trivselsskærmen, der motiverer respondenterne til at anvende den i dagligdagen. Derfor er det vigtigt, at respondenterne er med under udviklingen af de nye funktioner, for at få deres ønsker og behov opfyldt i forhold til at fremme sociale aktiviteter, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori. For at fremme deres livskvalitet er det altafgørende, at de finder funktionerne meningsfulde og dermed at have lyst til at udøve aktiviteter og anvende de modulet, som er på Trivselsskærmen, jævnfør CMOP.

I undersøgelsens interview og workshop kom respondenterne med forskellige ønsker til direkte modulet til Trivselsskærmen samt ønsker til generelle sociale aktiviteter, hvor Trivselsskærmens nuværende og videreudviklede modulet, som supplement, kan være med til at muliggøre de sociale aktiviteter.

8.7.1 Nye funktioner til Trivselsskærmen

Igennem netværket, bestående af respondenterne og de projektansvarlige, skabes der nye innovative ideer til Trivselsskærmen. De fleste ideer kommer ofte fra de aktører, i dette tilfælde respondenterne på plejehjemmet, som kun har et begrænset kendskab eller ingen kendskab til teknologien. Herved finder de ideer fra andre netværk, som de har en bedre tilknytning til, og overfører dem til Trivselsskærmen, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori. Derfor er flere af ideerne til Trivselsskærmens modulet opstået fra respondenternes tidligere netværk og aktiviteter, herunder familie, venner og bekendte, som de har udøvet sociale aktiviteter med.

8.7.2 Kultur funktioner

Nogle respondenter kunne godt tænke sig et modul på Trivselsskærmen, hvor det var let at se film, eksempelvis forskellige dyrefilm. Andre kunne godt tænke sig en malefunktion på tabletten eller forskellige spil, hvor de kan spille med andre, der har en teknologi med samme funktioner. Nogle respondenter er interesserede i musik og synes det kunne være spændende, hvis Trivselsskærmen

havde en funktion, hvor det var let tilgængelig at finde deres yndlings musik. Trivselsskærmen skal have et modul med diverse arrangementer i nærområdet, for at respondenterne har mulighed for at deltage i opera, biograf og andre arrangementer, som er i nærområdet. Respondenterne har også et ønske om, at Trivselsskærmen skal have en funktion, hvor de kan høre lydbøger, læse i en sangbog, se en Tv-oversigt, se vejrudsigt, have kontakt til og bestille tid hos lægen. Derudover har respondenterne et ønske om et modul, hvor de har forbindelse til biblioteket, og kan låne bøger og forskellige materialer elektronisk og derudover have en forum, hvor de kan anbefale og snakke om de bøger, de har læst.

Ud fra ovenstående kan det udledes, at respondenterne har et ønske om flere kulturelle moduler, som kan være med til at forbedre deres sociale netværk. Funktionerne kan give respondenterne en kulturel oplevelse og dermed får respondenterne tilegnet sig ny viden, som de kan dele med omverdenen og igennem fælles interesser skabe nye bekendtskaber, som er med til at forbedre respondenternes netværk og hermed højne deres livskvalitet. Ved at Trivselsskærmen får flere kulturelle moduler, er der større chance for at imødekomme hver enkelt respondents aktivitetsønske. Dermed kan respondenterne have mulighed for at deltage i meningsfulde aktiviteter, og finde sammen med nogle respondenter med samme interesser, jævnfør netværksteori.

8.7.3 Netværks funktioner

Der er ligeledes ønsker til en aktivitetsoversigt, hvor plejehjemmene kan opdatere de arrangementer der forefindes på respondenternes plejehjem, men også på andre plejehjem i et givent tidsrum. Respondenterne ønsker at dette modul opdateres automatisk. Dette er med til, at respondenterne kan følge med i, hvilke aktiviteter der er på plejehjemmene i området og har derved mulighed for at deltage i sociale aktiviteter, som er meningsfuld for det enkelte individ, jævnfør CMOP.

Nogle af respondenterne er specielt interesseret i at komme i kontakt med andre plejehjemsbeboere via Trivselsskærmens moduler, som fremgår af følgende udsagn: *”Nå jamen, det, sådan noget som aktiviteter, altså hvis vi hver kunne lave noget sådan lidt på tværs af de forskellige, så det ikke bare lige var et plejehjem der havde det”* (Respondent C). Denne funktion vil give respondenterne mulighed for at deltage i flere forskellige aktiviteter. De fysiske omgivelser vil gøre det muligt at fremme respondenternes sociale aktivitet, da der er større chance for, at et af plejehjemmene har en aktivitet, som respondenterne finder meningsfuld og derved kan deltage i sammen med andre, jævnfør CMOP. Hvis respondenterne skal komme i kontakt med andre mennesker via teknologi, så er det som regel en mobiltelefon eller fastnettelefon de anvender. En enkelt respondent har brugt sit

videoopkalds modul på Trivselsskærmen, til at komme i kontakt med sin familie og venner.

De fleste respondenter synes, at videoopkalds modulet lyder utrolig interessant. Mange synes, at det lyder som en god ide, at kunne komme i kontakt med venner og familie over en computerskærm, fordi det giver dem mulighed for at se deres pårørende noget oftere. Og det gør det også lettere for de pårørende at komme i kontakt med respondenterne. Modulet vækker stor begejstring hos respondenterne og som en af respondenterne udtrykker det: *”Det lyder jo helt fantastisk”* (Respondent G). Citatet viser, at videoopkald ville betyde meget for respondenternes netværk. Førhen havde den geografiske afstand en stor betydning for tilknytningen til netværket, men i dag kan blandt andet videoopkalds modulet gøre, at respondenterne lettere kan bevare kontakten til familie og venner, jævnfør netværksteorien. Et modul respondenterne ønsker sig på Trivselsskærmen, er interessegrupper, hvor beboere med samme interesse kan mødes og snakke. Herved har de mulighed for at mødes med nogle beboere og få kontakt med nogle mennesker, som har de samme interesseområder. Derudover har respondenterne et ønske om et dating- eller kontaktmodul, hvor respondenterne kan komme i kontakt med andre, hvor de kunne mødes og få glæde af hinanden.

Det kan ud fra ovenstående udledes, at respondenterne har et ønske om, at Trivselsskærmen skal indeholde moduler, der direkte giver mulighed for at komme i kontakt med omverdenen. Modulerne vil gøre det lettere for respondenterne at bevare deres kontakt til deres nære familie og venner og bekendtskaber, men modulerne kan samtidig være med til at skabe nye relationer for respondenterne, som er med til at forbedre deres livskvalitet, jævnfør netværksteori.

8.8 Ønsker til sociale aktiviteter, der kan fremmes ved hjælp af nye moduler til

Trivselsskærmen

Under interviewene og de tre workshops fremkom der mange ønsker, som kunne fremme sociale aktiviteter på plejehjemmet. Ønskerne var ikke direkte moduler til Trivselsskærmen, men Trivselsskærmens nuværende og videreudviklede moduler kan være med til at gøre det muligt for respondenterne at deltage i de nedenstående aktivitetsønsker. Det er vigtigt at være opmærksom på, at de ønsker, som respondenterne kommer med til Trivselsskærmen, skal være med til at fremme social aktivitet og derimod ikke hæmme dem i at deltage i sociale aktiviteter. Derfor er det vigtigt, at have for øje, at teknologiens udformning kan have stor betydning for, hvordan brugernes anvendelsesmuligheder er, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori. Derfor er de projektansvarlige

kommet med mulige anvendelsesmuligheder og moduler til Trivselsskærmen, som kan opfylde respondenternes ønsker til sociale aktiviteter.

8.8.1 Ønsker til plejehjemmets nuværende ressourcer

Flere respondenter fortæller, at der forefindes rammer for socialt samvær på deres plejehjem, men at rammerne ikke bliver udnyttet optimalt. Dette vil sige, at de fysiske omgivelser på plejehjemmet er gode, men de mangler at blive udnyttet og derved hæmmer det respondenterne i at deltage i sociale aktiviteter, jævnfør CMOP. En af respondenterne fremkommer med forslag til, hvilke sociale aktiviteter, der kan frembringe mere socialt samspil blandt beboerne på plejehjemmet, ved at anvende de eksisterende rammer. Dette fremgår af følgende citat:

”Som for eksempel, at nu har vi jo Fælleshuset, der står, og det synes jeg godt vi kan bruge noget mere. For eksempel til noget spil, som jeg siger, hvor vi selv kom med en gave til en 20-25 kroner, og det kan vi godt gøre sådan en gang om måneden. Men vi kan også godt gøre det hver 14. dag, og så spise sammen. (...) Og der er også mange, nu har vi jo en god gård hernede, når det er sommer, men der er også nogen, der holder sig inde selvom det er sommer” (Respondent A).

Generelt er der efterspørgsel på flere aktiviteter i gården, når vejret er til det. Respondenterne fortæller, at både fælleshuset og gården på plejehjemmet kan bruges oftere, til forskellige aktiviteter, nogle af dem kommer ligeledes med et forslag til forbedring af socialt samspil i gården:

”(...) have lidt mere samvær når vejret det bliver godt. Og så kunne vi for eksempel få, ja det kan vi altså også godt, få kaffe nede i gården, og sidde og drikke en kop kaffe sammen og det hele” (Respondent A). Samme respondent fortæller ligeledes: *”Vi har jo både grill og det hele. Men det er jo ikke tit vi har brugt den, jeg tror kun vi havde grill to gange sidste sommer” (Respondent A).*

Ønsket om sociale aktiviteter i gården kan finde sted via initiativtagen fra omgivelserne. Ud fra teorien CMOP, kan de fysiske omgivelser ved hjælp af Trivselsskærmens moduler som videoopkald og kalender funktion gøre det muligt for respondenterne at tage kontakt til hinanden og aftale et arrangement i gården eller i fælleshuset. Samtidig kan de tage kontakt til personalet og spørge om de har mulighed for at hjælpe dem ned i gården, hvis de har en form for funktionsnedsættelse.

Respondenterne har ligeledes et ønske om at forbedre og udnytte de ressourcer, som plejehjemmene allerede har til at udøve sociale aktiviteter.

Respondenterne har blandt andet et ønske om, at den fælles bil på plejehjemmet kan anvendes, for at de har mulighed for at køre ud og opleve forskellige aktiviteter. Respondenterne kom med forslag

til, hvordan eksisterende rammer på plejehjemmet kan udnyttes bedre i forhold til at fremme sociale aktiviteter og det sociale samspil blandt beboerne. Det fremgår af følgende citat:

”For eksempel, nu har vi bilen hernede og vi har også somme tider været i Bilka, men herre gud det er jo ikke noget der sker hver måned. Men altså, hvad kan vi være i bilen, vi kan være en seks-syv stykker” (Respondent A).

Ovenstående citat viser, at hvert plejehjem har en fælles bil, der gør det muligt at tage ud og opleve seværdigheder. Men som tidligere nævnt, sætter de økonomiske omgivelser en begrænsning for at respondenterne kan komme af sted, da der ofte ikke er nok deltagere fra et plejehjem. Derfor vil det være en mulighed med et modul med et forum, for de forskellige plejehjem, der er i nærområdet. Her kunne respondenterne komme med forslag til arrangementer og vælge at deltage. Derudover kunne der være en aktivitetsoversigt, hvor respondenterne kunne tilmelde sig de forskellige arrangementer, der tilbydes på alle plejehjemmene, herved får respondenterne flere aktivitetsmuligheder. Det vil være besparende, da kun én bus skal køre for alle beboerne i området. Dette vil være med til at øge respondenternes sociale netværk, hvor der vil være større mulighed for, at respondenterne lærer andre beboere at kende, som de har fælles interesser med. Herved udvikles omfanget af respondenternes netværk, samtidig bliver tilgængeligheden lettere, ved at de kan tage kontakt til andre plejehjem via videoopkald og følge med og deltage i deres sociale aktiviteter. Dette er med til at øge livskvalitet igennem de nye uformelle netværk, jævnfør netværksteorien. Nogle enkelte respondenter ser muligheden i at bryde faste rammer på plejehjemmet og kan se nogle muligheder frem for begrænsninger, ved at beboerne kan aktiveres med forskellige dagligdags gøremål, på plejehjemmet. Dette fremkommer af følgende udsagn: *”Kunne vi så selv lave lidt mere, for eksempel vi kunne gå ned og dække bord og sådan noget når vi skulle være sammen. Men det er jo også eleverne der gør”* (Respondent A). Det vil gøre det muligt for respondenterne at få flere af deres ønsker og behov opfyldt til sociale aktiviteter, hvis respondenterne hjælp til i nogle daglige aktiviteter. De små ting kan eventuelt være med til at frigøre personalets ressourcer til for eksempel at arrangere flere aktiviteter, hvor beboerne kan være mere sociale med hinanden, som fremgår af følgende: *”Ja, så kunne vi måske få en ekstra dag med at være sammen”* (Respondent A). Citatet viser, at respondenterne er villige til at yde en indsats, hvor opgaverne omstruktureres for at muliggøre flere sociale aktiviteter.

Det kommer også til udtryk at nogle af beboerne er tilfredse med det sociale samvær der er på plejehjemmet og har ikke behov for yderligere tiltag i forhold til sociale aktiviteter, det fremgår af

følgende citat: ”(...) jeg synes på sin vis at det sociale samvær, som vi ønsker, det har vi” (Respondent D). Dette kan både betyde, at de sociale og fysiske omgivelser har gjort det muligt for respondenterne at få opfyldt deres ønsker for aktivitet, men det kan også betyde, at nogle af respondenterne ikke er kommet i bearbejdningsfasen. Dette vil sige, at respondenterne har svært ved at finde på nogle ideer til nye aktiviteter, som de mangler på plejehjemmet. På grund af krisen begrænser de deres kreativitet og har svært ved at se fremad i dagligdagen, ifølge Cullberg og CMOP (13,91).

Selvom nogle respondenter udtrykker, at de ikke mangler socialt samspil på plejehjem, savner de fleste respondenter dog mere socialt samspil, flere sociale aktiviteter og mere kontakt til andre beboere, dette fremgår af følgende: ”Jo, altså lidt mere kontakt til de andre, der skal jo et eller andet arrangement, det skal jo arrangeres på en eller anden måde” (Respondent K). På trods af at alle respondenter har flere ønsker og behov til socialt samspil på plejehjemmet, kan de ikke lade være med at lade sig påvirke af de begrænsninger der forefindes, når deres ønsker og behov skal føres ud i livet. Begrænsningerne er med til at hæmme respondenterne i at komme med nye ønsker og behov for sociale aktiviteter, da respondenterne har svært ved at se bort fra økonomiske- og personalemæssige begrænsninger. Herved er det, det åndelige ved respondenterne, som hæmmer individet i at få nye ideer og kreativitet. Hermed menes, at individets personlighed og vilje påvirker den kreative tankegang, jævnfør CMOP.

Det kan udledes ud fra ovenstående, at respondenterne har et ønske om at plejehjemmets nuværende arealer og ressourcer bliver udnyttet bedre for, at respondenterne kan udøve aktivitet og dermed forbedre deres sociale netværk på plejehjemmet. De fysiske og sociale omgivelser er med til at begrænse respondenternes aktivitetsudøvelse, da bilen er for dyr at anvende for respondenterne og personalet ikke har tid til at udbyde aktiviteter. Derfor skal omgivelserne ændres, hvor Trivselsskærmens moduler kan være med til at forbedre plejehjemmets nuværende ressourcer. Hermed kan modulerne være med til at forbedre mulighederne for, at respondenterne kan deltage i sociale aktiviteter, jævnfør netværksteorien.

8.8.2 Ønsker til netværket

Derudover kunne der forekomme et modul på Trivselsskærmen, et debatforum, hvor respondenterne kan komme med deres ønsker til sociale aktiviteter på plejehjemmet og respondenterne kunne snakke sammen og finde frem til en mulig aktivitet. Selvom de fleste af

respondenterne har mange af de samme ønsker og behov til sociale aktiviteter, er der stadig individuelle ønsker og behov. Dette understøttes af følgende udsagn:

”Nej, jeg synes, altså det der med diskussioner og det, det er det vil fylde en hel del. Hvis vi kunne få sådan noget i gang, og så tror jeg, nu for eksempel få fat i en eller anden person, der, det kan være en politiker, det kan være en præst, det kan være lige meget hvad det er, bare det er en, der vil fortælle det der om de ting han har meget med at gøre” (Respondent C).

I ovenstående giver en af respondenterne udtryk for, at han kunne tænke sig diskussionsaftner, hvor der kommer en udefrakommende person og holder foredrag om et bestemt emne, som for eksempel politik, hvor der efterfølgende er mulighed for at sidde og diskutere emnet i fællesskab. Denne aktivitet er både med til at øge og vedligeholde respondentens kognitive funktionsniveau, og samtidig forbedre det sociale netværk på plejehjemmet, som er med til at give respondenterne en mening med livet, jævnfør CMOP. For at gøre respondenterne mest selvhjulpne, kunne et mail modul, give dem mulighed for selv at kontakte en foredragsholder, som kunne komme på plejehjemmet og holde et foredrag. Nogle af respondenterne har viljen til og interessen for selv at arrangere og afholde arrangementer på plejehjemmet, hvilket udtrykkes i følgende:

”Jeg kan lige sige til dig, altså at jeg er da i alle tilfælde opført på kompetencelisten med hensyn til hele (...) nede i salen. Jeg har så sagt til dem, at jeg kan godt holde et foredrag om Paris og så vise en film” (Respondent G).

Respondenten har tidligere erfaring med at afholde foredrag og vil gerne gøre dette igen for at bevare sin tidligere interesse og opretholde sine kompetencer.

Det kommer derudover til udtryk hos de fleste respondenter, at de godt kunne tænke sig at have et kæledyr på plejehjemmet, dog helst en hund eller en kat: *”Ja, jeg kunne godt tænke mig en lille hund, det kunne jeg. Ja, ja det er en drøm”* (Respondent N). Men på trods af ovenstående ønsker i forhold til at have dagligt kontakt med kæledyr, er de fleste respondenter dog skeptiske over for selv at have kat eller hund på plejehjemmet, da de fleste mener, at de ikke er i stand til at varetage de opgaver og det ansvar der følger med et kæledyr, det ses i følgende citater: *”Vi har tit snakket om, at det kunne være sjovt at have en hund. Den kunne jo godt være lidt vores allesammens.(...)”* (Respondent C). Derudover tænker nogle respondenter på, hvorvidt andre beboere på plejehjemmet ønsker kæledyr:

”Nej, det tror jeg ikke rigtig, fordi de andre, det tror jeg ikke de vil bryde sig om det og så vil jeg ikke gøre det. Så må jeg ikke, så bliver de bange og jeg kan heller ikke

holde til at passe den og den tisser og alt det der, hvordan skulle jeg klare alt det og så tis, det står og lugter og så skal det skiftes og hvem gør det, nej det kan ikke lade sig gøre” (Respondent N).

Ovenstående citat viser, at respondenterne vil have svært ved at passe kæledyret, grundet dårligt helbred. Det at have et kæledyr, kræver meget af individet selv og fra omgivelserne. Da respondenterne selv har svært ved at passe kæledyret, vil det være personalets opgave, som de ikke har ressourcer til. Dermed sætter omgivelserne nogle begrænsninger i forhold til at have kæledyr, jævnfør CMOP. På de fleste plejehjem er der fugle og fisk, det fremkommer af følgende: *”(...) det er sjovt nok, vi har jo et par små fugle”* (Respondent C). Det fremgår, at de fleste ældre har et stort ønske om at have kæledyr til at holde dem i selskab på plejehjemmet. Der er ikke nogle af de adspurgte ældre der har et kæledyr, på grund af egne fysiske begrænsninger og de forbehold der forefindes på plejehjemmene. Her kunne det være en mulighed med et modul på Trivselsskærmen, hvor respondenterne skulle passe et dyr. Det er med til at give dem en tryghed og give respondenterne et ansvar for at skulle passe et dyr. For de mere fysiske friske respondenter kunne der forefindes et modul, hvor respondenterne havde kontakt til hundeejere, som kunne komme forbi med deres hund og de kunne gå en tur sammen. Modulet kunne bestå af et forum for hunde og katteejere, hvor de kunne kontakte hinanden og aftale en mødetid. Kontakten til kæledyr er med til at give respondenterne en anden form for netværk, og mange elsker kæledyr og har den interesse til fælles, som kan være med til at øge livskvaliteten igennem dannelse af det sociale netværk, jævnfør CMOP. Nogle respondenter har prøvet at spille Wii og har et ønske om, at det var på plejehjemmet. Herved kunne de mødes til Wii arrangementer og spille sammen og forbedre kontakten imellem beboerne.

Ud fra ovenstående kan det udledes, at respondenterne har brug for et større netværk. For at øge omfanget af respondentens netværk, er det vigtigt, at de menneskelige og de ikke-menneskelige aktører er i samspil, dette vil sige, at respondenterne og Trivselsskærmen er i samspil, da de til sammen udgør det socio-tekniske netværk. Hermed menes, at Trivselsskærmen og respondenterne tilsammen udgør et socialt samspil, hvor respondenterne socialiseres gennem Trivselsskærmens funktioner, hermed debatforum. Et debatforum kan være med til at udvikle respondenterne, da de forbliver kendt med funktionen og derigennem kan danne et socialt netværk, som kan højne deres livskvalitet, jævnfør konstruktivistiske teknologiteori.

8.8.3 Kulturelle ønsker

Hvad angår aktiviteter på plejehjemmet, har flere respondenter et ønske om, at der bliver arrangeret flere aktiviteter med både bankospil, brætspil og kortspil på plejehjemmet. Dette understøttes med følgende citater: ”Ja. Det og et godt spil kort og sådan noget. Det vil jeg også gerne” (Respondent C) og: ”Det er sådan noget som bankospil” (Respondent J). På nogle plejehjem findes der allerede aktiviteter i form af dans, gymnastik, bankospil, gudstjenester, filmaftner og sang, herved kan Trivselsskærmen give respondenterne en oversigt over de forskellige plejehjems aktivitetsmuligheder, hvor de kan tilmelde sig de aktiviteter, som er meningsfulde for hver enkelt respondent, jævnfør CMOP. Derudover vil det være en mulighed, især for de respondenter, som har en svær grad af funktionsnedsættelse at spille over Trivselsskærmen, hvor de kan spille kort, banko og brætspil med andre beboere. Men det er vigtigt, at Trivselsskærmen ikke kommer til at virke afgrænsende for respondenterne, når teknologien kommer til at skabe struktur og bliver en del af respondenternes hverdagsrutine. Hermed menes, at Trivselsskærmens moduler kan komme til at isolere respondenterne, eksempelvis spil. Derfor skal funktionerne tilpasses til den enkelte alt efter, hvilke funktioner respondenterne ønsker og som kan være med til at optimere det sociale netværk, jævnfør konstruktivistisk teknologiteori.

Men derudover giver respondenterne generelt udtryk for at aktiviteterne forekommer for sjældent eller så eksisterer de ikke længere. En af respondenterne fortæller om hans afsavn i forhold til bowling:

”Altså, der var en overgang (...) Der bowlede vi, vi havde indendørs bowling. Og det var meget sjovt. Det gik jeg meget højt op i. Men det var der desværre ikke så mange der gjorde. Og det døde sådan lidt væk” (Respondent C).

Ovenstående citat giver udtryk for, at respondenterne havde stor interesse for bowling, men andre beboere fandt aktiviteten mindre interessant. Dette kan have været medvirkende til at aktiviteten ikke længere eksisterer på plejehjemmet. Her kan respondenterne få et bowlingspil på Trivselsskærmen, hvor respondenterne har mulighed for at bowle med andre beboere på eget eller andre plejehjem. Ved at spillet er online, kan respondenterne selv vælge sine modspillere og spillet kan være med til at bevare respondenternes sociale aktivitet. Dermed er spillet med til at fastholde respondenterne i deres meningsfulde aktiviteter, selvom ingen andre på plejehjemmet har samme interesse. Deltagelse i bowlingsspillet er med til at fremme respondenternes aktivitetsudøvelse og dermed fremme sundheden, jævnfør CMOP.

En anden respondent vil gerne have nogle flere filmaftner, når det gælder det sociale samspil: *"(...) Lidt mere film og sådan noget måske"* (Respondent E). Det fremgår, at respondenterne på de inddragede plejehjem ønsker at aktiviteterne bliver arrangeret noget oftere og har behov for mere underholdning på plejehjemmet. Underholdning i form af både musik og sang, som kan fremme det sociale netværk. Nogle af respondenterne ønsker musik i form af opera, som fremgår af følgende: *"Lidt mere underholdning. Hvorfor kunne vi ikke for eksempel høre lidt opera?"* (Respondent D). Andre respondenter har et ønske om at deltage i aktiviteter indeholdende musik, i samspil med andre beboere: *"Ja, eller lidt musiske ting, et eller andet, udfolde sig til musik eller noget, det ville være hyggeligt, sammen med andre selvfølgelig"* (Respondent K). Trivselsskærmen kan herved gøre det muligt for respondenterne at aftale arrangementer i forhold til film og musik, samtidig kan Trivselsskærmens moduler, hvor de kan se film og hører musik gøre det muligt at mødes om forskelligt musik eller se film. Det kommer ligeledes til udtryk, at nogle af respondenterne kunne tænke sig en bogklub, hvor der er mulighed for at sidde og tale om de bøger, de hver især har læst og ønsker at læse: *"(...) vi kunne bare snakke lidt og diskutere eller eventuelt læse en bog i fællesskab, hvor der er en, der kan se, der kan læse op, fordi nu kan jeg jo ikke læse (...)"* (Respondent K). Det fremgår af citatet, at respondenterne er glade for højtlesning, da helbredet begrænser nogle respondenter i at læse. Her vil det være en god ide med et modul på Trivselsskærmen, der kunne læse bøger højt. Respondenterne skal selv kunne vælge de bøger, som de ønsker at få læst højt, hvilket kan foregå i samspil med andre. Derudover skal respondenterne have mulighed for at låne lydbøger på biblioteket via Trivselsskærmens moduler. Hvis respondenterne har svært ved at se og gerne selv vil læse, skal Trivselsskærmen kunne forstørre skærbilledet.

Madlavning er ligeledes en af de aktiviteter som står højt på prioriteringslisten over sociale aktiviteter, hos nogle af respondenterne. Dette fremgår af følgende:

"Altså nu er jeg ikke sikker på at de mænd der er her, de vil lave mad, men det var jo skønt hvis der var nogen, der lavede mad nede i Fælleshuset og så vi andre, vi kom og spiste, og så muligvis at vi lavede mad en anden dag og så kom de og spiste. Det kunne være hyggeligt, men det er ikke til at trumfe igennem, for det er ikke, jeg ved ikke, for der skal jo vaskes op og sager også, men der er jo opvaskemaskine dernede"
(Respondent A).

Ovenstående understøttes med samme ønske om madlavning i følgende udsagn: *"Jamen jeg håber at vi kommer mere ud, og vi skal til at måske lave mad selv her på plejehjemmet, det interesserer*

mig” (Respondent B). Madlavning er en aktivitet, som både de mandlige og kvindelige respondenter finder interessant. Herved kunne Trivselsskærmen have et modul, hvor respondenterne havde mulighed for at finde madopskrifter. Dette vil muliggøre, at respondenterne selv kunne vælge det mad, de ønsker at lave i køkkenet sammen med andre og kan føle sig mere selvhjulpne. Det ville måske gøre det muligt for nogle respondenter, selv at handle varerne ind efter opskriften og selv kunne lave maden engang imellem. Hermed kan Trivselsskærmen med sit mad modul i samspil med respondenterne forbedre det sociale netværk, da respondenterne bliver kendt med mad modulet til at finde madopskrifter. Dette er med til at øge respondenternes sociale netværk, da beboerne samles om en fælles interesse og derved øger respondenternes aktivitetsudøvelse, jævnfør netværksteori. Samtidig har respondenterne et ønske om, et modul om politik, hvor forskellige respondenter, som er interesseret i politik, kunne læse om og diskutere politik. Respondenterne har ligeledes et stort behov og mange ønsker til socialt samvær via aktiviteter, som foregår uden for plejehjemmet. Det er et generelt ønske for respondenterne, at de kan komme ud og handle i butikker som Bilka og opleve forskellige seværdigheder. Dette kan eksempelvis være zoologisk have, museum, teater, biografen, gåtur ved havnen eller i skoven, eller en tur til udlandet eller tage en tur til stranden. Dette kommer til udtryk i følgende citater:

”Så kunne jeg godt sådan være til med at komme op og se Fårup Skovhus og alt det der som man ikke kommer ud og ser. For eksempel nede i Randers Regnskov, der har jeg aldrig været, og sådan komme ud og se seværdigheder rundt omkring”
(Respondent A).

Respondenterne har et ønske om at deltage i flere kulturelle oplevelser, som kan være med til at øge deres sociale netværk. Respondenterne har samtidig et ønske om at komme i kirke, herved kunne der være et modul på Trivselsskærmen, hvor eksempelvis de dårligt gående beboere kunne samles og have gudstjeneste over Trivselsskærmen. Derudover har de et ønske om at komme i motionscenter, her kunne de enten få et modul med forskellige motionsøvelser, som de kunne udøve sammen med andre på plejehjemmet, ellers kunne de blive medlem af et fitnesscenter og have en oversigt på Trivselsskærmen for, hvornår der var træning.

Det kan udledes fra ovenstående, at respondenterne har mange ønsker til kulturelle aktiviteter. De kulturelle aktiviteter kan opfyldes ved udvikling af Trivselsskærmens moduler, hvor respondenterne har mulighed for at udøve sociale aktiviteter på og uden for plejehjemmet. Det er vigtigt, for at opfylde respondenternes ønske om at større et netværk, at de kan deltage i kulturelle aktiviteter,

hvor de har mulighed for at danne nye relationer. Trivselsskærmens kulturelle moduler skal være meningsfulde for respondenterne, for at de har lyst til at udøve aktivitet, men Trivselsskærmen skal ikke erstatte det fysiske sociale samspil, jævnfør CMOP.

8.8.4 Kønsoptdelte ønsker

Flere af respondenternes aktivitetsønsker er kønsoptdelte og der tegner sig et mønster blandt de mandlige respondenter, hvad angår aktiviteter på plejehjemmet. De fleste af dem kunne godt tænke sig flere fysiske aktiviteter, som kan fremme det sociale samvær, blandt andet i form af havearbejde, hvor de kan passe et drivhus, spille boldspil og gåture i naturen. En af respondenterne understøtter dette med følgende udsagn: *”Jamen om sommeren, så vil jeg jo meget gerne have en, at man gik en tur med mig”* (Respondent G).

Ovenstående aktiviteter er som regel nogle interesser, som respondenterne har haft tidligere i deres liv, det kommer blandt andet til udtryk i følgende: *”Det var nu mest prydhaven jeg, det sidste hus jeg havde der var kun prydehave, der var ingen sådan nyttehave”* (Respondent E). Denne respondent har altid beskæftiget sig med havearbejde, derfor kunne vedkommende godt tænke sig, at der var mulighed for at lave havearbejde på plejehjemmet. De fysiske aktiviteter er med til at øge og vedligeholde respondenternes fysiske funktionsniveau. Derfor vil det være godt med fysiske aktiviteter på plejehjemmet, jævnfør CMOP. Med hensyn til gåture, som mange respondenter efterspørger, kunne Trivselsskærmen have et modul, hvor de kunne finde forskellige gå ruter i området. Herved kunne respondenterne have et forum, hvor andre beboere på plejehjemmet eller andre plejehjemsbeboere kunne skrive og aftale en gåtur, herved kunne beboerne hjælpe og motivere hinanden til at være fysisk aktive, samtidig med at de dyrker en fælles social aktivitet, jævnfør CMOP. Der kunne være en GPS, så respondenterne altid kunne finde tilbage og havde mulighed for at finde vej. Samtidig med at personalet kan spore dem, hvis respondenterne blev væk, hvilket kan gøre respondenterne mere trygge. En anden mandlig respondent har haft en stor lidenskab i billard og kunne godt tænke sig, at fortsætte med at dyrke denne interesse på plejehjemmet i det omfang han kan holde til, hvilket kommer til udtryk i nedenstående:

”Ja, men det er klart, så vil jeg jo selv eller også plejerne er her, dirigerer mig til kun at spille billard én gang om ugen. Dengang jeg overdrev det, det var jo hver eneste dag, så stod jeg op og spillede billard hver eneste dag. (...) derfor hvis man kunne lave en billardklub her, hvor vi mødtes en gang om ugen, så det kunne godt gå” (Respondent G).

Ovenstående citat fremviser, at nogle interesser kan tage overhånd og påvirke helbredet negativt og i dette tilfælde er respondenterne bevidst om dette faktum. Her er det vigtigt, at omgivelserne og respondenterne selv er opmærksom på, at deltagelse i for hårdt fysisk aktivitet eller for meget aktivitet kan påvirke helbredet negativt. Derfor skal både de sociale omgivelser, hermed personalet og pårørende samt respondenterne selv, være opmærksom på egen formåen og aktivitetsniveau, for at respondenterne ikke overanstrenger sig og derved ødelægger sit helbred, jævnfør CMOP.

Flertallet af de kvindelige respondenter har et øget behov og ønske i forhold til flere kreative aktiviteter på plejehjemmet, i fællesskab med andre beboere. Respondenterne har tidligere i deres liv haft interesse for kreative aktiviteter og ønsker derfor at fortsætte med at dyrke disse på plejehjemmet. Det fremgår af følgende citat:

”Jeg vil gerne lave smykker, meget gerne. Jeg har lært stenslibning, og jeg har lavet masser af smykker og slebet (...) Både armbånd og perlekrans og. Det er sjovt. Det er spændende, ja det er det” (Respondent F).

Mange af respondenterne har et ønske om at dyrke flere kreative aktiviteter i samspil med andre. Som tidligere nævnt, mangler der materialer til at udføre disse aktiviteter og derfor kan respondenterne ikke udøve deres kreative aktiviteter sammen med andre. Derfor kunne et modul på Trivselsskærmen være indkøb, her kunne respondenterne selv bestille de materialer, som de manglede og få dem leveret til plejehjemmet. Derudover kunne der være et modul, hvor respondenterne selv kunne finde kreative opskrifter, såsom smykke, strikke og glas opskrifter. Dette vil gøre respondenterne mere selvhjulpne, ved at de selv kan bestille de materialer, som de har behov for og de er derved ikke afhængige af de sociale omgivelser, hermed personalet. Dette vil være med til at øge deres livskvalitet, da de har lettere ved at udøve aktiviteter, når det passer respondenterne, jævnfør CMOP. En tredje respondent, har tidligere i sit liv fungeret som barneplejerske og har altid elsket at være omgivet af børn og hun giver udtryk for følgende: *”Jeg vil meget hellere have nogen små børn, jeg kan passe”* (Respondent F). Citatet viser, at det vil være relevant for det pågældende plejehjem at have tilknytning til institutioner, hvor børn og ældre kan udøve sociale aktiviteter. Her er de sociale omgivelser i form af børn med til at give respondenterne en meningsfuld hverdag, som er med til at øge individets livskvalitet, jævnfør CMOP. Derfor vil det være smart med et modul på Trivselsskærmen, hvor respondenterne kan komme i kontakt med børn. Det kunne være det nuværende videoopkalds modul, som kunne være en lærerig proces for både børnene og respondenterne, hvis de kunne skrive med hinanden og derudover aftale tidspunkter for

mødetidspunkter. Dette vil være med til at øge det sociale netværk både for respondenterne, men også for børnene.

Flere af respondenterne ønsker sig kvinde- og mandeaftner på plejehjemmet, da de ofte har nogle af de samme interesser. Herved kunne de have et forum for kvinder og et for mænd, hvor de kunne snakke sammen og mødes til de ønskede aktiviteter. Her kunne videoopkald også anvendes, hvor de kunne tage kontakt til de forskellige beboere. Det vil kræve, at en af respondenterne har viljen til selv at arrangere begivenheden. Men et forum vil gøre det lettere at få samlet beboerne.

På baggrund af det ovenstående, kan det udledes, at mange af respondenternes ønsker til sociale aktiviteter er kønsopdelte. Dette skyldes, at mænd og kvinder som mennesker er forskellige, da de igennem hele livet har påtaget sig forskellige kønsbestemte roller, hvor mænd har haft fokus på arbejde og økonomi for at kunne forsørge familien og kvinderne har haft fokus på pleje og at fastholde familiens sociale kontakter (92). Kønsforskellene gennem livet har betydning for det åndelige i mennesket, som er med til at gøre mennesket unikt. Dette har indflydelse på respondenternes aktivitetsønsker, da det åndelige har betydning for respondenternes interesser. Derfor vil det være relevant, at der udvikles moduler, der henvender sig specifikt til hvert køn, for at opfylde respondenternes aktivitetsønsker, som kan være med til at øge deres sociale netværk, jævnfør CMOP.

9. Resultater fra analysen

For at Trivselsskærmen skal kunne fremme sociale netværk hos respondenterne, skal respondenterne være motiveret for at anvende Trivselsskærmen og de skal kunne formålet med dens sociale moduler. Trivselsskærmens moduler skal være let anvendelige, hvor der er mulighed for at tilgodese eksempelvis nedsat syn, ved at Trivselsskærmens skærbillede skal kunne zoomes ind og ud samt at der skal være mulighed for at få tekst læst højt. Respondenterne skal derudover have en grundig oplæring i anvendelsen af Trivselsskærmen med løbende opfølgning. Er disse krav ikke opfyldt, vil respondenterne ikke anvende Trivselsskærmen i deres dagligdag, og derved fremmes det sociale netværk ikke.

Hvis ovenstående er opfyldt, kan Trivselsskærmens moduler med dertilhørende funktioner være med til at fremme sociale netværk. Under indsamling af empiri og analyse heraf, fremkom der flere ønsker og behov for nye moduler på Trivselsskærmen, som beskrives i tabel 9.1

Modul	Funktion	Beskrivelse
Film	En funktion, hvor det er muligt at se film.	Modulet film gør det muligt at nogle respondenter kan sidde sammen og se en film. Derudover kan de selv film eller programmer der har deres interesse.
Male/tegne	En funktion, hvor det er muligt at male og tegne.	Modulet male/tegne gør det muligt for respondenterne at mødes med andre, der har samme interesse, hvor de kan være sammen om at male og tegne.
Spil	En funktion, hvor det er muligt at spille spil med og mod hinanden.	Modulet spil gør det muligt for respondenterne at spille forskellige spil sammen med og mod andre. Ved at spille mod de andre beboere på plejehjemmet, vil det kunne danne udgangspunkt for en relation og dialog mellem plejehjemsbeboere. Spillene kan både spilles når beboerne er fysisk sammen og når de sidder alene.
Musik	En funktion, hvor det er muligt at finde og høre musik.	Modulet musik gør det muligt for respondenterne mødes med andre og høre musik. Derudover kan de finde deres yndlingsmusik, evt. ved hjælp af tjenester som youtube.
Aktivitetsoversigt	En funktion, der gør det muligt at se, hvilke aktiviteter der er på eget og	Modulet aktivitetsoversigt gør det muligt for respondenterne at orientere sig om hvilke aktiviteter, der tilbydes på respondenternes

	andre plejehjem samt i nærområdet.	eget plejehjem og de omkringliggende plejehjem. Dette vil give respondenterne større aktivitetsmuligheder, hvor de kan komme i kontakt med andre plejhjemsbeboere, der har samme interesser. Derudover vil modulet gøre det muligt for respondenterne at orientere sig om, hvilke aktiviteter der tilbydes i nærområdet. Det vil give respondenterne mulighed for at kunne deltage i arrangementer uden for plejhjemmet og dermed mulighed for at danne relationer til andre end plejhjemsbeboere.
Lydbøger	En funktion, hvor det er muligt at finde og høre lydbøger.	Modulet lydbøger g�r det muligt for respondenterne at downloade og høre lydbøger. Respondenterne kan mødes med andre og høre en lydbog og efterfølgende have mulighed for at have en dialog om lydbogen.
Sangbog	En sangbog, hvor det er muligt at finde sangtekster og høre sange.	Modulet sangbog g�r det muligt for respondenterne at mødes med andre og synge, hvor de har sangteksterne på skærmen og der er mulighed for at modulet kan afspille sangene.
Tv-oversigt	En funktion, hvor det er muligt at se tv-oversigten.	Modulet tv-oversigt giver respondenterne mulighed at se, hvilke programmer, der sendes i fjernsynet de kommende dage. Det g�r det muligt for respondenterne at aftale at mødes over et bestemt program, som de har fælles interesse i.
Vejrudsigt	En funktion, der g�r det muligt at se vejrudsigten for den kommende uge.	Modulet vejrudsigt g�r det muligt for respondenterne at se vejrudsigten for den kommende uge et bestemt sted, hvilket gør det muligt at planlægge udflugter eller lignende.
Læge	En funktion, der g�r det muligt at tage kontakt til og bestille tid hos egen læge.	Modulet l�ge g�r det muligt for respondenterne at tage kontakt til deres praktiserende læge eksempelvis ved fornyelse af recepter og bestille tid til konsultation elektronisk. Respondenternes helbred har betydning for, at respondenterne kan indgå i sociale netværk.
Interessegrupper/forum	En funktion, der g�r det muligt at få kontakt til andre med samme	Modulet interessegrupper/forum g�r det muligt for respondenterne at mødes med andre, som har samme interesser. Her kan de

	interesser som en selv.	eksempelvis mødes og diskutere politik, bogklub, kæledyr eller lignende. I modulet kan respondenterne se en oversigt over de interessegrupper, de er en del af, og i hver enkelt interessegruppe har de mulighed for at kontakte de andre medlemmer, for dermed at aftale fysiske møder eller arrangementer med dem.
Dating- og kontakt	En funktion, som gør det muligt at date eller skabe venskabelige kontakter.	Modulet dating- og kontakt gør det muligt for respondenterne at møde nye mennesker som både har kæreste- og vennepotentiale.
Videoopkald	En funktion, der gør det muligt at få kontakt til og bevare kontakten til beboere på andre plejehjem.	Modulet videoopkald gør det muligt for respondenterne at skabe kontakt til beboere på andre plejehjem, for derved at udvide netværket, og give respondenterne større mulighed for at kunne skabe kontakt til beboere med samme interesser. Modulet kan derefter anvendes til at bevare denne kontakt.
Madopskrifter	En funktion, der gør det muligt at finde madopskrifter.	Modulet opskrifter gør det muligt for respondenterne at finde madopskrifter og lave indkøbslister, hvor respondenterne i samarbejde med andre beboere kan handle ind og lave mad sammen.
Kreative opskrifter	En funktion, der gør det muligt at finde opskrifter på kreative sysler.	Modulet kreative opskrifter gør det muligt for respondenterne at opskrifter på kreative sysler, som de kan lave sammen med andre beboere.
Gåruter	En funktion, der gør det muligt at ruter til gåture i nærområdet.	Modulet gåruter gør det muligt at finde forskellige ruter i nærområdet, hvor respondenterne kan gå en tur sammen.
GPS	En funktion, der gør det muligt at navigere rundt samt spore respondenterne, hvis de er faret vild.	Modulet GPS gør det muligt for respondenterne at navigere rundt, hvis de er ude og gå i et område de ikke er kendte i. Samtidig er der mulighed for, at personalet kan spore respondenterne, hvis vedkommende er blevet væk, dette for at skabe en tryghed blandt respondenter og pårørende.
Indkøb	En funktion, der gør det muligt at handle og bestille varer til respondenterne.	Modulet indkøb gør det muligt for respondenterne at bestille varer, eksempelvis mad eller kreative materialer, som kan leveres på plejehjemmet. Dette gør det lettere for respondenterne selv at anskaffe sig materialer til sociale aktiviteter.
Gudstjeneste	En funktion, der gør det muligt at se en	Modulet gudstjeneste gør det muligt for respondenterne at mødes med andre og

	gudstjeneste, hvis respondenterne er for dårlig til selv at komme i kirke.	overvære en gudstjeneste, hvis de ikke selv har mulighed for at komme i kirken grundet helbred.
Fitness	En funktion, der gør det muligt at se videoer af øvelser og se en oversigt over hvilke hold, der er i et givent træningscenter	Modulet fitness gør det muligt for respondenterne at se videoer med forskellige øvelser, som kan hjælpe dem til at huske øvelserne. Derudover vil modulet for respondenter, der er medlem af et fitnesscenter, kunne vise en oversigt over, hvilke hold centeret har.

Tabel 9.1. Tabellen viser de forskellige moduler, deres dertilhørende funktioner og en beskrivelse af, hvordan modulet kan være med til at fremme det sociale netværk for plejehjemsboere.

10. Diskussion

I det følgende afsnit diskuteres den anvendte metode og de resultater, der er fremkommet.

10.1 Diskussion af metode

I afsnittet diskuteres den kvalitative metode i kronologisk rækkefølge, jævnfør metodeafsnittet i projektet.

10.1.1 Inklusion og eksklusion kriterier

Et af inklusionskriterier for respondenterne i projektets undersøgelse var, at de skulle have boet på plejehjem i minimum et halvt år, da nogle af respondenter kan opleve en krisesituation i forbindelse med flytning fra eget hjem til plejehjem. For de fleste mennesker, der oplever en krisesituation, indtræffer bearbejdningsfasen, jævnfør Cullbergs kriseteori (13), efter seks måneder, hvor den kriseramte er kommet igennem den akutte fase. I bearbejdningsfasen finder mennesket en form for stabilitet, og begynder at kunne vende tilbage til hverdagslivet. Det kan diskuteres, hvorvidt nogle af de potentielle respondenter, der har oplevet en krise i forbindelse med indflytning på plejehjem, var kommet igennem den akutte fase, da to af de rekrutterede respondenter valgte ikke at være med i undersøgelsen alligevel, på grund af manglende overskud. En tredje respondent valgte ikke at deltage i den kreativ workshop, da hun på daværende tidspunkt ikke kunne overkomme det sociale samvær med de andre respondenter. Derudover virkede det som om, at nogle af de inkluderede respondenter var præget af forsvarsmekanismer som fornægtelse, projektion og isolation, som kan være en del af den akutte fase (13). Dette kan skyldes, at respondenterne ikke var kommet igennem den akutte krisefase og dette stemmer ligeledes overens med Cullbergs teori, da han beskriver at varigheden af den enkelte fase er varierende og afhænger af hændelsens betydning for det enkelte menneske. (13) Det kan derfor diskuteres, om de fastlagte seks måneder var tilstrækkelige, og hvorvidt perioden for beboelse på plejehjem skulle have været forlænget. Men det blev vurderet, at alle respondenter har bidraget til de fremkomne resultater og det udledes derfor, at inklusionskriteriet i forhold til bosættelse på seks måneder, har været passende.

10.1.2 Rekruttering af respondenter

Rekruttering af respondenter til undersøgelsen er foregået via personalets faglige skøn, hvor personalet har udvalgt beboere der var egnede til at deltage til undersøgelsen på baggrund af de opstillede inklusions og eksklusions kriterier. Dette kan være en ulempe, da der kan være fejlkilder forbundet med denne form for rekruttering, fordi udvælgelsen kan være påvirket af personalets

subjektive holdninger, frem for en objektiv holdning kun baseret på de opstillede inklusions og eksklusions kriterier. Der kan også være fordel ved denne form for udvælgelse, da personalet har et indgående kendskab til respondenterne og dermed kan vurdere, hvorvidt respondenterne opfylder de opstillede kriterier. Et eksempel herpå kan være det kriterium, der omhandler, at respondenterne ikke må have moderat til svær demens, da personalet kan bidrage til en faglig vurdering af, hvorvidt respondenterne har demens, på trods af at der ikke foreligger en udredning af alle respondenter. For at højne validiteten af resultaterne, kunne alle respondenter være blevet udredt for demens inden undersøgelsens påbegyndelse, via for eksempel Mini Mental State Examination (95). På baggrund af resultaterne vurderes udvælgelsen via personalets faglige skøn til at have været valid.

Ud fra informationsbrevet til personalet fremgik det, at personalet skulle udvælge alle de respondenter på plejehjemmet, som opfylder in- og eksklusion kriterier, efterfulgt af en tilfældig udvælgelse på fem respondenter, med henblik på at højne validiteten. Dette var ikke muligt, da der kun blev udvalgt fem personer på hvert plejehjem. Der kan være flere årsager til dette, blandt andet en kommunikationsbrist mellem de projektansvarlige og plejhjemslederen og/eller lederen og medarbejderne imellem samt at der ikke har været flere respondenter på plejehjemmet der opfyldte in- og eksklusionskriterier. Det kan diskuteres, hvorvidt dette har påvirket projektets resultater.

For at højne kvaliteten af resultaterne kunne et inklusionskriterium have været, at respondenterne skulle have kendskab til anvendelse af teknologi i form af computer. Dette kriterium er fravalgt for at undgå, at et flertal af plejhjemsbeboerne blev ekskluderet, da en stor procentdel af en ældre befolkning ikke anvender og har kendskab til computere (93). Det kan diskuteres, om fravælgelsen har påvirket de fremkomne resultater, men det vurderes, at fravælgelsen gør de fremkomne resultater mere generaliserbare, da det i undersøgelsen blev klargjort for de projektansvarlige, at nogle af respondenterne havde kendskab til anvendelsen af teknologi, men størstedelen havde ikke noget kendskab, hvilket stemmer overens med det generelle billede af denne befolkningsgruppe.

10.1.3 Kvalitative dataindsamlingsmetoder

Undervejs i projektet var det de projektansvarliges hensigt, at de semistrukturerede interviews skulle foretages af én projektansvarlig for at højne den interne validitet. Hensigten med dette var at forsøge at bevare den samme interviewteknik og tilgang i interviewene undervejs i interviewene, for dermed at sikre intrasubjektiv reliabilitet (64). Grundet tidspres, både med hensyn til projektets deadline og planlægningen med plejehjemmene, blev de semistrukturerede interviews foretaget af to projektansvarlige. Derudover blev metoden for rekruttering og interview ændret på plejehjem

nummer tre, da rekruttering og interview blev foretaget samme dag, grundet tidspres på plejehjemmet, da interviewene skulle udføres inden den fastlagte workshop. Det kan derfor diskuteres om undersøgelsens reliabilitet er påvirket af dette. For at højne undersøgelsens intersubjektivitet, øvede de to projektansvarlige interviewguiden igennem sammen for at forsøge at have en fælles forståelse og samme interviewteknik under interviewene.

10.1.4 Workshop

I undersøgelsen blev der foretaget tre workshop på de tre inkluderede plejehjem. Fordelen ved workshop var at respondenterne i samspil og samarbejde med hinanden fik mulighed for at inspirere hinanden og derved komme med ønsker og ideer til Trivselsskærmens funktioner. Ulempen ved denne metode er, at det stiller krav til respondenternes samarbejde og at der kan opstå hierarki imellem de deltagende respondenter. Dette kommer ligeledes til udtryk i de udførte observationer og udarbejdede feltnoter (appendix 5) i forhold til respondenternes samspil med hinanden. Feltnoterne viser, at der har været en form for hierarki blandt respondenterne, da nogle respondenter har været mere fremtrædende og initiativtagne end andre, hvilket kan være en ulempe for de mere tilbageholdne respondenter, som nogle gange har haft svært ved at komme til ordet.

I undersøgelsen blev det valgt, at respondenterne afprøvede Trivselsskærmen og dens funktioner undervejs i de kreative workshops og ikke under de semistrukturerede interviews. Dette kan have været en ulempe, da det kan være medvirkende til, at respondenterne ikke har fået et indgående kendskab til Trivselsskærmen. Hvis afprøvningsperioden derimod havde været længere, med en varighed af eksempelvis nogle dage op til den kreative workshop, kunne det have givet den enkelte respondent et indgående kendskab til teknologien og dermed påvirket resultaterne. Dette har ikke været muligt i projektets undersøgelse på grund af tidspres og manglende ressourcer blandt andet i forhold til anskaffelse af teknologien.

Det kan derfor diskuteres, om respondenterne i undersøgelsen havde nok indblik i teknologien i forhold til at komme med nye og mulige ideer og løsninger til Trivselsskærmen. Dette stemmer godt overens med, at respondenterne på det første plejehjem, som havde mest kendskab til teknologien, idet to respondenter er vant til at bruge teknologien i dagligdagen også fremkom med flest ideer og ønsker til Trivselsskærmens funktioner.

Det kan ligeledes udgøre en fejlkilde i undersøgelsens fremgangsmåde, at ikke alle respondenter har det samme kendskab til teknologien og derfor ikke de samme forudsætninger til ideer, ønsker og behov til Trivselsskærmens funktioner.

Derudover er det relevant at påpege, at de tre workshops er afholdt på hvert af de tre plejehjem, og dette kan udgøre en fejlkilde, da et af de inkluderede plejehjem har mere kendskab til teknologien end de to andre. Derfor kunne det have været relevant at samle alle respondenterne fra de tre plejehjem til en workshop, med henblik på større mulighed for inspiration respondenter indbyrdes. Ulempen ved dette kunne have været det logistiske aspekt samt at respondenterne ikke ville befinde sig i trygge rammer, som på eget plejehjem, hvor de har bedre kendskab til de medvirkende respondenter. Respondenterne havde mulighed for at medbringe en pårørende til workshoppen. Fordelen ved dette kan være, at de pårørende kan fungere som en støtte i forhold til hukommelsen og tryghed for respondenterne undervejs i workshoppen. En ulempe ved dette kan være, at de pårørende overtager ordet fra respondenterne og bliver den dominerende brik, hvor deres ønsker bliver et centralt emne i workshoppen.

Det vurderes, at dette ikke har haft betydning for projektets resultater, da kun en enkel pårørende har benyttet sig af muligheden for at deltage i workshoppen.

Undersøgelsens tre workshops er blevet struktureret ud fra tre moduler og opstillet ud fra bestemte tidsrammer, for at have den samme fremgangsmåde under alle tre workshops og er dermed en fordel da det er med til at højne reliabiliteten i undersøgelsen. Ulempen ved fremgangsmåden er, at det kan være med til at begrænse respondenternes kreativitet i forhold til ideer og ønsker til Trivselsskærmens funktioner.

Under workshoppen blev der anvendt billeder for at inspirere respondenternes kreative tankegang, da billeder har vist at have en god effekt i forhold til hukommelsen og refleksion. Fordelen ved brug af billeder er, at respondenterne bliver inspireret i helt andre baner end de normalt ville have gjort. Ulempen er, at respondenterne kan blive påvirket og blive fastlåst i billederne, hvor de kan have svært ved at tænke ud over de pågældende billeder. De fremkommende resultater viser, at billederne ikke har sat en begrænsning, da respondenterne er kommet med mange nye forslag, som ikke fremstår på billederne.

10.2 Resultatdiskussion

Respondenterne i undersøgelsen har forskellige baggrunde både socialt og erhvervs- og uddannelsesmæssigt. Dette kan have betydning for respondenternes indsigt i projektets problemstilling, og deres tilgang til teknologien. Fordelen ved denne brede målgruppe er, at der fremkommer en bred vifte af forskellige aspekter og ideer til Trivselsskærmen. Ulempen er, at de respondenter, der hverken uddannelses- eller erhvervmæssigt, har haft kontakt til teknologi kan have svært ved at reflektere over nye ideer til Trivselsskærmen og baggrunden viser at have haft indflydelse på den indsamlede empiri. Dette ses ved, at de respondenter som har højere uddannelse og/eller erhverv er fremkommet med flere ideer og ønsker til Trivselsskærmens funktioner.

I resultaterne fremkom det, at respondenternes netværksmæssige baggrund var forskellig. Nogle af respondenterne havde en tæt knyttet familie, som i teorien betegnes som den personlige zone, hvilket kan medvirke til, at respondenterne har svært ved at skabe nye relationer. Derimod havde flere af respondenterne et større netværk i den effektive- og nominelle zone, hvilket kan betyde at de respondenter er mere åbne og modtagelige for nye relationer. Dette kan have betydning for implementeringen af teknologien. En ulempe er, at der er stor forskel på respondenternes åbenhed og motivation over for teknologien, hvor nogle respondenter vil være tilbageholdende over for Trivselsskærmen. De respondenter, der har et tæt netværk i den personlige zone, kan være tilbøjelige til at vælge teknologien fra, da deres behov for kontakt opfyldes gennem den nære familie og venner. Men en fordel er, at det tætte netværk kan være med til at hjælpe respondenterne med at anvende teknologien, da det er nogen respondenterne betror sig til. En fordel er, at respondenter med netværk i den effektive- og nominelle zone er mere åbne over nyteknologi. Derimod er det en ulempe, at de ikke nødvendigvis har den samme støtte fra netværket i den personlige zone, som kan være med til at styrke respondenternes tro på egen formåen. Den netværksmæssige baggrund er vigtig at tage i betragtning når teknologien skal implementeres, da det er forskelligt, hvordan Trivselsskærmen skal præsenteres og kan være med til at imødekomme respondenternes behov.

Endnu et vigtigt element i implementeringen af Trivselsskærmen er, at respondenterne får en grundig oplæring i anvendelsen af Trivselsskærmens moduler, med opfølgning undervejs for at genopfriske oplæringen. En ulempe ved den første afprøvning af Trivselsskærmen er, at deltagerne kun fik mellem syv og ti minutters oplæring, hvilket har resulteret i, at deltagerne ikke har formået at anvende modulerne optimalt. Det kan diskuteres hvornår der er tale om en grundig oplæring, da

respondenternes tilgang til teknologien er forskellig, men en fordel er, at respondenterne i dette projekt var motiveret for at afprøve Trivselsskærmen, hvilket vil gøre det lettere at implementere teknologien.

Den demografiske udvikling betyder, at der er kommet et større fokus på velfærdsteknologi, der kan være medvirkende til at gøre personer med funktionsnedsættelser mere selvhjulpne. Det kan diskuteres, hvorvidt velfærdsteknologi er den optimale løsning på fremtidens udfordringer. Sociale teknologier som Trivselsskærmen kan både forbedre og skade det sociale netværk. En ulempe er, at Trivselsskærmens funktioner kan påvirke respondenterne negativt, idet de kan blive mere inaktive og socialt isoleret, hvis deres kontakt med netværket kun foregår over Trivselsskærmen og har erstattet den fysiske kontakt. Fordelen er, at Trivselsskærmen kan være med til at forbedre det sociale netværk, hvis den bliver anvendt efter modulernes hensigt (96). Derfor er det vigtigt, at Trivselsskærmen tilpasses efter den enkeltes behov og funktionsniveau, så den bliver en støtte for respondenternes sociale aktiviteter i stedet for at erstatte de sociale aktiviteter. Trivselsskærmen kan derfor ses som et supplement eller et hjælpemiddel til at forbedre det sociale netværk hos plejehjemsbeboere. De nye moduler, som respondenterne har ønsket til Trivselsskærmen spænder bredt, og ikke alle er direkte relateret til at fremme sociale netværk. Nogle af modulerne er mere oplagte til at forbedre respondenternes sociale netværk, hvor andre er mere praktiske og kan anvendes i planlægningen af sociale aktiviteter. Det er en fordel, at de ønskede moduler både kan anvendes alene og sammen med andre, da individet både har behov for sociale og individuelle aktiviteter i hverdagen. Samtidig kan det være en ulempe, idet nogle respondenter kan have tendens til kun at anvende modulerne alene. Det er derfor vigtigt, at respondenterne opfordres til at anvende modulernes funktioner i samspil med andre.

Kvalitative undersøgelser kan være vanskelige at generalisere, da undersøgelsen er præget af den kontekst den er udført i, og ofte kun inddrager et begrænset antal respondenter. Derfor skal proceduren for undersøgelsen fremgå tydeligt i dokumentationen, så det er muligt at vurdere, hvorvidt resultaterne kan overføres til andre sammenhænge og er generaliserbare (90). Det kan diskuteres, om resultaterne er generaliserbare. Projektets resultater er fremkommet på baggrund af 15 respondenter, og ifølge Kruuse har antallet af respondenter ikke betydning for generaliserbarheden (68). Ifølge Kvale og Brinkmann handler det i stedet om at opnå datamætning, hvilket vil sige, at der ikke længere fremkommer nye perspektiver under indsamlingen af empiri, hvorefter det er validt ikke at foretage flere interviews og afholde flere workshops (64). I

undersøgelsen fremkom respondenterne med mange af de samme ønsker og behov til Trivselsskærmens moduler, men det kan diskuteres om datamætning blev opnået, idet der kom enkelte nye ideer frem under den sidste workshop. Datamætning er en subjektiv vurdering, og det kan derfor altid diskuteres, hvorvidt datamætning er opnået. I projektet er respondenter fra flere forskellige plejehjem inddraget, hvilket højner generaliserbarheden, da perspektiver fra flere forskellige kulturer er inddraget. De inddragte respondenter er hver især påvirket af den kultur, der er på det pågældende plejehjem. Projektets resultater er derfor ikke påvirket af en enkelt kulturs perspektiver, derfor er overførbareheden af projektets resultater højnet. Det kulturelle aspekt fremkom på det ene plejehjem, hvor flere af respondenterne i begyndelsen, ikke havde nogle ønsker til Trivselsskærmens moduler, da de gik i forsvar. Det var grundet i, at de ikke vil udtale noget negativt om plejehjemmet. Det var en ulempe at det kulturelle perspektiv var gennemgående for alle respondenterne, hvilket kan have indflydelse på resultaterne. Samtidig med er det en fordel, at kulturen holder respondenterne sammen, hvilket kan være med til at styrke og motivere hinanden i anvendelsen af Trivselsskærmens moduler. Ligeledes kom det frem i feltnoterne, at respondenterne var meget forskellige, da respondenterne var meget forskellige. Nogle var mere fremtrædende end andre, nogle var meget styrende i gruppen, mens nogle få respondenter var mere tilbageholdende under workshoppen, da det kan have en betydning for resultaterne. Dette kan være en ulempe, da nogle af respondenterne ikke fik ordet og dermed havde mulighed for at komme med deres ønsker og behov til nye moduler, derved kan resultaterne bære præg af de fremtrædende respondenter.

Projektets resultater giver et indblik i, hvilke ønsker og behov nuværende plejehjemsbeboere har til en teknologi, som Trivselsskærmen, men deres ønsker og behov er præget af det liv de har levet. De nuværende plejehjemsbeboere har ikke det samme forhold til teknologi som fremtidens plejehjemsbeboere vil have, hvilket har betydning for den måde respondenterne modtager teknologien. Det kan derfor diskuteres, hvorvidt resultaterne er overførbare til fremtidens plejehjemsbeboere, da de vil have andre forudsætninger for at anvende teknologi og derved andre ønsker og behov. Derfor er det en fordel, at Trivselsskærmen kan skræddersyes til den enkelte og videreudvikles løbende ((51) Informerende med Brian, bilag 2).

11. Konklusion

Projektet tager sit udgangspunkt i at fremme plejehjemsbeboernes sociale netværk og dermed højne deres livskvalitet, ved hjælp af udvikling af nye moduler til Trivselsskærmen. Derfor er det relevant at undersøge plejehjemsbeboeres sociale netværk og deres ønsker og behov til udvikling af Trivselsskærmens moduler, for at besvare følgende spørgsmål:

Hvordan kan Trivselsskærmen fremme plejehjemsbeboernes sociale netværk med udgangspunkt i beboernes ønsker og behov?

Respondenternes sociale netværk afhænger af respondentens personlighed og det omgivende netværk. Derfor har respondenternes sociale netværk før og efter indflytning på plejehjem været af forskellig karakter, i forhold til omfanget, tætheden og tilgængeligheden af netværket. Respondenternes netværksmæssige baggrund har betydning for, hvordan de vil modtage og anvende Trivselsskærmens sociale moduler. Respondenternes oplevelse af, hvorvidt tilgængeligheden til og omfanget af det sociale netværk er god eller dårlig afhænger af det enkelte menneskes oplevelse af netværket. Respondenterne har tidligere deltaget i forskellige aktiviteter, hvor de fleste aktiviteter var kønsopdelt. Både mændene og kvinderne var på arbejdsmarkedet, derudover varetog kvinderne de huslige pligter, mens mændene varetog de håndværksmæssige opgaver i hjemmet. Kvinderne interesserede sig for kreative aktiviteter, såsom at male, sy og strikke, hvor mændene godt kunne lide at sejle, fiske og lave havearbejde. Respondenterne udøvede forskellige aktiviteter, alt efter om de var i samspil med familie eller venner. Efter indflytning på plejehjemmet, er respondenternes aktivitetsniveau faldet, hvilket blandt andet skyldes dårligt helbred, mindre kontakt med netværk samt begrænsede aktivitetsmuligheder på plejehjemmet.

Respondenterne ønsker flere sociale aktiviteter på plejehjemmet for at forbedre netværket, og Trivselsskærmen kan medvirke som et supplement til at fremme de sociale aktiviteter. Udvikling af flere nye sociale funktioner, såsom aktivitetsoversigt over eget og andre plejehjem, interessegrupper, datingsider og spil, kan give respondenterne større mulighed for at deltage i meningsfulde aktiviteter. Respondenterne udtrykker et ønske om, at kunne være sammen med nogle jævnbyrdige, både med hensyn til interesser og funktionsniveau. Derfor vil det være en stor fordel,

hvis respondenterne via Trivselsskærmen kan få kontakt til plejhjemsbeboere på andre plejehjem og derved udvide deres netværk.

Derudover var respondenterne positive over for den eksisterende videoopkalds modul i Trivselsskærmen, da den kan være med til at vedligeholde og forbedre tilgængeligheden til respondenternes sociale netværk.

Trivselsskærmens moduler kan hjælpe respondenterne med at interagere med omverdenen, ved at der udvikles moduler til Trivselsskærmen, der kan give respondenterne mulighed for at kunne se vejrudsigt, tv-oversigt, bestille tid ved lægen, anvende biblioteket samt låne elektroniske materialer ved hjælp af Trivselsskærmen. Disse aktiviteter kan muliggøre, at respondenterne kan deltage i sociale aktiviteter ved for eksempel at kunne planlægge en udflugt ud fra vejrudsigten, eller aftale at se et tv-program eller en film med andre beboere ved hjælp af tv-oversigten. Trivselsskærmen kan være medvirkende til at fremme respondenternes sociale netværk både i den intime-, den effektive- og den nominelle zone, ved at respondenterne har større mulighed for at arrangere sociale aktiviteter og komme i kontakt med andre plejhjemsbeboere. Den er dog kun et supplement, og det vil stadig kræve andre ressourcer på plejehjemmene i forhold til at muliggøre forskellige sociale aktiviteter.

Respondenternes holdning til Trivselsskærmen har betydning for det socio-tekniske netværk. Da beboerne gennem oplæring af Trivselsskærmens moduler, vil blive socialiseret og dermed blive bekendt med Trivselsskærmen. Derfor er det en fordel, at respondenterne generelt var positive over for Trivselsskærmen, og var motiveret samt havde viljen til at anvende Trivselsskærmens moduler i deres dagligdag. En grundig oplæring med løbende opfølgning vil være en nødvendighed for at respondenterne kan anvende Trivselsskærmens moduler optimalt og dermed fremme det socio-tekniske netværk.

12. Perspektivering

I det følgende vil det blive beskrevet, hvilke undersøgelser der bør foretages i fremtiden, for at kunne implementere Trivselsskærmen optimalt på plejehjemmene.

Det her speciale er et pilotstudie, der har til hensigt at afdække plejhjemsbeboernes ønsker og behov til sociale aktiviteter til Trivselsskærmen og kan bruges som baggrund til fremtidig forskning. Hvis Trivselsskærmen skal implementeres optimalt på landets plejehjem, bør der foretages yderligere forskning på området. Da Trivselsskærmen kun er evalueret på baggrund af fire plejhjemsbeboere, kunne det være relevant at evaluere Trivselsskærmens moduler, efter afprøvning af denne med flere forsøgspersoner. Samtidig er det kun fire moduler ud af tolv, som er blevet afprøvet og evalueret. For at Trivselsskærmen kan blive en realitet på plejehjemmene, vil det derfor kræve et effektstudie. Her kan plejhjemsbeboernes livskvalitet måles før og efter afprøvningsperioden af Trivselsskærmen, for at se, om Trivselsskærmens moduler har været med til at forbedre beboernes livskvalitet. Derudover bør Trivselsskærmens moduler evalueres, for at finde ud af hvorvidt alle moduler er brugbare på plejehjemmet og dermed kan forbedre netværket. Evalueringen gør det muligt at videreudvikle og justere modulerne undervejs, for at modulerne bliver anvendt optimalt.

Samtidig vil det være relevant at medinddrage personalet i en videre undersøgelse, da implementeringen af Trivselsskærmen kan have en indflydelse på personalets arbejdsgange. Da Trivselsskærmen har til hensigt at omstrukturere personalet ressourcer, vil det være relevant at undersøge, hvorvidt Trivselsskærmens moduler har gjort det muligt for personalet at prioritere andre opgaver i deres dagligdag. Dermed kan det undersøges, om modulerne i Trivselsskærmen har gjort det muligt for personalet at få mere tid til blandt andet sociale aktiviteter med beboerne, eller om Trivselsskærmens moduler kræver for meget af personalet i forhold til oplæring, hjælp til anvendelse med mere.

Det kunne også være relevant at undersøge de økonomiske aspekter ved implementering af Trivselsskærmen. Med henblik på dette kunne der udføres et follow up studie, hvor de økonomiske aspekter bliver undersøgt over en længere tidsperiode, for at finde ud af hvorvidt Trivselsskærmen kan bidrage med en økonomisk gevinst på de danske plejehjem.

13. Referenceliste

- (1) Nøhr L, Sørensen B, Therkildsen P. Vision. Available at: <http://fremtidensplejehjem.dk/topmenu/fremtidens-plejehjem/vision.aspx>. Accessed 02/27, 2013.
- (2) Dinesen B, Huniche L, Madsen J, Østergaard CU. Brugerdreven innovation - at spotte behov for velfærdsteknologi hos mennesker med kronisk sygdom. 2012.
- (3) Lenau Henriksen B. Livskvalitet: en udfordring. 2. udgave ed. [Kbh.]: Gad; 2007.
- (4) Den store danske. Socialt netværk. Available at: <http://www.denstoredanske.dk/Special:Opslag?opslag=socialt+netværk>. Accessed 06/01, 2013.
- (5) Den store danske. Socialt samspil. Available at: <http://www.denstoredanske.dk/Special:Opslag?opslag=socialt+samspil>. Accessed 06/01, 2013.
- (6) Larsen P, Grove MH. Problemer og teknologi. 2005;248 sider, ill.
- (7) Ældrekommissionen. Livskvalitet og selvbestemmelse på plejehjem. København K: Social- og Integrationsministeriet; 2012.
- (8) Danmarks Statistik. Pleje- og ældreboliger 2012 - Sociale forhold, sundhed og retsvæsen. 2012;668.
- (9) Broekens J, Heerink M, Rosendal H. Assistive social robots in elderly care: a review. Gerontechnology 2009;8(2):94-103.
- (10) Voss T. At visne lige glad. 1. udgave ed. [Kbh.]: Vandkunsten; 2008.
- (11) Nøhr L, Sørensen B, Therkildsen P. Livsfasemodellen. Available at: <http://www.fremtidensplejehjem.dk/foelg-byggerietprojektet/livsfasemodellen.aspx>. Accessed 02/27, 2013.
- (12) Brune K. Culture change in long term care services: Eden-Greenhouse-aging in the community. Educational Gerontology 2011;37:506.
- (13) Cullberg J. Krise og udvikling: en psykoanalytisk og socialpsykiatrisk studie. 1993;202 sider.
- (14) Wahl-Brink D, Olesen MS, Larsen CD. Ældre og ensomhed - hvem, hvorfor og hvad gør vi? Aarhus C: Marselisborg - Center for Udvikling, Kompetence og Viden; 2012.
- (15) McKee K, Harrison G, Lee K. Activity, friendships and wellbeing in residential settings for older people . Aging and Mental Health 1999;3(2):143-152.
- (16) GA Cook. Life as a care home resident in later years: "Living with care" or "Existing in care". England: northumbria university; 2007.
- (17) Cook G, Clarke C. A framework to support social interaction in care homes. Nurs Older People 2010 Apr;22(3):16-21.
- (18) e-mergency - digital creatives. Trivselsskærmen carePlan TM. Available at: http://www.denalmeneforsogspulje.dk/media/143744/trivselssk_rmen_careplan.pdf. Accessed 02/27, 2013.
- (19) Klein B. Current situation of German care homes. Int J Older People Nurs 2008 Dec;3(4):287-290.
- (20) Bergman-Evans B. Beyond the basics. Effects of the Eden Alternative model on quality of life issues. J Gerontol Nurs 2004 Jun;30(6):27-34.
- (21) Peck R. Creating the Nursing Home of the Future. Available at: <http://www.itlmagazine.com/article/creating-nursing-home-future>. Accessed 03/01, 2013.
- (22) Forbes-Thompson S, Leiker T, Bleich MR. High-performing and low-performing nursing homes: a view from complexity science. Health Care Manage Rev 2007 Oct-Dec;32(4):341-351.
- (23) Hjaltadottir I, Gustafsdottir M. Quality of life in nursing homes: perception of physically frail elderly residents. Scand J Caring Sci 2007 Mar;21(1):48-55.
- (24) Danmarks Statistik. Danmark i tal 2012. København Ø: Danmarks Statistik; 2012.

- (25) Turan E, Yanardag M, Aras O. Functional Independence, Quality of life and Level of Mobility of Elderly People Living at Home and Nursing Homes. *Geriatric Rehabilitation* 2012;28(3):201.
- (26) Heliker D. Enhancing relationships in long-term care: through story sharing. *J Gerontol Nurs* 2009 Jun;35(6):43-49.
- (27) Bergland A, Kirkevold M. Thriving in nursing homes in Norway: contributing aspects described by residents. *Int J Nurs Stud* 2006 Aug;43(6):681-691.
- (28) Wood-Townsend S. Practical care: Inspiring indoor activity planning. *Nursing & Residential Care* 2011;13(6):294.
- (29) Borg T. Basisbog i ergoterapi: aktivitet og deltagelse i hverdagslivet. 2007:915 sider, ill.
- (30) Drageset j, Natvig G, Eide G, Bondevic M, Norvedt M, Nygaard H. Health-related quality of life among old residents of nursing homes in Norway. *International journal of nursing practice* 2009;15:455.
- (31) Anderson KA, Dabelko-Schoeny HI. Civic engagement for nursing home residents: a call for social work action. *J Gerontol Soc Work* 2010 Apr;53(3):270-282.
- (32) Sorrell JM. The Healing Power of Dogs - Cocoa's story. *Journal of Psychological Nursing* 2006;44(1):17-20.
- (33) Doyle M. When the girls came to stay. *WIN* 2012;20(4):52-53.
- (34) Bowling A, Banister D, Sutton S, Evans O, Windsor J. A multidimensional model of the quality of life in older age. *Aging Ment Health* 2002 Nov;6(4):355-371.
- (35) Haslam C, Holme A, Haslam SA, Iyer A, Jetten J, Williams WH. Maintaining group memberships: social identity continuity predicts well-being after stroke. *Neuropsychol Rehabil* 2008 Oct-Dec;18(5-6):671-691.
- (36) Cook G, Stanley D. Quality of life in care homes: messages from the voices of older people. *Journal of Care Services Management* 2009;3(4):391-47.
- (37) Nolan M, Grant G, Nolan J. Busy doing nothing: activity and interaction levels amongst differing populations of elderly patients. *J Adv Nurs* 1995 Sep;22(3):528-538.
- (38) Danske Regioner. National strategi for digitalisering af sundhedsvæsenet 2008-2012. : Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark.
- (39) Tak SH, Benefield LE, Mahogany DF. State of the Science review - Technology for Long-Term Care. *Research in Gerontological Nursing* 2010;3(1):61-72.
- (40) Fujita M. AIBO: Toward the Era of Digital Creatures. *The International Journal of Robotics Research* 2001;20(10):781-794.
- (41) Den store danske. Aktuator. Available at: <http://www.denstoredanske.dk/Special:Opslag?opslag=aktuator>. Accessed 03/012, 2013.
- (42) Leite I, Martinho C, Pereira A, Paiva A. iCat: an Affective Game Buddy Based on Anticipatory Mechanisms. 2008:1229-1232.
- (43) Pollack ME, Engberg S, Thrun S. Pearl: A Mobile Robotic Assistant for the Elderly. 2002.
- (44) Digital Game Design for Elderly Users. *Future Play '07 Proceedings of the 2007 conference on Future Play*; november 15-17; New York: ACM; 2007.
- (45) Eggermont S, Vande Bosch H, Steyaert S. Towards the desired future of the elderly and ICT: Policy recommendations based on a dialogue with senior citizens. *Poiesis & Praxis* 2006;4:199-217.
- (46) G. R. Withcomb. *Computer Games for the Elderly*. Columbia, USA: University of South Carolina; 1990.
- (47) Nintendo. Wii. Available at: <http://www.nintendo.com/wii/what-is-wii/>. Accessed 03/14, 2013.
- (48) Neufeldt C. Wii play with elderly people. *International reports on socio-informatics* 2009;6(3):50-59.
- (49) Weber I, Koch J, Meskemper J, Friedl K, Heinrich K, Hartmann U. Is the MS Kinect suitable for motion analysis? *Biomed Tech (Berl)* 2012 Aug 30.

- (50) Kuben Management. Trivselsskærm - Aalborg & Gentofte Kommune. 2012.
- (51) Informerende interview med Brian Østergaard den 15. marts 2013.
- (52) Nøhr L, Sørensen B, Therkildsen P. Projektet igangsættes officielt og det videre arbejde. Available at: <http://fremtidensplejehjem.dk/fra-id%C3%A9-til-virkelighed/projektet-igangsættes-officielt-og-det-videre-arbejde.aspx>. Accessed 02/27, 2013.
- (53) Nøhr L, Sørensen B, Therkildsen P. Fremtidens Plejehjem - Trivsels og teknologi. Available at: <http://www.fremtidensplejehjem.dk>. Accessed 02/27, 2013.
- (54) Informerende interview med Bent Sørensen den 8. februar 2013.
- (55) Becker-Christensen C, Olsen GH editors. Politikens Dansk Ordbog. København: Politikens Forlag; 2000.
- (56) About.com. Definition of tablet computer. Available at: <http://operationstech.about.com/od/glossary/g/Definition-Of-Tablet-Computer.htm>. Accessed 04/24, 2013.
- (57) Samsung.com. **Galaxy Tab 8.9 LTE**. Available at: <http://www.samsung.com/dk/consumer/mobile/mobilephones/galaxy-tab/GT-P7320UWATLA-features>. Accessed 04/24, 2013.
- (58) Telmore.dk. Tablets. Available at: <https://www.telmore.dk/mobilt-bredbaand/tablets>. Accessed 04/24, 2013.
- (59) Den store danske. Applikation. Available at: http://www.denstoredanske.dk/It,_teknik_og_naturvidenskab/Informatik/Software,_programmering,_internet_og_webkommunikation/applikation. Accessed 04/24, 2013.
- (60) Den store danske. Hardware. Available at: http://www.denstoredanske.dk/It%2c_teknik_og_naturvidenskab/Informatik/Hardware/hardware. Accessed 04/24, 2013.
- (61) Addoapp. Hvad er en app? Available at: <http://addoapp.dk/index.php/hvad-er-en-app>. Accessed 04/24, 2013.
- (62) Telenor.dk. App - En lille ting med en stor betydning. Available at: <http://www.telenor.dk/privat/kundeservice/kundeservice/index/smart-start-om-apps/>. Accessed 04/24, 2013.
- (63) Kuben Management. Trivsels-skærm. Available at: http://www.denalmeneforsoegspulje.dk/media/143747/rapport_-_trivsels-sk_r_m_-_pilotprojekt.pdf. Accessed 02/27, 2013.
- (64) Kvale S, Brinkmann S. Interview: introduktion til et håndværk. 2. udgave ed. Kbh.: Hans Reitzel; 2009.
- (65) Malterud K. Kvalitative metoder i medisinsk forskning: en innføring. 2011:238 sider, ill.
- (66) Thornquist E. Videnskabsfilosofi og videnskabsteori for sundhedsfagene. 1. udgave ed. [Kbh.]: Gad; 2006.
- (67) Birkler J. Videnskabsteori: en grundbog. 1. udgave ed. Kbh.: Munksgaard Danmark; 2010.
- (68) Kruuse E. Kvalitative forskningsmetoder i psykologi og beslægtede fag. 6. udgave ed. [Villum]: Dansk psykologisk Forlag; 2007.
- (69) Holloway I. Qualitative research in health care: edited by Immy Holloway. Maidenhead: Open University Press; 2005.
- (70) Von Hippel E. Lead users: a source of novel product concepts. Management Science. Management Science 1986;32(7):791-805.
- (71) Von Hippel E. Democratizing innovation. 2005:x, 204 sider.
- (72) Tidd J, Bessant J. Managing innovation: integrating technological, market and organizational change. 4. edition ed. Chichester: John Wiley; 2009.

- (73) Wise E, Høgenhaven C. User-Driven Innovation. Context and Cases in the Nordic Region. 2008; Available at: <http://www.nordicinnovation.org/Global/Publications/Reports/2008/User-Driven%20Innovation%20-%20Context%20and%20Cases%20in%20the%20Nordic%20Region.pdf>. Accessed 03/25, 2014.
- (74) De Moor K, Berte K, De Marez L, Joseph W, Martens L. User-driven innovation? Challenges of user involvement in future technology analysis. Science and public policy 2010;37(1):51-61.
- (75) Sundhedsstyrelsen. Demens - den fremtidige tilrettelæggelse af sundhedsvæsenets indsats vedrørende diagnostik og behandling. 2001; Available at: http://www.sst.dk/publ/publ2001/demens/kap04_1.htm. Accessed 04/25, 2013.
- (76) Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Bekendtgørelse om information og samtykke ved inddragelse af forsøgspersoner i biomedicinske forskningsprojekter . 2012.
- (77) Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter . 2011; Available at: <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=137674>. Accessed 04/25, 2013.
- (78) Datatilsynet. Anmeldelse af behandlinger af personoplysninger. 2008; Available at: <http://www.datatilsynet.dk/offentlig/anmeldelse/anmeldelsespligt/>. Accessed 04/25, 2013.
- (79) Den Nationale Videnskabsetiske Komité. Spørgeskemaundersøgelser og interviewundersøgelser. Available at: http://www.cvk.sum.dk/forskere/vejledning%20modul/kapitel%202_0/kapitel%202_8.aspx. Accessed 04/25, 2013.
- (80) Taylor MC. Chapter 3. Interviewing. In: Holloway I, editor. Qualitative Research in Health Care Berkshire, England: Open University Press; 2005. p. 37-55.
- (81) Seale C. Qualitative research practice. London: SAGE; 2004.
- (82) Hansen S, Byrge C. Den kreative Platform. Kreativitetslaboratoriet ed. Aalborg: Aalborg Universitet; 2008.
- (83) De Bono E. The mechanism of mind. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books; 1971.
- (84) Bono Ed. Lateral thinking: a textbook of creativity. Harmondsworth: Penguin; 1977.
- (85) Harper D. Talking about pictures: a case for photo elicitation. Visual Studies 2002;17(1):13-26.
- (86) Ekvall G. Organizational Climate for Creativity and Innovation. european journal of work and organizational psychology 1996;5(1):105-123.
- (87) Brinkmann S, Tanggaard L. Kvalitative metoder: en grundbog. 2010:560 sider.
- (88) Kruuse E. Kvantitative forskningsmetoder i psykologi og tilgrænsende fag. 2007:378 sider, ill.
- (89) Binderkrantz AS, Bøgh Andersen L. Guide til NVivo 9. 1. udgave ed. Kbh.: Hans Reitzel; 2011.
- (90) Thorgaard K, Nissen M, Juul Jensen U. Viden, virkning og virke: forslag til forståelser i sundhedspraksis. 1. udgave ed. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag; 2010.
- (91) Townsend E. Fremme af menneskelig aktivitet: ergoterapi i et canadisk perspektiv. 2002:217 sider.
- (92) Plate C. Sociale netværk - Et sundhedsfremmende perspektiv. : Munksgaard; 2000.
- (93) Jæger B. Ældre tæmmer teknologien. 2005:315 sider, ill.
- (94) Kamper-Jørgensen F, Almind G, Bruun Jensen B. Forebyggende sundhedsarbejde: baggrund, analyse og teori, arbejdsmetoder. 2009:442 sider, ill.
- (95) Vestergaard P. Psykiatri: en lærebog om voksnes psykiske sygdomme. 2006:377 sider.
- (96) Human Kinetics. Technology can have positive and negative impact in social interactions. Available at: <http://www.humankinetics.com/excerpts/excerpts/technology-can-have-positive-and-negative-impact-on-social-interactions>. Accessed 05/20, 2013.

